

Groninger Kerkbode

van alle gemeenten van de Protestantse Kerk Nederland in de provincie Groningen.

3 UIT ANDERE MEDIA

6 ACTIVITEITEN

28 DE KERK VAN NOORDHORN

34 EEN MOOIE TEKST UIT EZINGE

KERNGEZIN EN HOEKSTEEN

Jan L. de Jong

'Het gezin als hoeksteen van de samenleving weet zijn weg te vinden naar alle verkiezingsprogramma's', meldde de website van NOS Nieuws op 3 november laatstleden. De christelijke partijen SGP, CDA en CU, maar ook BBB willen het gezinsleven zelfs laten beschermen in de grondwet. Voor de christelijke partijen geldt het kerngezin – vader, moeder, kind(eren) – als een Bijbels gegeven. Op de website van de SGP Jongeren (<https://www.sgpj.nl/artikelen/het-gezin-een-verkrumelde-hoeksteen>) staat te lezen: 'Het (kern)gezin is (...) een instelling van God. Als de waarde daarvan wordt verwaarloosd en vader en moeder, ieder met hun eigen functie, van elkaar worden gescheiden, verzwakt het hele gebouw! (...) Door de hele Bijbel heen blijkt het grote belang van de eenheid van het gezin. Dat begint al in het paradijs.'

Ik heb er de Bijbel eens op nageslagen en wat blijkt? In de nieuwste vertaling (NBV21) komt het woord 'gezin' slechts elf keer voor, en dan alleen maar in het Oude Testament. (Het woord kerngezin komt helemaal niet voor.) Van die elf keer wordt het woord vijf keer in de Pentateuch (de eerste vijf bijbelboeken) en twee keer in de apocriefe boeken genoemd. De term gezin wordt nergens nader omschreven, maar wordt meestal gebruikt in de context van polygamie (huwelijksvorm waarbij één persoon (man) tegelijkertijd gehuwd is met twee of meer personen (vrouwen)), familie (groep van verwanten) en slavernij (al dan niet betaalde bedienden). Van gezin in de betekenis van 'kerngezin' is geen sprake. In het Nieuwe Testament wordt aangaande Maria, Jozef en Jezus het woord gezin niet gebruikt.

Het feit dat het woord 'gezin' nauwelijks wordt gebruikt, hoeft niet te betekenen dat een (kern)gezin niet bestond. Maar bij het (kern)gezin waarop de SGP Jongeren duiden (Adam en Eva) valt wel een vraagteken te plaatsen. Hoe goed was de ouderlijke opvoeding en aandacht voor de kinderen als de één de ander doodsloug? Ook het gezin van Jozef en Maria (veelvuldig opgevoerd als voorbeeldig kerngezin) roept vragen op. Om te beginnen is het al niet zeker dat hun huwelijk was gebaseerd op wederzijdse liefde, aangezien Maria volgens de

NBV21 vertaling was uitgehuwelijkt aan Jozef (Matt. 1: 18 en Lucas 1: 27; of het een gearrangeerd of misschien zelfs gedwongen huwelijk was wordt niet vermeld.) Toen hun zoon twaalf jaar was ontdekten Jozef en Maria op de terugweg van Jeruzalem naar huis pas aan het einde van de dag dat ze hadden vergeten hem mee te nemen (Lucas 2: 43-47) – evenmin een geval van voorbeeldige ouderlijke aandacht!

Zoals gezegd, het woord gezin wordt in de Bijbel meestal gebruikt in de context van polygamie, familie en verwanten, bedienden en slaven. Dat wijst erop dat men leefde in het verband van, wat we nu zouden noemen, een clan of uitgebreide familie. Een 'gezin' (niet perse een kerngezin) maakte daarvan deel uit, maar stond niet op zichzelf. De aartsvaders Abram en Jacob leefden bijvoorbeeld samen met diverse vrouwen en slavinnen, bij wie zij kinderen hadden. Zo had Abram, op aanraden van zijn vrouw Saraï, een zoon bij zijn slavin Hagar. Mensen van millennia geleden leefden in andere omstandigheden dan wij en hadden blijkbaar andere opvattingen over 'gezin' en 'familie'. Daarom is het niet terecht om hedendaagse ideeën over een kerngezin met terugwerkende kracht toe te passen op bijbelse vormen van samenleven, en is het nog minder terecht om vervolgens te zeggen: 'Zie je wel, deze bijbelse personen leefden al volgens onze normen en zijn dus een voorbeeld voor ons.'

Nader bezien is een kerngezin zelfs niet altijd ideaal. In een artikel van ruim een jaar geleden in 'De correspondent' (25 oktober 2023) noemde Lynn Berger het zelfs 'een grote ongelijkmaker. Omdat vrouwen het merendeel van de onbetaalde zorgarbeid leveren, zijn ze minder financieel onafhankelijk, en dus afhankelijker van de grillen van hun partner. Kinderen zijn afhankelijk van de grillen van hun ouders, die wel of niet goed voor hen kunnen zorgen. En omdat kinderen van vermogende ouders op een aardige erfenis kunnen rekenen terwijl andere kinderen niets krijgen, groeien de verschillen tussen arm en rijk.'

Moet het (kern)gezin werkelijk de hoeksteen van de samenleving zijn, zoals diverse christelijke partijen beweren? Een (kern)gezin kan inderdaad goed zijn voor opgroeiende kinderen, maar dat heeft – zoals we hebben gezien – weinig te maken met de Bijbel. Bovendien kan de

Bartolomé Esteban Murillo, *De heilige familie*, c. 1650 (olie op doek, 144 x 188 cm.) Madrid, Museo del Prado

kwalificatie van kerngezin als 'hoeksteen' kwetsend zijn voor ouders die – door wat voor oorzaak dan ook, bijv. een vroeg overleden partner – als alleenstaanden hun kind(eren) moeten opvoeden: alsof dat zonder kerngezin niet mogelijk zou zijn. Zou in de huidige tijd, nu ouders vaak (beiden) werken, het idee van een 'clan', waar diverse familieleden zich over elkaanders kinderen ontfermen, misschien niet weer aantrekkelijk zijn? En is, anderzijds, een kerngezin een garantie tegen verwaarlozing of huishelijk geweld?

Waar het om gaat bij de opvoeding van een kind is dat het aandacht, begrip, sturing en liefde van de opvoeder(s) krijgt – of die opvoeder nu een alleenstaande moeder of vader is, een getrouwd of samenwonend hetero- of homoseksueel stel, of (een) pleeg- of grootouder(s). Als we de Bijbel in verband willen brengen met gezin en familie, laten we dan beginnen om geen oordeel te vellen over de manier waarop andere mensen samenleven, en laten we het begrip van gezin of familie opvatten zoals Christus dat deed (Marcus 3: 35): 'Iedereen die de wil van God doet, die is mijn broer en mijn zus en mijn moeder.'

Jan L. de Jong (Groningen) is evenals zijn echtgenote opgegroeid in een kerngezin. Samen met hun kinderen vormen zij ook een kerngezin.

Zoals u ziet is het formaat van de kerkbode gewijzigd naar A4. Daardoor is ons blad kleiner en handzamer geworden. De hoofdreders is dat met dit formaat er in 2025 naar verwachting minder problemen zullen zijn met de postbezorging. PostNL heeft namelijk aangegeven dat het A4-formaat beter past in een geautomatiseerd proces.

Daarnaast biedt dit naar de toekomst toe meer mogelijkheden bij de verdere doorontwikkeling van de kerkbode.

Wij wensen u veel leesplezier,

De redactie.

“ONZE VADER...” (5)

Henk Schuur

“Uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde” [Matth. 6 : 10b]

Hoe weet ik wat God wil? Ouders, docenten, meerderen, vrienden kan ik vragen: “Wat wil je dat ik doen zal?” Maar God ...? God – denkend aan hoe dichters en profeten in de Bijbel over Hem spreken – is machtig, is groot, is ver, is ... Zijn wil is wet, Hij bepaalt, het is immers Gods wil ... Of?

Ook Jezus worstelt met die vraag. Hoe vaak is Zijn roeping onderwerp van Zijn gebeden geweest? Hoe vaak heeft Hij gevraagd wat Hij moet doen? Wat God van Hem wil? In de hof van Gethsemane worstelt Hij nog met Zijn roeping, worstelt Hij nog met de vraag wat God van Hem wil, met Zijn aanstaande dood voor ogen ... dan is het dat Hij bidt:

“Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze beker Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt” [Matth. 26 : 39b]

Gods wil tegenover de wil van Jezus? Wij worstelen ook met die vraag. Wij lopen in ons leven tegen grote vragen aan. Wat wordt er van ons gevraagd? Welke keuzes moeten wij maken? Wij hebben geen pasklare antwoorden. En als ons rampspoed of ernstige ziekte overkomt? Waar is God? Wat wil God van ons? Wat wil Hij dat wij doen? Gods wil tegenover onze wil?

Ds. J.H. Sillevius Smit (bij leven vlootpredikant) schrijft: *“Onze wil is meestal niet meer dan een ongeordende samenbundeling van allerlei neigingen, begeerten, driften, gedreven door zelfzucht; een grillig onsamenhangend geheel van wat in trots en eigendunk, in geldingsdrang en koppigheid gericht is op de handhaving van het eigen ik ...! Wij mensen leggen onze wil zo graag aan elkaar op.*

Het dwingen zit ons in het bloed. God doet dat nooit. Hij vraagt geen onderwerping. Hij vraagt gehoorzaamheid, dat is vrijwillig, bewuste overgave, blijde aanvaarding. God laat ons vrij, bijna onbegrijpelijk vrij.”

(Dagboek bij het Onze Vader – blz.134)

De laatste twee regels van dit citaat geven ernstig te denken. Denken wij dan nog eens na over het gebed van Jezus in Gethsemane. Betekenen de woorden van het gebed van Jezus niet: Als er gebeurt wat er dreigt te gebeuren, help Mij dan dat Ik Uw wil blijf doen, dat Ik U niet loslaat én de mensen niet ... Dat Ik Uw mens / Uw Zoon blijf, tot het bittere einde ... dat Ik Uw gezicht / Uw liefde aan de mensen kan laten zien?

God is niet de duistere God die Zijn mens een kruis aandoet, maar Bondgenoot, die met Hem gaat op een weg van vertrouwen en gehoorzaamheid. Dáárom kunnen wij het gebed van Jezus meebidden, om Gods weg te blijven gaan.

“Uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde”

Bij Gods wil gaat het nóóit om een dictaat! Maar

om een relatie! Een relatie met een God, die wij hebben leren kennen uit de verhalen over het volk Israël in Bijbelse tijd, uit de verhalen van / over Jezus. Een relatie met een God die wij hebben leren kennen uit de Tien Woorden, die volgen op het Verbond bij de Sinaï ... en die door Jezus kernachtig zijn samengevat. Verhalen en Woorden van liefde en leven. God wil voor Israël en voor de volken het leven en niet de dood. Verhalen en woorden van bevrijding, verbondenheid en ruimte, en als zodanig woorden van hoop... uitzicht op een leven als vrije mensen ... in beloofd land. Liefde en hoop als levenslessen ... om het Verbond, de Woorden van God trouw te blijven. Onderweg, en eenmaal als volk gevestigd. Verhalen en Woorden die geloof wekken, geloof in Gods liefde. Liefde die Hij met Israël en met alle volken deelt. Want wat baat het God als Hij zijn liefde voor Zichzelf houdt? Als Zijn liefde in de hemel blijft? Hij heeft de aarde en de mensen niet voor niets geschapen. Hij wilde geen God zijn zonder de aarde en zonder de mensen. Hij wilde de mensen als tegenover, als aanspraak, als medestander, om de aarde bewoonbaar en leefbaar te maken. De mensen als Verbondspartner, geschapen naar Zijn beeld, als Zijn gelijkenis. God wilde niet alleen zijn, Hij wilde ook de mensen niet alleen laten zijn in die i m m e n s e ruimte. Dáárom riep Hij ... schiep Hij de ruimte van Zijn liefde, opdat ook de mensen zouden liefhebben.

Als we van iemand houden – van God houden – dan weten we wel wat die ander – God – denkt, gelooft, hoopt; dan voelen we wel aan wat hij / HIJ zou willen. God vertrouwt ons Zijn Woorden van leven, liefde, bevrijding, Verbondenheid en ruimte toe. In de ruimte van Zijn liefde geeft Hij ons de vrijheid te ontdekken wat Hij wil ... in onze gecompliceerde werkelijkheid van vandaag.

“Uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde”

In 1519 schreef Luther: *“Zonder twijfel is het geschieden van Gods wil” niets anders dan het houden van de geboden. Want door zijn geboden heeft Hij ons zijn wil te kennen gegeven.”*

Gods wil doen = Zijn Woorden doen. Daar gaat het altijd om! De profeet Amos herkende Gods wil in het scheppen van de juiste verhoudingen tussen de mensen. Het beschermen van de zwakken in de samenleving. Want, als de groten de kleinen niet beschermen; als de sterken het niet opnemen voor de zwakken, waar blijven we dan?

Als de rijken zich verrijken ten koste van de armen

Als de machtigen hun macht misbruiken voor zichzelf

Als er niet wordt geholpen, verbonden, genezen

Als het verlorene niet wordt gezocht en teruggehaald,

dan is de dienstbaarheid verdwenen zijn we terug in Egypte, het slavenhuis – het land van duisternis en dood.

Hoe actueel is Amos vandaag?! Welke conclu-

sies verbinden wij daaraan? Wat is onze verantwoordelijkheid vandaag voor de Woorden van God en voor het welzijn van de mensen?

Gods wil doen, Gods Woorden doen is een vorm van praktische gehoorzaamheid, waarin het gaat om oprechtheid, zorgvuldigheid, trouw in het kleine, eerlijkheid en moed om te benoemen wat schade doet aan het bestaan, wat het leven bedreigt, onze stem te verheffen tegen onrecht en onvrede; en te pleiten voor wat het leven bevordert, voor wat heilzaam is voor mens en wereld; en onze stem te geven aan de goede machten, die ons stil en trouw omgeven (naar Bonhoeffer).

Gods wil doen, Gods Woorden doen is vooral een vorm van elementaire gehoorzaamheid.

Wij gehoorzamen (bijna) automatisch de mensen die van ons houden ... vergelijkenderwijs mogen wij zeggen: wij gehoorzamen (bijna) automatisch God ... omdat wij geloven dat Hij van ons houdt! Uiteindelijk wil God van ons niets anders dan dat wij elkaar recht doen, getrouwheid liefhebben en ootmoedig wandelen met God.

“Uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde”

Als deze bede één ding duidelijk maakt dan is het wel dat hemel en aarde bij elkaar horen ... “hemel en aarde verenigt tesaam” in een oud kerstlied; “Ere zij God in den hoge en vrede op aarde bij mensen des welbehagens” [Luc. 2 : 14]. Als wij deze woorden bidden, worden wij één met God ... worden God en mensen één in hun wil de wereld te veranderen. De tijd rond Kerst is een goed moment daar bij stil te staan, onze conclusies te trekken, en ons af te vragen wat te doen!

Ds. Henk Schuur (Bedum) is emeritus-predikant

Literatuur: Bijbel NBG 1951
Das Neue Testament Deutsch
Gebed met open ogen – W.R. v.d. Zee
Dagboek bij het Onze Vader, in het spoor van Luther – ds. J. Happee
Liedboek voor de Kerken

UIT ANDERE MEDIA

Op het moment dat ik deze aflevering met berichten uit andere media schrijf, heeft Geert Wilders getweet dat er meteen maar een asiel-stop voor Syriërs moet worden ingevoerd: 'Als Syriërs in Nederland zelf staan te juichen over de nieuwe situatie in Syrië dan kunnen ze ook terug worden gestuurd'. Het zijn opvattingen die schrijnend afsteken tegen de Kerststemming waarin we geleidelijk belanden en waarin we worden herinnerd aan zorg en aandacht voor mensen 'voor wie geen plaats is in de herberg.' Ondertussen verkondigt in Nederland de leider van de grootste politieke partij, die beweert de joods-christelijke traditie te beschermen, dat de nationale herberg overvol is en dat wie van buitenaf komen of zijn gekomen, moeten teruggaan naar hun land van herkomst. Is dat hoe we volgens de joods-christelijke traditie omgaan met onze medemensen?

Emmanuel Wybo, theoloog en directeur van de Bijbeldienst van het Bisdom Brugge, gaat in een blog op de website Debijbel.nl in op de vraag wie je 'medemens' of 'naaste' is. (<https://www.debijbel.nl/berichten/een-naaste-ben-je-niet-je-wordt-het>) Als het gaat om mensen in nood, 'is het makkelijker om met een boog om hen heen te lopen, dan hulp aan te bieden', zeker wanneer zo iemand behoort tot een ander geloof, ras, overtuiging, sociale klasse, geslacht of geaardheid. Maar de naaste van een ander ben je niet: dat word je: 'Door de concrete inzet voor anderen en het navolgen van de Wet kunnen we elkaars naaste worden. Ontmoeting en verbondenheid moeten worden gerealiseerd, het is er niet zomaar. (...) Eisen dat anderen zich conformeren aan de eigen waarden, identiteit of cultuur, brengt mensen niet bij elkaar. Alleen het openbreken van het hokjesdenken en het actief samenbrengen van mensen kan ons naasten van elkaar maken.' En wat eveneens helpt is te letten op onze woorden. Op dezelfde website staat ook een mooi citaat uit de brief aan de Efeziërs (4: 29): 'Laat geen verderfelijke taal over uw lippen komen, maar alleen goede en waar nodig opbouwende woorden, die goeddoen aan wie ze hoort.' (<https://www.debijbel.nl/berichten/9-bijbelteksten-over-de-kracht-van-woorden>)

Mensen bij elkaar brengen, ontmoeten, openbreken van het hokjesdenken – dat waren ook belangrijke zaken bij de totstandkoming van de Protestantse Gemeente Coevorden. Op de website van de Protestantsekerk.nl (<https://protestantsekerk.nl/nieuws/de-kerkdeuren-in-coevorden-open-voor-iedereen-dankzij-steun-solidariteitskas/>) staat beschreven hoe de hervormde en de gereformeerde kerk in Coevorden in 2002 één protestantse gemeente zijn geworden en hoe nu de vensters naar de buurt open kunnen. Om één gemeente te vormen met verschillende uitgangspunten en culturen vroeg tijd en inzet. Gelukkig kon er hulp van buitenaf worden ingeschakeld, via een een perspectiefsubsidie uit de Solidariteitskas van de Protestantse Kerk. Eén van de betrokkenen in het proces van samengaan zegt daarover: 'Het is goed dat iemand van buitenaf de leiding heeft in een fusieproces. Haar externe hulp bracht ons proces van samengaan in een stroomversnelling. Het is goed dat de Protestantse Kerk een subsidiepotje heeft voor de toekomstbestendigheid van gemeenten.' Misschien een idee voor gemeenten in onze provincie die overwegen of al bezig zijn om samen te gaan met een andere gemeente?

Tot slot iets van geheel andere aard: een artikel van Jan Krans op de website van de Protestantse Theologische Universiteit, dat beschrijft hoe de moderne techniek van microröntgenfluorescentie kan helpen om na te gaan hoe vrouw(on)vriendelijk de brieven van Paulus en andere bijbelteksten oorspronkelijk waren. (<https://www.pthu.nl/bijbelblog/2024/01/abrikoos-en-chocolade-twee-puntjes-in-de-kantlijn-van-codex-vaticanus/>) Volgens sommige experts zijn enkele vrouwonvriendelijke passages in de brieven van Paulus niet geschreven door Paulus zelf, maar zijn zij in latere eeuwen aan de tekst toegevoegd. Bijvoorbeeld: 'Vrouwen moeten gedurende uw samenkomsten zwijgen. Ze mogen niet spreken, maar moeten ondergeschikt blijven, zoals ook in de wet staat. Als ze iets willen leren, moeten ze het thuis aan hun man vragen, want het is een schande voor een vrouw als ze tijdens een samenkomst spreekt.' (1 Korintiërs 14:34–35). In de tijd van Paulus zelf zou er meer ruimte en invloed voor vrouwen zijn geweest (zonder dat er overigens van volledige gelijkheid van mannen en vrouwen sprake was), maar in later tijd werden die ruimte en invloed ingeperkt en werd de Bijbeltekst daarmee in overeenstemming gebracht. Maar met de genoemde techniek van microröntgenfluorescentie kan worden aangetoond dat in één van de oudste (min of meer volledige) handschriften van de Bijbel, uit de vierde eeuw, de betreffende zinnen al deel uitmaakten van de tekst. Het is natuurlijk mogelijk dat de zinnen al eerder dan de vierde eeuw aan de oorspronkelijke tekst van de brief aan de Korintiërs zijn toegevoegd, maar het lijkt er toch meer op dat ze wel degelijk uit de pen van Paulus zijn gevloeid.

Jan L. de Jong is lid van het redactieteam

Geld en macht

Het is al lang geleden. De tijd dat fanfares nog regelmatig door ons dorp in Zeeland marcheerden. Voorop liep de tamboer-maitre die allerlei ingewikkelde trucs uit haalde met zijn stok, waarbij die trouwens ook wel eens, tot grote hilariteit van het publiek, uit zijn handen viel. Ik heb er ook wel om gelachen. Maar toen ik later trommelde bij de wandelclub gebeurde het mij ook regelmatig dat mijn trommelstokjes uit mijn handen glipten. Ondanks reepjes ruw plakband, of niet al te gladde handschoenen. Ook toen zorgde dat voor groot vermaak bij het publiek, iets minder bij mezelf.

In de buurt van de tamboer-maitre marcheerde een meneer die geen uniform aan had. Hij droeg zijn zondagse pak en genoot zichtbaar. Ik begreep als klein jongetje niet wat hij daar deed, maar pa vertelde dat dat de voorzitter van de vereniging was. Hij blies niet, maar hij bestuurde wel.

Een ander verhaal, iets minder lang geleden. Als kerk heb je allerlei mensen in je ledenbestand. Van kerkenraadsleden en trouwe kerkgangers tot mensen aan de rand. In de gereformeerde kerk waren er belijdende leden en doopleiden, in de hervormde kerk ook nog geboortelieden. Er was een vergadering over het beroepen van een predikant. Heel wat kerkleden waren komen opdagen en ook een paar mensen die je 's zondags in de dienst nooit zag. Eén van hen had ook nog eens het hoogste woord, en was het niet eens met de voordracht die de beroepingscommissie had gedaan. Hij had veel bezwaren tegen de kandidaat. Ik vroeg me af waar hij zich, als niet bepaald meelevend kerklid, druk om maakte, en wat we daarmee moesten, maar mijn buurman hielp me uit de droom: hij komt zelden in de dienst, maar hij betaalt wel een beste kerkelijke bijdrage. Dat was kennelijk de reden om wel degelijk met zijn wensen rekening te houden.

Van toen naar nu. Ik las een klein berichtje in de krant. Het ging over Elon Musk, die zich had opgeworpen als gigantische donateur van de Reform UK, een rechtse partij in Groot-Brittannië, en haar partijleider Farage. Maar hij dreigt zijn donatie in te trekken omdat hij het leiderschap van Farage niet meer steunt, nu die het gewaagd had kritiek te hebben op een van Musks vele twitterberichten.

Je vraagt je af waar Musk zich mee bemoeit. Hoezo, als Amerikaan een partij in Groot-Brittannië met vele miljoenen steunen?

Maandag wordt Trump geïnstalleerd als nieuwe president in Amerika. Hij heeft een regering gevormd van allemaal schatrijke ministers, die met hun geld de macht over het land gaan uitoefenen. Niet alleen over het eigen land: Ze willen Groenland kopen, ze willen het Panamakanaal, ze willen Canada, kortom, ze hebben snode plannen, en dankzij hun miljarden denken ze die misschien nog wel eens ten uitvoer te kunnen brengen ook.

Zo'n stoere voorzitter van de muziekvereniging was een onschuldig en wat sneu fenomeen. Dat kerklid die met zijn kerkelijke bijdrage invloed meende te moeten hebben vond ik al iets minder onschuldig. Maar de huidige ontwikkelingen op het wereldtoneel, hoe met geld macht wordt gekocht, lijken me werkelijk levensgevaarlijk.

Het is duidelijk: 2025 is begonnen...

Kees Steketee

DEEL 9: DE ORDE VAN DIENST NADER BEKEKEN III

Kees Kugel

Lezingen

Vanouds is er in de christelijke vieringen sprake van drie lezingen: uit het Oude Testament, uit de brieven en een evangelielezing. Zoals we zagen komt deze drieslag al voor in het reisverslag van Egeria (eind vierde eeuw n. Chr.). Met de synagoge heeft de kerk de boeken van het Oude Testament gemeenschappelijk. In de katholieke traditie en in de kloosters zijn lezingen minutieus voorgeschreven, gerelateerd aan de gang van het kerkelijk jaar. Een beroemd voorbeeld is het Missale Romanum, samengesteld in 1570, in opdracht van het Concilie van Trente. In de calvinistische traditie worden de lezingen gekozen door de voorganger, passend bij het onderwerp van de preek. In veel PKN-gemeenten wordt gewerkt met een leesrooster. De meeste gastpredikanten houden zich daar ook aan. Meestal worden de lezingen gedaan door de voorganger. Hier kunnen ook gemeenteleden een rol vervullen, mits deze een goede voordracht hebben.

Uitleg en verkondiging

Na de Reformatie kwam in de protestantse kerken in Nederland het Woord centraal te staan. Altaren en beelden werden uit de kerken verwijderd en er kwam een centraal geplaatste kansel, waarop het Woord werd verkondigd. Als vanzelf kwam het accent op de preek te liggen, met alle nadelen vandien: tijdens de koffie na de dienst werden thuis de kwaliteiten van de predikant besproken. Soms was dan de conclusie: goed preken kan onze dominee niet, maar het is een aardige man en zijn pastorale kwaliteiten zijn in orde. Je zou kunnen verdedigen dat de lezingen in de dienst van de Schriften het belangrijkste zijn en dat de uitleg en verkondiging bestaat uit verklarende vingervijzingen en verbindende tekst (Willem Barnard). Niet alles behoeft uitleg; de Schriften mogen ook gewoon klinken en voor zichzelf spreken.

De geloofsbelijdenis (het Credo)

Er zijn gemeenten waar elke zondag de geloofsbelijdenis klinkt: het Credo. Dat kan zijn de geloofsbelijdenis van Nicea of de apostolische geloofsbelijdenis. Oorspronkelijk werd de geloofsbelijdenis gezegd bij de doop. Het was dus eigenlijk een doopbelijdenis, niet bedoeld als vast onderdeel van de orde van dienst.

De dienst van gebeden en gaven

Voorbeden, Stil gebed en Onze Vader

Zoals hierboven al uiteengezet: hier komen de concrete noden van de mensen naar voren. Namen worden genoemd en plaatsen waar grote nood heerst. In I Timotheüs 2 vers 1 staat: de gemeente doet smekingen, gebeden, voorbeden en dankzeggingen voor alle mensen, voor koningen en alle hooggeplaatsten. In de joodse traditie beginnen de voorbeden met een lofprijzing.

Meestal kennen de voorbeden drie aandachtsvelden: de wereldwijde kerk, de overheden en mensen of groepen in nood. Gebedsintenties worden vaak afgewisseld met een responsie van de gemeente, bijvoorbeeld: 'Adem van God, vernieuw ons bestaan.'

Mededelingen, toelichting op de collecten en inzameling van de gaven

Nu komt de ouderling van dienst naar voren voor de mededelingen, veelal van zakelijke aard: plaatsen en tijdstippen van bijeenkomsten, bijzonderheden over de dienst van de daaropvolgende zondag, mededelingen van de kerkenraad, en zo verder. Daarna licht een diaken toe voor welke doelen het geld van de collecten bestemd is. Het is niet toevallig dat de diaken na de gebeden naar voren komt. Na het bidden komt het doen.

Wegzending en zegen

Na het uittochtslied volgen enkele woorden en gebaren die het einde van de dienst markeren en de terugkeer naar 'de wereld' aangeven. De gelovigen worden uit de dienst gezonden (dis-

missio) in de wereld. De klassieke slotformule van de Latijnse mis was: "Ite missa est." Dat betekent plat gezegd: "Dit was het." Wat men gehoord en beleefd heeft, zal men moeten vasthouden en in de wereld uitdragen. Een bekende zinsnede (al uit de vierde eeuw!) in dit verband is: Gaat heen in vrede en ontvangt de zegen van de Heer. Een remonstrantse formulering van de wegzending is:

Bevestigen wij ons geloof in een leven van liefde, aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze geloofsgemeenschap, haar taak in de wereld en haar noden; en gaan we van hier naar ons huis en onze levensopdracht, onder Gods zegen.

In Bijbels perspectief is de zegen een concrete, heilzame kracht, die leven geeft en leven sterkt, een effectieve kracht ten goede. Vanaf de twaalfde eeuw was in de kerk de volgende slotzegen gebruikelijk:

Zegene u de Almachtige God, Vader, Zoon en heilige Geest.

Vanaf de Reformatie werd dikwijls voor de slotzegen de zegen van Aäron uit Numeri 6 vers 24 gebruikt:

De Here zegene u en behoede u, de Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig; de Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.

Willem Barnard maakte de volgende prachtige vertaling:

De Heer zegene je, Hij behoede je. De Heer zal zijn aangezicht licht doen geven en je genadig zijn. De Heer zal zijn aangezicht over je doen opgaan. Hij geve je vrede.

Een andere traditionele zegentekst is afkomstig uit 2 Korinthiërs 13 vers 13:

De genade van onze Heer Jezus Christus en de liefde van God en de gemeenschap van de heilige Geest zij met u allen. Amen

Orgelspel na de dienst

Uit de anglicaanse en lutherse traditie is de gewoonte afkomstig dat de gemeente na de zegen nog een moment gaat zitten om naar orgelspel te luisteren. Belangrijk om te bedenken is dat dit bij de dienst hoort. Het is dus niet de bedoeling dat er doorheen wordt gepraat.

Kees Kugel (Noordhorn) was veertig jaar docent basisonderwijs, is organist en houdt zich bezig met kerkmuziek en geschiedenis

GEDACHTEN BIJ DE LEZINGEN VAN HET LEESROOSTER

(zie de blauwe balk onderaan deze pagina's)

Bert Altena

Zondag 19 januari

Jaarlijks keert het verhaal van de bruiloft te Kana terug op het rooster. Maar het is een verhaal waar je niet op uitgekeken raakt. Belangrijk is dat het hier gaat om het eerste teken dat Jezus doet. Zowel het 'eerste' als het 'teken' is van belang. Wie zorgvuldig gaat tellen, ontdekt dat in het evangelie van Johannes er zeven tekenen worden verricht. Dat kan geen toeval zijn. In het evangelie, dat nauwkeurig is gecomponeerd, verwijzen dit soort getallen naar een diepere betekenis. Zeven is het getal van de volheid. De zeven tekenen staan exemplarisch voor de wonderlijke genezingsmacht van Jezus. Daarnaast wordt het woord 'teken' gebruikt. Waar wij geneigd zijn om van wonderen te spreken, met al het wonderlijke en fantastische dat daarin mee komt, spreekt het evangelie van een teken. Dat dus door wijst naar opnieuw een diepere be-teken-is. Wat is het teken van Kana? Dat Jezus water in wijn kan veranderen? Of dat je, zoals in een grappig filmpje op Internet door een goedgelovig meisje wordt gezegd, je altijd bij Jezus terecht kunt als je wijn tekort hebt?

Wijn staat in de Bijbel voor het goede leven, de overvloed die God schenkt. Het bruiloftsfeest is beeld van het verbond, tussen God en Israël, tussen de Eeuwige en zijn mensen. We weten niet eens wie de bruid en de bruidegom waren, toen en daar. Dat doet er niet zo toe. Dat Jezus ervoor zorgt dat het feest = de vreugde, door kan gaan, dat is wat telt. De beste wijn is tot dit ogenblik bewaard. Tot nu, vertaalt de NBV. Het is het eeuwig heden, de vreugde zonder einde, waar Jezus in ons midden is, waar Hij Gods trouw aan mensen bevestigt.

Evangelieverhalen gaan niet over ooit, lang geleden. Ze vertellen een waarheid die 'nu', 'dit ogenblik' geldt. Anders dan in veel andere evangelieverhalen, zit in dit verhaal niet direct een appèl aan ons om te handelen. Hier is meer

sprake van een demonstratie die alles te maken heeft met Jezus' roeping en missie. 'Hij toonde zijn grootheid', staat er, 'en zijn leerlingen geloofden Hem'. Waar de geest van Jezus, de Bron van onze vreugde, in ons midden is, kan geen gebrek aan leven en blijdschap zijn. Om van te genieten.

Zondag 26 januari

Jezus is een Kind van de synagoge. We weten weinig over Zijn jeugd. Als twaalfjarige ging Hij met zijn ouders mee naar de tempel, als we het verhaal in het evangelie van Lucas mogen geloven. Je kunt er van uitgaan dat Hij, opgroeïend in een gelovig gezin, meeding naar de synagoge. Of daar toen ook kindernevendienst was, weet ik niet? Volgens het evangelie van Lucas begint Jezus zich in het openbaar te manifesteren in de synagogen van Galilea, daar waar Hij zelf is opgegroeïd. Maar Zijn roem snelt hem al vooruit. Hij wordt door allen geprezen. Waar dat op gebaseerd is, horen we niet. Of het moet zijn, zoals wel vaker in het evangelie, dat latere gebeurtenissen naar voren in de tijd worden terug geprojecteerd. Overigens, die roem is maar van korte duur. Als Hij in zijn eigen stad Nazaret in de synagoge spreekt, leidt dat uiteindelijk tot een fel en hevig debat. Het is een voorbode van de tegenstand die gedurende het evangelie alleen maar verder zal toenemen.

Het valt overigens op dat aan het begin van het evangelie wordt vermeld dat Jezus de synagogen bezoekt, maar dat dit verderop eigenlijk niet meer het geval is. Jezus is meer het type rondreizende prediker. Met de groep leerlingen die Hem vergezelt is Hij voortdurend onderweg, om uiteindelijk in Jeruzalem aan te komen. Dan lost de tempel de synagoge af, als religieuze plaats waar de ontmoetingen en (strijd) gesprekken plaatsvinden. Wat beide met elkaar verbindt is het 'leren' of het onderricht van Jezus. Goed Joods gaat het om wat je van de overgeleverde woorden leert, hoe je dat in je dagelijks leven gestalte geeft. Als Jezus in de tempel is, wordt niet vermeld dat hij daar aan de offerdiensten meedoet. Het is voor Hem een

plaats om te prediken, om Zijn kritiek op de tempelpraktijk niet onder stoelen en banken te steken, wat leidt tot wat wij kennen als de tempelreïnisering. Net als de synagoge wordt ook de tempel een plaats van tegenspraak. En dus een plek waar de tegenstand tegen Jezus zich verheft. Dat alles zet de lof die Hem in het begin tegemoet komt in een enigszins schril licht.

Ds. Bert Altena is als predikant verbonden aan de Protestantse Gemeente Oost-Groningen

Zondag 19 januari

Om Sions wil zal ik niet zwijgen en om Jeruzalems wil zal ik niet rusten, totdat zijn heil opgaat als een lichtglans en zijn verlossing als een brandende fakkel.
(Jes. 62:1)

Iedereen zet eerst de goede wijn op en als er goed gedronken is, de mindere; gij echter hebt de goede wijn tot dit ogenblik bewaard.
(Joh. 2:10)

Zondag 26 januari

Maar gij zult priesters des Heren heten, dienaars van onze God genoemd worden.
(Jes. 61:6a)

En Hij leerde in hun synagogen en werd door allen geprezen.
(Luc. 4:15)

α

"Ik ben de alpha en de omega"

(Openb.1:8; Openb. 22:13)

Ω

Activiteiten

...waar gaan we heen

IKE zangdienst in de Nicolaïkerk Appingedam

Op **zondagavond 19 januari** is weer IKE zangdienst in de Nicolaïkerk in Appingedam. Aanvang **19.00 uur**. Er is medewerking van Chr. Mannenkoor Crescendo uit Winschoten o.l.v. dirigent Klaas Withaar. Voorganger is dhr H.S. Brouwer ook uit Winschoten. Het thema van de dienst is: "Je beste vriend". Organist is Rob Brunekreeft samen met Ludi Boels. We gaan weer luisteren naar koorzang en daarnaast mooie bekende liederen zingen. Er zijn twee collectes voor de IKE en de kerk. Na de dienst is er gezamenlijk koffiedrinken. Iedereen is van harte welkom.

Concert Oosterse muziek Musica Antiqua Nova

Zondag **19 januari 2025** Aanvang **20.00 uur**

Lutherse kerk Groningen,

Haddingestraat 23, 9711KC

Toegangsprijs: € 29,00,

Tot 18 jaar, stadspas € 14,00

Marco Beasley met Ensemble Constantinople - 'Il ponte di Leonardo'

Een muzikale verbinding tussen Oost en West. In 1502 stelde Leonardo da Vinci een gedurfd project voor aan Bayezid II, de sultan van het Ottomaanse Rijk. Hij zou een 240 meter lange brug bouwen over de Gouden Hoorn, het estuarium dat door de stad Constantinopel, (nu Istanboel) loopt. Zijn revolutionair ontwerp is weliswaar nooit gerealiseerd, alleen een schets is bewaard gebleven.

Dit concert bouwt de brug die hem voor ogen stond tussen Oost en West, op muzikale wijze. Zo wordt het eigene van verschillende culturen, genres en achtergronden verenigd tot een geheel dat de verschillen wegneemt en focust op wat ons allen bindt. Er klinken anonieme,

Ottomaanse composities, Perzische gedichten van Feo Belcari en Hafez en Italiaanse frottola's uit de 16e eeuw. Onder leiding van Kiya Tabasian dompelen Marco Beasley en Constantino u onder in de gedurfde wereld van da Vinci's schets.

Open Erfgoedbijeenkomst "Kuyper in de Wolken"

Geïnteresseerd in bijdragen aan wetenschappelijk historisch onderzoek en zelf aan de slag met materieel en immaterieel erfgoed? Dat kan op de open bijeenkomst rondom 'Kuyper in de Wolken'. Het HDC – Centre for Religious History van de Vrije Universiteit, organiseert samen met Groninger Kerken een middag in het kader van een project rondom een collectie uit het archief van het HDC. Het gaat om een papieren nalatenschap van Abraham Kuyper (1837-1920). Ruim negen strekkende meters vormt – samen met een aantal bijzondere materiële voorwerpen – een unieke ingang in leven en werk van deze veelzijdige figuur uit de Nederlandse geschiedenis. Doel van het project 'Kuyper in de Wolken' is digitalisering van dit archief, zodat het beschikbaar wordt voor verder onderzoek, via een laagdrempelige open community. Iedereen kan meedoen!

Programma

- *Inleiding in leven en werk van Abraham Kuyper* door Professor Fred van Lieburg, HDC – Centre for Religious History

Er is veel bekend over Abraham Kuyper, een klein deel van zijn leven is echter nog onontgonnen – waar gaat dat deel over?

- *Welke invloed heeft Kuyper gehad op de kerkbouw?* door Christiaan Velvis, bouwkundige Groninger Kerken

De invloed van Kuyper op de kerkbouw is onder andere in Groningen terug te zien. Ook in de kerk van Onderdendam!

- *Groninger personen uit het netwerk van Kuyper* Samen kijken we naar de personen uit Groningen die Kuyper feliciteerden voor zijn 70e verjaardag, een unieke kans om historisch onderzoek te doen.

- *Oefening met handschriften brieven aan Kuyper* We gaan aan de slag met het ontcijferen van oude handschriften. Een leuke uitdagende activiteit die het onderzoek naar Kuyper verder brengt!

Datum: donderdag 30 januari 2025

Tijd: 12:30 uur

Deelname: gratis

Locatie: Kerk Onderdendam, Bedumerweg 34, 9959 PG Onderdendam

Aanmelden: Meer weten of aanmelden voor de open bijeenkomst? Stuur een e-mail naar Jacqueline Takke via j.c.takke@vu.nl.

10 februari 2025 start TVG Themacollege 4 Geloof: eenheid in verscheidenheid?

Geloof en Spiritualiteit in Nederland in historisch perspectief

"De Nederlander bestaat niet" (vrij naar Maxima)

Ons land kent van oudsher een rijke verscheidenheid aan kerken en christelijke stromingen. Is dat typisch Nederlands? En hoe is dat ontstaan? Hoe bewaar je bij die verscheidenheid ook een gevoel van eenheid? Van bij elkaar horen? En hoe gaat dat in het huidige Nederland met een nog rijkere verscheidenheid aan (nu niet meer uitsluitend christelijke) religieuze stromingen?

Themacollege: Geloof: eenheid in verscheidenheid?

Docent: Gert Jan Schaapman

Data: Vijf maandagavonden op 10, 24 februari en op 3, 10, 17 maart 2025

Tijd: 19.30 tot 22.00 uur.

Locatie: Willem Lodewijk Gymnasium, Verzetstrijderslaan 220, Groningen.

Groepsgrootte: Maximaal 15 deelnemers

Kosten: € 50,-

Meer weten over dit college?

Raadpleeg onze website: <https://tvg-groningen.nl/4-geloof-eenheid-in-verscheidenheid/>

Aanmelding via het inschrijfformulier:

<https://tvg-groningen.nl/inschrijven/>

OPLOSSING KERSTPUZZELS

Feestverlichting

fruitmes	theeglas	lamsbout	tiramisu
eetlepel	visgraat	inruimen	inspraak
eetkamer	eetpauze	cocktail	nachtmiss
sandwich	raclette	hapklaar	glaswerk

Kinderpuzzel

Een kerstboom met lichtjes, een piek en gekleurde kerstballen

CLARA FEYOENA VAN RAESFELT-VAN SYTZAMA (1729-1807)

Een vergeten dichteres uit de achttiende eeuw

Kees Kugel

Bekendheid

De naam Clara van Sytzama zal de meeste mensen weinig zeggen. Misschien dat wat oudere kerkgangers een lichtje opgaat bij het volgende citaat:

*Wij knielen voor uw zetel neer, wij, Heer, en al uw leden,
En eren u als onze Heer met liedren en gebeden.
Dat alle macht, hoe hoog, hoe groot, voor U, o
Godsgetuige,
O Eerstgeboren' uit de dood zich diep eerbiedig
buige!*

Dit lied stond als Gezang 231 in het Liedboek 1973, bij de afdeling Hemelvaart. Ik weet me te herinneren dat het in die periode van het kerkelijk jaar en ook wel daarbuiten regelmatig werd gezongen. Hieraan zal zeker de aanstekelijke melodie uit 1784 van Christian Gregor uit de muzikale traditie van de Hernhutters hebben bijgedragen. In het Liedboek 2013 ontbreekt het lied.

Slechts weinigen weten dat de dichteres van dit lied vanaf 1732 in Bellingeweer bij Winsum heeft gewoond.

Jeugd en verhuizing naar Bellingeweer

Clara van Sytzama werd op 5 april 1729 geboren in Leeuwarden, als dochter van Pier Willem van Sytzama (1688-1759 en Ebella Juliana Aebinga van Humalda (1706-1730). Ze had een oudere broer, Pico Galenus. Haar vader was officier in het Staatse leger en gedeputeerde in de Staten-Generaal.

Toen Clara één jaar oud was, stierf haar moeder. Haar vader hertrouwde twee jaar later met Geertruida Sjuck van Burmania, een weduwe die op de Tamingaborg te Bellingeweer (bij Winsum Gr.) woonde. Clara had geen goede relatie met haar stiefmoeder Geertruida. Toen deze in 1738 overleed, schreef Clara:

*Toen 't moederhart mij wierd onttoegen, daar pas
mijn oog haar had aanschouwd,
Zag God toen zonder mededogen aan welk een
Wrede ik wierd toevertrouwd?*

Na de dood van haar stiefmoeder werd zij door de gouvernante Alida Tegneus opgevoed. Met deze dame had Clara een goede verstandhouding en Alida heeft veel invloed op haar gehad. Zij was het ook die Clara tot het schrijven van gedichten heeft geïnspireerd. Clara schreef later over haar:

*Mij heugt haar gulden les, in kinderlijke jaren,
om 's werolds holle zee voorzigtig te bevaren
bij 't licht van 't Goddelijk Woord.*

Een andere inspiratiebron was het contact met de Groninger Universiteit, waar haar broer Pico Galenus ging studeren.

Steeds meer werd het intellectuele en politieke klimaat in Noord-Nederland bepaald door de (uiteindelijk zelfs gewapende) strijd tussen aanhangers van het Oranjehuis (orangisten of prinsgezinden) en patriotten uit het regentmilieu, die zich tegen stadhouder Willem V keerden en meer politieke invloed wensten. De familie van Sytzama was Oranjegezind.

Bellingeweeder uitspanningen (1746)

Bij de Groninger drukker en boekverkoper Jurjen Spandaw verscheen in 1746 de dichtbundel Bellingeweeder uitspanningen van de zeventienjarige (!) Clara van Sytzama, met een fraai portret van haar naar een schilderij van Jan Abel Wassenberg. Wie deze bundel ter hand neemt, heeft niet meteen Clara's gedichten voor zich. Eerst moet men zich door een lang verhaal van haar broer Pico over het Oranjehuis met een aanhangsel (88 pagina's) heenworstelen, dan volgt een groot aantal lofredes (58 pagina's) op de jeugdige dichteres Clara. Pas de tweede helft van de bundel bevat haar gedichten, voornamelijk met een religieuze inhoud. De vader van Clara heeft naar verluidt nogal aangedrongen op deze uitgave. Hij was er tenminste nogal enthousiast over:

*Zo praalt adeldom bij deugd, wijsheid,
schranderheid en jeugd
is in Clara's deftig wezen,
maar nog meer in 't werk te lezen.*

Zelf sprak Clara op latere leeftijd van 'kreupele verzen' en ik vrees dat ze er niet zo ver naast zat....

Justus Conring

In 1748 werd de 21-jarige Justus Conring door Clara's vader aangesteld als huisleraar. Deze begaafde zoon van Andreas Conring (raadsheer van de stad Groningen) was bekend door zijn vertalingen van Engelse gedichten en van boeken van de Franse filosoof Voltaire. Justus en Clara werden verliefd op elkaar, maar mochten niet trouwen. Andreas Conring (de vader van Justus) was een vurige patriot en Clara's vader Pier Willem van Sytzama was een vurige bewonderaar van stadhouder Willem V. Tot overmaat van ramp overleed Justus op 4 december 1748. De ontroostbare Clara schreef het volgende grafschrift:

*Hier rust het dierbaar overschot
van 't puik der Nederlandsche zoonen.
De liefde was zijn doodlijkst lot.
Vlecht Mirthen en Cypressenkroonen.
Zijn ziel, die zich bij God verheugt,
zal 't mogelijk tot genoegen strekken,
Dat wij zijn graf met traanen dekken en
hem vereeren om zijn deugd.*

Ten huize van haar oom Jan Andries van Sytzama, heer van Blankenheimert, ontmoette Clara Isaac Reinder van Raesfelt, heer van Heemse, bij Hardenberg. Op 6 september 1750 trouwden zij

Clara Feyoena van Sytzama,
naar J.A.Wassenberg

in Bellingeweer en gingen wonen in Heemse. In 1757 werd hun dochter Ermgard Ebella Juliana geboren.

Isaac was vooral geïnteresseerd in paarden, honden en jacht. We hebben de indruk dat beide echtelieden elkaar niet heel veel te vertellen hadden. Clara is wel blijven dichten, in 1783 verscheen de bundel Heemse, een hofbosch- en veldzang, in 1794 de bundel Gedichten. Zij was lid van het Haagse dichtgenootschap 'Kunstliefde Spaart Geen Vlijt' en van het Leidse taal- en dichtlievend genootschap 'Kunst Wordt Door Arbeid Verkregen'. Hoe diep de dood van Justus Conring in 1748 haar heeft geraakt, blijkt uit het feit dat ze in deze bundel nog terugkomt op hun liefdevolle verhouding.

In 1807 schonk Clara een door de orgelmaker Quellhorst gebouwd orgel aan de Hervormde Kerk van Heemse. Het instrument staat sinds 1981 in de St.-Gudulakerk te Lochem.

Op 1 september 1807 overleed Clara Feyoena van Raesfelt-van Sytzama. Het is niet helemaal duidelijk of zij in het familiegraf in de kerk is begraven of op het kerkhof. Op de plaats waar het Huis Heemse stond, staat nu het naar haar genoemde verzorgingstehuis 'Clara Feyoena-heem'.

Kees Kugel (Noordhorn) was veertig jaar docent basisonderwijs, is organist en houdt zich bezig met geschiedenis en kerkmuziek.

RING GRONINGEN

Dienstenorganisatie
Steunpunt Noord
Postbus 152,7950 AD Staphorst.
tel.030-8801880 Internet: www.pkn.nl

OECUMENISCHE VIERINGEN PEPERGASTHUISGEMEENSCHAP

Zondag 19 januari 2025

Alles is genade

Genade is het kernwoord in de theologie van de apostel Paulus. Anders dan Jezus, wiens volging hij op een bijzondere manier is geworden, spreekt Paulus niet alleen in beelden, maar probeert de boodschap van Jezus en de betekenis van diens persoon in theologische begrippen te vertalen. Hij moet daarvoor een verstaalslag maken van de Hebreeuwse denkwereld naar de Griekse denkwereld van zijn dagen. Dat heeft hij op geniale wijze gedaan, maar daarmee zijn wij er vandaag nog lang niet. Wij moeten een nog veel ingrijpender verstaalslag maken van Paulus' denkwereld naar die van ons.

We beginnen daarbij met het woord genade. Voor Paulus cirkelt alles om genade en voor hem is dat een buitengewoon positief begrip. Het staat echter wel haaks op andere begrippen zoals de wet en rechtvaardigheid. Dit contrast speelt in onze tijd misschien nog wel sterker dan in de wereld van Paulus. Niettemin

Aanlevering Gemeenteberichten

Let op! Aanlevering kopij

Week 5 2025

maandag 27 januari

voor 09.00 uur

kunnen wij zijn inzet en inzichten goed gebruiken en verdient deze apostel hernieuwde aandacht. Vandaar dat wij twee opeenvolgende zondagen aan zijn theologie wijden. De overweger in deze viering is Bert van der Woude, emeritus predikant van de PKN uit Winsschoten.

*Namens de voorbereidingsgroep,
Heleen van de Velde.*

Zondag 26 januari 2025

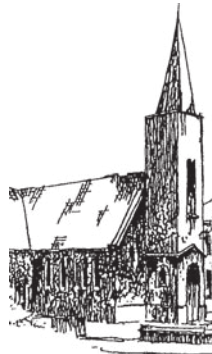
Zonde als hulp bij heelwording

In de lezing uit de brief van Paulus aan de Romeinen van deze zondag komt het woord 'zonde' veelvuldig voor. Dat is niet zonder bedoeling en die bedoeling kunnen we heel kort samenvatten als 'heelwording'. Dat vraagt echter om een ander visie op het begrip zonde, waarbij moraal geen rol meer speelt. Zonde is geen moreel begrip, maar een religieus begrip en gaat over onze verhouding tot God. God wil niets liever dan dat mensen heel zijn of gelukkig zijn, waarbij 'gelukkig zijn' wijst op het toe-komen aan het goede leven.

De profeet Jeremia droomt hier al van. Geen voorgeschreven wet van buitenaf, maar de wens om het goede te doen van binnenuit. De grote vraag daarbij is: wat hebben mensen nodig? Hoe 'lukt' het om niet ten prooi te vallen aan allerlei angsten, maar met hart en ziel te geloven dat we er mogen zijn, nog voordat we iets van onszelf hebben laten zien. Gods genade is volgens Paulus het voorteken van ons bestaan. Het wordt ons geschenken en tegelijk mogen we erin groeien. Het is een geschenk en vraagt tegelijk onze totale inzet. Als we inzien hoe zonde (lees angst) daarbij in de weg staat, gaat de weg naar heelwording als vanzelf open. De overweger is Bert van der Woude.

*Namens de voorbereidingsgroep:
Martha Akkerman.*

GEREFORMEERDE KERK HAREN-ONNEN

Scriba

Gerard ten Napel
Da Costalaan 7
9752 EP Haren
scriba@gorechtkerk.nl

Predikanten

- Ds. Michiel Pronk (tel. 050-7852729,
e-mail m.pronk@gorechtkerk.nl).
- Ds. Ybo Buurma is met ziekteverlof.
Ondersteuning in het pastoraat
- Ds. Harm Jan Meijer (tel. 050-5017124,
e-mail hmeijer1950@kpnmail.nl).

Website Gorechtkerk

www.gorechtkerk.nl

Inleveren kopij volgend nummer

Per e-mail naar kopijkerkbode@gorechtkerk.nl uiterlijk vrijdag 24 januari 2025 om in de week erna te worden geplaatst.

VAN DE KERKENRAAD

Van de kerkenraad

Goede wensen voor het nieuwe jaar
Het jaar 2025 is inmiddels begonnen. De kerkenraad wenst u en allen die u lief zijn een goed en gezond nieuw jaar!

Diensten op zondag

Iedere zondag bent u van harte welkom in de eredienst in de Gorechtkerk. De aanvang van de diensten is om 10.00 uur. Er is iedere week kindernevendienst en kinderoppas.

De liturgie van de diensten verschijnt een aantal dagen hieraan voorafgaand op de website van de kerk.

De diensten zijn met beeld en geluid ook te volgen via www.gorechtkerk.tv.

Op zondag 19 januari is er 's middags om 16.00 uur Kliederkerk met als thema Jozef.

In de dienst op zondag 26 januari hopen we in de Gorechtkerk in een gezamenlijke dienst met de Hervormde Gemeente het Heilig Avondmaal te vieren.

Collectes

In de morgendiensten in de Gorechtkerk worden er middels een rondgang twee collectes gehouden. Bij de uitgang wordt gecollecteerd voor ons eigen jeugdwerk 'Aan Boord'.

Bij de avondmaalsdienst is de uitgangscollecte voor het pastoraat.

Bijdragen aan de collectes kan ook via GIVT of per bank. Meer informatie hierover vindt u op de website van de kerk.

Koffiedrinken

Na afloop van iedere ochtenddienst op de zondag nodigt de kerkenraad u van harte uit voor het drinken van koffie, thee of limonade in het Gorechthuis.

Bloemen uit de kerk

De afgelopen weken zijn de bloemen na de dienst met een hartelijke groet van de gemeente gebracht bij mevrouw Eringa, Middelhorsterweg 97 (zondag 22 december 2024), bij de heer en mevrouw Noot-de Ruiter, Tuindorpweg 8 (zondag 29 december 2024), bij de heer en mevrouw Marquart Scholtz-van Otterlo, Botanicuslaan 25A (zondag 5 januari 2025) en bij mevrouw Oosterveld-van Wering, Kerklaan 69 (zondag 12 januari 2025).

Beschikbaarheid ds. Meijer

Ds. Harm Jan Meijer blijft voorlopig het pastoraat in de secties van ds. Buurma verzorgen.

Ds. Meijer is beschikbaar op dinsdag, woensdag en donderdag, waarbij de beschikbare tijd zo is verdeeld dat hij ongeveer 2 dagen in de Dorpskerk werkt en 1 dag in de Gorechtkerk. Ds. Meijer is bereikbaar op telefoonnummer 050-5017124 of per e-mail hmeijer1950@kpnmail.nl.

Vervoer naar kerkdienst

Kunt u op zondag niet op eigen gelegenheid naar de kerk komen, dan is er mogelijkheid om gehaald en gebracht te worden. Wilt u hiervan gebruik maken, dan kunt u contact opnemen met Tymen Bakker, e-mail: vervoer@gorechtkerk.nl; tel. nummer: 050-5341033.

Vergadering kerkenraden

Op woensdag 29 januari a.s. vergaderen de kerkenraden van de Dorpskerk en de Gorechtkerk in het Gorechthuis. Aanvang: 19.30 uur.

Open Kerk

Elke woensdag is de kerk open van 10.30 uur tot 12.00 uur: om in de kerk te zijn, om een kaarsje

aan te steken, voor een moment van bezinning of om een praatje te maken. Ook kunt u een bezoek brengen aan de gedachtenishoek. U bent van harte welkom!

Tevens is er de mogelijkheid om dan houdbare producten inleveren voor de voedselbank.

Algemeen

De meest actuele informatie van de Gorechtkerk is te vinden op de website van de kerk: www.gorechtkerk.nl. Regelmatig verschijnt hierop nieuwe informatie, zodat u steeds van de meest actuele informatie op de hoogte kunt zijn.

Gerard ten Napel, scriba

BERICHTEN

Kliederkerk

Op zondag 19 januari is er in de Gorechtkerk weer een Kliederkerk.

Samen vieren, beleven en eten.

Het thema is: Jozef.

De inloop vanaf 15.45 uur en het programma start om 16.00 uur.

Graag zien we jullie dan.

Groet, PING en het Kliederkerk team

4 Youth samenkomst

Op zondag 19 januari organiseert Haren Samen (een samenwerking van 4 kerken in Haren) weer een 4 Youth samenkomst.

Deze dienst vindt plaats in de Hoeksteen en begint om 19.30 uur.

Spreker in de dienst is Bianca Boender en het thema is 'Faith under construction'.

Deze avond, georganiseerd in samenwerking met YNG Believe, staat in het teken van groei en verandering. Met krachtige muziek, een bemoedigende boodschap en tijd om elkaar te ontmoeten, bouwen we samen aan een sterk fundament voor het nieuwe jaar. Iedereen is van harte welkom.

Jumbo zegels sparen voor de voedselbank.

We willen graag uw aandacht vragen voor het volgende:

Van 1 januari t/m dinsdag 11 februari kun je bij de jumbo zegels sparen voor een boodschappenpakket. Met een bijbetaling van 5 euro krijg je dan een pakket ter waarde van € 50,-. Nu moeten er best veel zegels op de spaarkaart en veel mensen krijgen die dan ook niet vol. Wij willen graag de overgebleven zegels of de zegels waar u niets mee doet, verzamelen en daar volle kaarten van maken. Op die manier hopen we een aantal dozen te kunnen krijgen voor de voedselbank. Ook als u zelf het pakket wel wilt houden en er spullen inzitten waar u zelf niets mee doet, dan kunnen die boodschappen tijdens de kerkdiensten en op woensdagmorgen tussen 10.30-12.00 uur ingeleverd worden in de Gorechtkerk.

Digitaal zegels delen kan ook, maar het liefst hebben we de zegels gewoon los of al op de kaart geplakt. De zegels kunt u bij ons in de brievenbus doen.

Hartelijke groet,

*Dolf en Anita Wildeboer-Bosker, Mellenssteeg 69
d.wildeboer@home.nl - 050-5348821*

Groene tip voor februari 2023: eet meer plantaardig

Iemand van de Commissie Groene Kerk ging als meisje van zo'n jaar of 18 – lang geleden – met haar vriendin op vakantie naar Hongarije. Ze kregen daar veel positieve belangstelling. Men bood regelmatig eten en drinken aan. De vriendin was toen al jaren vegetariër. Dat viel daar niet mee. Ze kon niet op begrip rekenen. In restaurants was het niet makkelijk, maar een omelet met kaas was meestal wel te krijgen. Wat heeft die vriendin die vakantie veel eieren en

kaas gegeten! Tegenwoordig zou ze solidair met haar vriendin zijn. Ze eet bijna geen vlees. Het gaat haar om gezondheid en milieu. Een poosje geleden was ze in de Doopsgezinde Kerk van Haren. Daar was het thema 'God in de Supermarkt'. Wat kunnen wij het best kopen als we onze CO2-uitstoot beperkt willen houden? En als we denken aan het dierenwelzijn? Geen of weinig vlees is dan een goed plan. Kip gaat nog, en dan het best biologisch. Eieren ook. Waar ze van schrok was kaas. Kaas is geen vlees en heerlijk. Goed alternatief toch? Nee dus. Kaas is slechter dan varkens- en kippenvlees. Kaas is van een koe. Die produceert heel veel CO2. Jammer! Geen of nauwelijks kaas eten doet pijn; misschien geen grote pijn, maar kleine pijntjes doen ook zeer ....

Groene Gorechtkerk Commissie

Voor iedereen die van zingen houdt... op 12 april weer zingen in Fransum

Voor liefhebbers van zingen is 12 april alvast een datum om te noteren. Op die dag willen we weer met elkaar gaan zingen in het prachtige kerkje van Fransum. Misschien kent u het Fischer-Chöre nog? Als bijschrift had dit koor de slogan: duizend stemmen zingen voor miljoenen. Dat gaat in het kerkje van Fransum zeker niet lukken en ook niet in de Dorpskerk of Gorechtkerk. Wellicht dat het officiële samengaan van de Dorpskerk en Gorechtkerk gaat zorgen voor een grote toename van zangeressen en zangers, die plezier hebben in met elkaar te zingen? Dat zou toch prachtig zijn!! Maar u hoeft echt geen lid te zijn van één van beide kerken hoor. Vanuit alle windstreken bent u en ben jij hierbij van harte uitgenodigd om mee te zingen.

Op 12 april staat maestro Harold van Hees zoals gebruikelijk op de bok en gaat met ons een aantal mooie liederen instuderen. Een aantal van de liederen kunnen we eventueel gaan zingen tijdens de kerkdienst op zondag 12 april. Of dat de Dorpskerk gaat worden of de Gorechtkerk weten we nog niet. Het concept is zoals de voorgaande keren dus voor koffie en thee wordt gezorgd. Verder is het de bedoeling dat u en jij zelf iets lekkers meeneemt voor bij de koffie/thee en de lunch om te kunnen delen met de ander. Het uitgangspunt is dat u iets meeneemt voor het aantal mensen waarmee u komt. Als iedereen dat doet is er genoeg en blijft er niets over.

We stellen ons de dag als volgt voor:

10.00-10.30 ontvangst met koffie/thee met...?

10.30-12.00 zingen

12.00-13.00 eigen lunch en een luchtje scheppen

13.00-14.30 zingen

14.30-15.00 thee met...?

We hopen dat u en jij zin hebt om mee te doen. Mocht u of jij niet beschikken over vervoer dan proberen we dat te regelen. Opgave van tevoren is wenselijk maar niet strikt noodzakelijk hoor. U kunt zich opgeven bij Dolf en Anita Wildeboer. Tel: 050-5348821 of via d.wildeboer@home.nl

Met een vriendelijke groet,

Dolf en Anita Wildeboer

Werkgroep Goededoelen Haren Giften

Er zijn per bank verschillende giften binnengekomen, o.a. een gift van € 75,-, € 50,- en een gift van € 25,-. Onze hartelijke dank hiervoor.

Kerstmarkt, 14 december 2024

Het was gezellig binnenkomen in het Gerechthuis en in de hal was glühwein, chocolademelk met slagroom, koffie of thee verkrijgbaar. De zalen waren vrolijk ingericht met marktkramen met een grote variatie aan kerstkransen, kerststukken, kerstartikelen, leuke cadeau geschen-

ken en brocante. Er zijn deze keer veel heerlijke rolletjes gebakken en verkocht.

Er was veel belangstelling voor de kerstkransen en kerststukken.

Van diverse mensen hebben we hulsttakken, skimmia, confieertakjes, bonte hulst en nog ander kerstgroen gekregen, zodat we veel kransen en kerststukken konden maken. Onze dank daarvoor. Er zijn een groot aantal kerstkaarten, geborduurde handdoekjes en leuke cadeau artikelen verkocht.

De home made soep, vogelkransen en de mooie bloempotjes met vogelvoer, bakartikelen en jam, waren ook erg in trek.

Oliebollenactie, 31 december 2024

In samenwerking met Haafs Bakkerij heeft de Werkgroep ook weer een oliebolactie georganiseerd. Er zijn veel oliebolletjes en appelbeignets besteld.

Veel mensen gehoor hebben gegeven aan deze oproep en zodat we deze actie ook weer met een mooi resultaat kunnen afsluiten.

Onze hartelijk bedank aan iedereen die aan deze acties hebben meegewerkt.

Volgende actie

15 maart 2025 Boeken- en vlooiemarkt

Dit seizoen zijn de netto opbrengsten van alle activiteiten voor:

• Visio Haren

Op het kindercentrum van Visio in Haren is een hele specifieke wens. Daar zijn twee groepen voor ernstig meervoudig beperkte kinderen die heel graag een nieuwe kuipschommel in het lokaal zouden willen. Schommelen is voor de blinde leerlingen een hele goede manier om tot rust te komen en voor de leerlingen in een rolstoel een manier om zelf te kunnen bewegen.

• Stichting Eboo in Kenia

In Nairobi ligt Kibera, de grootste sloppenwijk van Afrika. In de sloppenwijk is het voor kinderen niet vanzelfsprekend om naar school te gaan.

De kinderen uit de sloppenwijk Kibera moeten verplicht een uniform aan als ze naar school gaan.

Maar veel gezinnen leven in grote armoede en hebben geen geld voor school, schoolboeken, uniformen en schoolshoenen. Stichting Eboo in Kenia zorgt ervoor dat veel kinderen uit deze sloppenwijk wel naar school kunnen. 100% van het gedoneerde geld wordt hiervoor ingezet.

Voor meer informatie:

<https://www.ebookenia.nl/>

Kunt u niet meedoen aan één van de acties maar wilt u wel een gift geven voor de goededoelen dan kan dat op bankrekeningnr. NL08 ABNA 0512 7457 14 t.n.v. J. Kooi m.v.v. Werkgroep Goededoelen.

Werkgroep Goededoelen Haren, bestaande uit Helping Hands Haren, Diaconale Raad Haren en enkele enthousiaste vrijwilligers, Anneke Bos, Ria Dost, Greetje Eisses, Jeannette ter Maat, Cees Verschoor, Aly Veling, Anda Kooi

VAN DE PREDIKANTEN

HAREN

Bij de dienst

De lezing in de dienst op 19 januari, de tweede zondag na Epifanie, is Johannes 2: 1-12, het bekende verhaal over de bruiloft te Kana. Daarbij horen wij ook 1 Korintiërs 12: 1-11. Daarin vertelt Paulus over de vele gaven die de Geest geeft.

Op 26 januari vieren wij in een gezamenlijke dienst het Avondmaal. Wij horen 1 Koningen 3:1-15. Koning Salomo krijgt een droom waarin God zegt: 'Vraag wat je wilt, ik zal het je geven.'

Salomo kiest voor de gave van een opmerkelijke geest. Dat blijkt een goede keuze te zijn.

Uit de gemeente

Op 2 januari is Derkje Klaassina Swaving-Zuidema in de leeftijd van 91 jaar overleden. Ze verbleef de laatste tijd in De Dilgt. Dea Swaving is getrouwd geweest met Klaas Swaving. Hij overleed in 2003. Uit hun huwelijk zijn vier kinderen geboren. Later is de familie uitgebreid met een schoondochter, schoonzoon, klein- en achterkleinkinderen. Op de rouwkaart staan de woorden: 'Altijd klaar staan voor een ander/ niets was je te gek/ Je hebt alles gegeven/ Zo zullen wij je herinneren.' Dea Swaving was ook een gelovige vrouw. Zij was betrokken bij de diensten in De Dilgt. Afgelopen donderdag is in een bijeenkomst in het crematorium Stad en Ommeland van haar afscheid genomen. Ons medeleven gaat uit naar haar kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

Iet Douma verblijft ter revalidatie in het Heymanscentrum. Wij hopen op verder herstel, zodat zij weer naar haar huis aan de Jachtlaan kan.

Mw. Bouwsema is, omdat thuis wonen niet meer ging, opgenomen in Innersdijk te Ten Boer. Wij hopen dat deze plek bevalt.

Tot slot

'Dat is familie van mij', merkte iemand op tijdens een gesprek. Ik wist dat niet; beide mensen kende ik, maar had ze nooit met elkaar verbonden. Het was een aparte en ook mooie gewaarwording hoe twee levens met elkaar verstrengeld bleken te zijn, omdat je zo een breder beeld van iemand krijgt.

*Hartelijke groet,
Michiel Pronk*

PROTESTANTSE GEMEENTE HOOGKERK

Beste mensen.

Wat hadden we een gezellige Nieuwjaars-bijeenkomst in de Dorpskerk.

Er zijn ook hele mooie 11jes gemaakt waarin veel goede wensen werden vermeld voor onze gemeente en de hele wereld.

Op vrijdag 24 januari om 19.30 uur wordt er een filmavond georganiseerd in de Dorpskerk. Iedereen is van harte welkom! Vervoer is mogelijk: tel. 5567324

Op D.V. 4 maart hopen Bram Lever en Vrony Stolp hun 60-jarige trouwdag te vieren! Zij wonen aan de Industriestraat 113a te Hoogkerk.

STICHTING LIEDVIERINGEN GRONINGEN

De eerstvolgende liedviering is op **zondag 9 februari om 10 uur** als vanouds weer in de Apostolische kerk, hoek Vestdijklaan/v. Ketwich Verschuurlaan in Groningen. Zowel bij de kerstzang als bij de liedviering van 12 januari was de kerk vol. Bemoedigend!

12 De Groninger Kerkbode

Op zondag 9 februari is de voorganger is Pastor Anne Hilhorst. Zij is pastor in dienst van de Rooms Katholieke kerk.

Het thema is 'Geraakt door het heilige'. Het projectkoor staat o.l.v. Jonne van Bruggen. Organist/pianist is Chris van Bruggen. Fluitist: Annemiek Bolding. Parkeren is geen probleem. Zowel bij de kerk als tegenover de kerk is voldoende ruimte. Van harte welkom. Als u wilt meezingen in het projectkoor is een mailtje naar chrnbruggen@hetnet.nl voldoende om alle informatie te ontvangen.

Stichting Liedviering Groningen

PROTESTANTSE GEMEENTE NOORDLAREN-GLIMMEN

Kerkgebouwen

Bartholomeuskerk:
Lageweg 8, 9479 PC Noordlaren
Trefpuntkerk: Nieuwe Schoolweg 5,
9756 BA Glimmen

Secretariaat

Dick Vos, tel. 0610 695490,
scriba@pkn-ng.nl
Postadres:
Nieuwe Schoolweg 5, 9756 BA Glimmen
Informatie: www.pkn-ng.nl

Zondag 19 januari

10.00, Trefpuntkerk Glimmen: dr. M. Hadders-Algra

Zondag 26 januari

10.00, Trefpuntkerk Glimmen: ds. R. Fortuin
Dienst van Schrift en Tafel

Geef voor de kerk van morgen

In januari gaat de landelijke Actie Kerkbalans weer van start. Tijdens de actie krijgen alle leden van onze Protestantse Gemeente te Noordlaren-Glimmen een verzoek voor een financiële bijdrage. We hopen dat we ook in 2025 weer op uw steun mogen rekenen. De start van Actie Kerkbalans is op zaterdag 11 januari en duurt 2 weken. In deze periode wordt een envelop met informatie over de actie door een contactpersoon/vrijwilliger bij u bezorgd. Graag haalt de vrijwilliger de antwoordenvolp met het toezeggingsformulier weer bij u op. We hopen op zaterdag 25 januari de Actie af te sluiten. Voor vragen kunt u terecht bij Marinus Leenstra, penningmeester CvK: penningmeester@pkn-ng.nl.

PROTESTANTSE GEMEENTE SCHARMER-HARKSTEDE

Zondag 19 januari aanvang 9.30 uur

voorganger: ds. M. Pranger
Ouderling van dienst: Herma Fockens
Diaken van dienst: Yvonne Koops
Lector: Herma Fockens

Zondag 26 januari aanvang 9.30 uur

voorganger: Pastor T. Huizing
Ouderling van dienst: Annouk Koppelman
Diaken van dienst: Evelyn Boekema
Lector: Marian Veen

HERVORMDE GEMEENTE WESTERBROEK

Adres kerk:

Oudeweg 75 9608 PK Westerbroek

Pastoraat:

ds G.W. van Wingerden, 06-81083129
ds.woutervanwingerden@gmail.com

Scriba:

J. Noot 0598 320557 j.noot@online.nl

Praeses en koster

K. de Vries 050 4042590

Website:

www.hervormdwesterbroek.nl

U kunt de diensten beluisteren via deze website.

Zondag 19 januari

Voorganger:

ds J.M. Viergever uit Oostwold
Organist: Geert Schoonbeek
collecte 1 : Kerk 2: KiA Werelddiaconaat

Zondag 26 januari (voorbereiding H.A.)

Voorganger:

ds N. Noorlander uit Onstwedde
Organist: Cor Schoonbeek
collecte 1 : Kerk 2: Missionair werk PKN

We zijn al weer enkele weken op pad in het jaar a.D. 2025.

We zien als gemeente dankbaar terug op mooie diensten met Kerst en met de jaarwisseling.

We hebben elkaar veel heil en zegen gewenst. Vaak hoor je ook dat mensen er bij zeggen dat we dat ook wel nodig hebben in onze tijd. Dat wordt dan gezegd vanuit zorg voor de dingen die er aan zitten te komen want die zijn onzeker en roerig. Denk alleen maar aan de nieuwe president van de VS die de komende week aantreedt. Wat kan die te weeg brengen in de wereld orde. Maar misschien brengt het ons ook wel een beetje daar waar we eigenlijk moeten zijn. Leven in vertrouwen en in afhankelijkheid van onze Hemelse Vader. Goed om ons dat steeds opnieuw te realiseren, en dat niet alleen. Er ook iets meedoen. Ook als gemeente van Christus. Samen komen en naar Gods woord luisteren en samen bidden om Zijn zegen. Ook om voorbede te doen voor de nood van deze wereld en voor de overheden. Want die hebben onze gebeden nodig. Dat is beter dan onze opinie.

Rond de jaarwisseling zongen we nog als gemeente dat zeer indrukwekkende lied van Bonhoeffer. Ik citeer het laatste vers. In Goede machten liefderijk geborgen verwachten wij gestroost wat komen mag. God is met ons des avonds en des morgens, is zeker met ons elke nieuwe dag.

Met een hartelijke groet

PROTESTANTSE GEMEENTE ZUIDBROEK

Kerkgebouw:

Petruskerk, Kerkstraat 85

Verenigingsgebouw:

Kerkhörn, Kerkstraat 89

Stilte/ opbaarruimte:

www.stiltecentrumzuidbroek.nl

Scriba: R. Sonneveld- Por

scriba@pknzuidbroek.nl

Petruskerk bezichtiging:

dhr. J. de Boer, 0598-618946

Zondag 19 januari, Kerkhörn, 09.30uur

Voorganger: ds. C. Verspuij, Zuidlaren

Organist: dhr. Henk de Vries

Zondag 26 januari, Kerkhörn, 09.30uur

Voorganger: ds. R. de Hoop, Gasselte

Organist: mw. Jannie Spijkmán

Zondag 2 februari, Kerkhörn, 09.30uur

Voorganger:

ds. R.P. Oosterdijk, Zuidbroek

Organist: Henk de Vries

RING NOORDOOST GRONINGEN

PROTESTANTSE GEMEENTE APPINGEDAM

Predikanten

Ds. J van den Berg en ds. G.M. van den Berg-de Haan,

Farmsumerweg 1,
9902 BK Appingedam,

Werkdagen: maandag t/m donderdag,
Email: dsjvandenbergsolcon.nl, Tel.
0596-788702 of ds. gvandenbergsolcon.nl
In dringende zaken altijd bereikbaar:
Pastoraalmeldpunt voor pastorale zorg en
vraag: Telefoon: 06-1302428 voor de wijken 5-
8 (Afien Kloosterhof) of 06-13091291 voor wij-
ken 1-4 en 9 (Joke Smit) of per email: pastoraal-
meldpunt@pg-appingedam.nl

Internet:

Website Prot. Gemeente Appingedam:

www.pg-appingedam

Kerkdienst gemist: www.kerkdienstgemist.nl

You-Tube - Nicolaikerk

Op **19 januari 2025** begint de dienst om 9.30
uur, waarin hoopt voor te gaan ds. B. Note-
boom, Finsterwolde. 3e zondag na Epifanie.
Kleur: Groen.

Organist: Vincent Hensen- Oosterdijk

Kosters: Henk Mulder en Herman Bultema

Ouderling van dienst: Nienke Lavooij

Lector: Remmina Wessels

Beamteam: Johan Scholtanus.

Collecte: Diaconie – Missionair werk en Kerk

Toelichting op de collecte: Missionair werk – NL

Proefplekken de nieuwe kerken

Proefplekken, dat zijn initiatieven die bouwen
aan een inclusieve missionaire gemeenschap of
kerkplek. Dit zijn bijvoorbeeld pioniersplekken,
presentieplekken en kliederkerken. Kortom: ini-
tiatieven waar mensen die niet of nauwelijks in
de 'reguliere' kerken komen, het geloof kunnen
verkennen en iets van God kunnen ontdekken.
Veel van deze nieuwe gemeenschappen slagen
erin om jonge generaties of mensen uit ver-
schillende culturen bij hun activiteiten te
betrekken. Daarom ondersteunt de Protestant-
se Kerk deze proefplekken, als nieuwe kerken,
van harte.

Bloemengroet:

De bloemen van de kerk zijn met een hartelijke
groet van de gemeente gegaan op 5 januari
2025 naar: mw. Rehorst- Sneller, Leeuwerik-
straat 3. Tijdelijk verblijf Maartenshof in Gronin-
gen. Op 12 januari naar: mw. G.A. Hofman- van
Niejenhuis, Dijkstraat 87-A.

De bloemendienst wordt in januari verzorgd
door mw. Boukje Veldman.

Email: veldmang@hotmail.com,

tel. 0596-626791.

Autodiensten:

Autodienst route Delfzijl: 19 januari.:

Theo de Wit

Autodienst route Opwierde: 19 januari.:

L. de Boer.

De **avonddienst van 19 januari 2025** begint om
19:00 uur, waarin hoopt voor te gaan dhr. H.
Brouwer, I.K.E. Dienst, m.m.v. CM. Crescendo,
Winschoten.

Organist: dhr. R. Brouwer, Winschoten

Kosters: Henk Mulder en Herman Bultema en
Linus de Vries,

Lector: Gea Voshart- Timmer

Op **zondag 26 januari 2025** begint de dienst
om 9:30 uur, waarin hoopt voor te gaan ds.
Johan van den Berg. Kleur: Groen. 4e zondag na
Epifanie.

Organist: Vincent Hensen- Oosterdijk

Kosters: Hans Grashuis en Bert Kampinga

Ouderling van Dienst: Alie Bos- Pilon

Lector: Didy de Vries

Beamteam: Chris Smit

Collecte: Diaconie Bijbelgenootschap en Kerk

*Toelichting bij de collecte: Bijbelzondag – Neder-
lands-Vlaams Bijbelgenootschap (Guatemala)*

Elk jaar besteden veel kerken aandacht aan Bij-

belzondag. Eén zondag in het jaar met speciale
aandacht voor de Bijbel. We willen onszelf en
elkaar (laten) inspireren om de Bijbel (weer)
open te doen, en de verhalen met ons eigen
leven te verbinden. Op Bijbelzondag staan we
stil bij de zeggingskracht van de Bijbel, dichtbij
en wereldwijd.

Dit jaar staat de impact van de Bijbel in Guate-
mala centraal.

Veel kinderen in Guatemala leven in armoede.
Ze groeien op in wijken die in de macht zijn van
criminele bendes. Het Bijbelgenootschap in
Guatemala helpt met Bijbelverspreiding en een
Grow and Learn programma voor kinderen. Dui-
zenden kinderen bezoeken iedere week de zon-
dagsschool. Bij het Grow and Learn-project krij-
gen ze een eigen Bijbel met lessen erbij waarin
je ziet dat er toch hoop is. Grow and Learn wil
kinderen een andere weg wijzen, een weg met
God en zonder bendes, en ze moed en Kracht
bieden om het leven aan te kunnen. Help ons
deze mensen te bereiken!

Autodiensten;

Autodienst route Delfzijl 26 jan.:

Martien van Bostelen.

Autodienst Opwierde 26 jan.:

Bart Beukema.

Zieken:

Wij wensen al onze zieke gemeenteleden, heel
veel sterkte en, waar mogelijk, genezing. Laten
we ze in onze voorbeden gedenken.

Adressen ziekenhuizen:

UMCG Groningen,

Postbus 30001, 9700RB Groningen.

Martini ziekenhuis,

Postbus 30033, 9700 RM Groningen.

OZG Scheemda,

Postbus 35, 679 Scheemda.

Berichten voor de volgende kerkbode:

Kopij voor de kerkbode graag 2 weken voor de
oneven weken op zondag vóór 17.00 uur inleve-
ren bij: Netty van der Deen- Flikkema, tel. 0596-
624769 of emailadres: nfflikkema@ziggo.nl
De Protestantse Kerkbode komt 1 x in de 14
dagen uit in de oneven weken.

PROTESTANTSE GEMEENTE BIERUM-HOLWIERDE-KREWERD

Bloemengroet

De bloemen uit de dienst van 29 december
2024 gingen met een hartelijke groet namens
de gemeente naar dhr. D. Rijnders in Holwierde.
De bloemen uit de dienst van 5 januari 2025
gingen met een hartelijke groet namens de
gemeente naar mevr. W. Kamphuis-Smid in Hol-
wierde.

De bloemen uit de dienst van 12 januari gingen
met een hartelijke groet namens de gemeente
Naar mevr. I. Wubs-Middelkamp in Delfzijl.

Zondag 19 januari – H.A.

Dienst in de Stefanuskerk Holwierde

Aanvang 09.30 uur

De voorganger in deze dienst is ds. G.A. Segger
uit Winsum

Zondag 26 januari – Gedichtendienst

Dienst in de Irenekerk in Bierum

Aanvang 09.30 uur

De voorganger in deze dienst is

mw. ds. G. van den Berg – de Haan

Margriet Papeleur-Oosting, scriba

PROTESTANTSE GEMEENTE FIVELSTROOM TE LOPPERSUM EN OMSTREKEN

Op **zondag 19 januari** begint de dienst om 9.30 u. in de Mariakerk te 't Zandt.

Voorganger is ds. Y.C. de Groot
Autodienst doet P. Veenstra, tel. 571750

Collecten in deze dienst

De 1e collecte is voor Artsen zonder Grenzen
De 2e collecte is voor eigen kerkenwerk.

Op **zondag 26 januari** begint de KidsPLUS-dienst om 9.30 u. in de Vredekerk

Voorganger is ds. A. van den Bor
Autodienst doet J. Ozinga, tel. 06.37457424

Ook is er een dienst om 9.30 u. in de Donatuskerk te Leermens

Voorganger is pastor G. Doorn

Collecten in deze diensten

De 1e collecte is voor Cordaid
Miljoenen mensen ter wereld leven in moeilijke omstandigheden: systemen falen met onrecht, geweld en rampen als gevolg. Samen met andere organisaties, overheden en vooral de mensen zelf, werkt Cordaid aan een leefbare toekomst en een menswaardig bestaan voor iedereen, op vele gebieden, zoals: gezondheidszorg, noodhulp, veiligheid, onderwijs, en armoedebestrijding in Nederland.
De 2e collecte is voor eigen kerkenwerk.

Bij de collecten

Wilt u uw bijdrage voor de kerk en onderhoud gebouwen storten op bankrekeningnummer NL50 RABO 0337 2026 80 t.n.v. gereformeerde kerk Loppersum en graag vermelden de datum van de zondag. Voor de diaconie en Kerk in Actie NL41 RABO 0143 4958 79 t.n.v. diaconie gereformeerde kerk Loppersum
En ook weer de datum van de zondag.

Wat is er te doen

Week van gebed voor de eenheid van christenen

De Week van gebed voor eenheid van christenen 2025 moedigt kerken aan om in te gaan op het geloof dat alle christenen verenigt. Tijdens de Week van gebed voor eenheid bidden wereldwijd miljoenen christenen mee. Door samen te bidden ervaren we dat we verbonden zijn, met God en met elkaar. Tegelijk tonen we verantwoordelijkheid voor anderen door de problemen van de samenleving in de voorbeden een plek te geven. Het materiaal voor de Week van gebed voor eenheid van christenen 2025 is voorbereid door de broeders en zusters van de oecumenische Monastieke Gemeenschap van Bose (Monastero di Bose) in Italië. Het thema van de Week van gebed voor eenheid luidt "Ja, ik geloof". Het verwijst naar de geloofsbelijdenis van Nicea en naar de woorden die Marta tegen Jezus spreekt, voorafgaand aan de opstanding van de broer van Marta, Lazarus (Johannes 11 vers 27). In de oecumenische viering staat dit Bijbelgedeelte centraal. De jaarlijkse Week van gebed voor eenheid van christenen wordt in Loppersum e.o. georganiseerd door de Nederlandse Gereformeerde Kerk Loppersum, Protestantse Gemeente Fivelstroom en Waardevol Leven Gemeente. De oecumenische gebedsviering vindt plaats op zondag 26 januari in de Vredekerk, aanvang 19.30 uur.

Maria-Lichtmis Winterwandeling

Een wandeltocht met ontmoeting, muziek en

lekkernijen langs de kerken van Eenum, Leermens, 't Zandt en Zeerijp. De wandeling vindt plaats op zaterdag 1 februari 2025 van 10:00 tot 16:00 uur. Deelname is gratis.

De afstand is 15 km en voert deelnemers over landelijke paden en wegen. Onderweg kan uitgerust worden in de kerken, u kunt dan genieten van muziek en lekkernijen. Er worden o.a. pannenkoeken gebakken, er zijn Leermster krombekken, Ainumer doemkes en heerlijke soepen.

In alle kerken kan gestart worden. Daar krijgt u ook de routebeschrijving/stempelkaart. Deze kunt u ook downloaden op de website.

Maria Lichtmis is het laatste feest van de Midwinterfeesten. Het is veertig dagen na kerstmis, het einde van de donkere winter dagen. Ook was het de dag waarop knechten en dienstboden lang geleden van betrekking konden veranderen. Met Maria Lichtmis was het een traditie om pannenkoeken te eten. De plaatselijke commissies van de Stichting Groninger Kerken van Eenum, Zeerijp, 't Zandt en Leermens hebben deze oude traditie in 2019 nieuw leven ingeblazen. Dit jaar is het de vijfde editie. Burgemeester Ben Visser zal in de Donatuskerk in Leermens het startsein voor de wandeling geven. Voor de Jacobuskerk in Zeerijp worden nog vrijwilligers gezocht, om koffie te schenken, pannenkoeken te bakken, te stempele etc. Informatie en aanmelding op de website van maria lichtmis.

Sefa — hardstyle dj en christen

Je gelooft het niet maar Sefa gaat hand in hand met de kerk! Je denkt haast dat het een grap is als je weet wie Sefa is, zijn muziek vooral. Voor jongeren (geboren in deze eeuw) is dit een open deur. Wie in de vorige eeuw geboren is: zoek op YouTube 'Sefa als alles duister is' Maar de kerk organiseert heus waar een reeks concertavonden met Sefa.

Op 15-jarige leeftijd ontdekte Sefa via de barok de cantates van Bach. Door deze muziek ging hij zich ook verdiepen in de religieuze concepten waarover Bach componeerde. Tijdens deze avonden wordt de muziek van Sefa verbonden met klassieke muziek en inhoudelijke gesprekken over levensvragen. De voorstellingen zullen naar verwachting plaatsvinden in de regio Utrecht, Groningen, Brielle, Amsterdam, Apeldoorn... en op 26 februari in de Hoeksteenkerk van Middelstum! (Mede dankzij de samenwerkende PG Bedum, HG Siddeburen en PG Fivelstroom.)
Wie meer wil weten, neem contact op met Hanneke, Jolanda, Greta, Melson of André, kortom: de commissie Jeugd

Actuele informatie is te lezen op de website Fivelstroom.nl, in de wekelijkse digitale Nieuwsbrief of in het kerkblad Op de Hoogte.

Diensten volgen

De diensten in de Vredekerk worden met dank aan het Beamteam, uitgezonden via YouTube (zoek op PKN Vredekerk Loppersum)
De diensten in de Petrus en Pauluskerk in Loppersum, de Jacobuskerk te Zeerijp en de Donatuskerk te Leermens zijn alleen met alleen geluid te volgen via Kerkomroep (<https://www.kerkomroep.nl/#/kerken/12303>)

PROTESTANTSE GEMEENTE
SIDDEBUREN

Protestantse Gemeente
Siddeburen

Zondag 19 en zondag 26 januari:

Deze zondagen zijn de tweede en derde zondag van Epifanie.

Het is de tijd dat we gedenken dat Jezus verschijnt onder de mensen.

Zondag 19 januari:

Aanvang dienst: 9.30 uur
Liturgische kleur: groen/wit
Voorganger: ds. S.W. Bijl Groningen
Ouderling van dienst: Alie Wiegman
Organist: Menno Fokkens
Kerkauto: J. Buursema tel. 06-13010266

Collecten:

De 1e collecte is bestemd voor de diaconie
De 2e collecte is bestemd voor de kerk
De 3e collecte is bestemd voor orgelfonds

Zondag 26 januari:

Aanvang dienst: 9.30 uur
Liturgische kleur: groen
Voorganger: ds. I. de Boer Groningen
Ouderling van dienst: Anje Huijssoon
Organist: Martinus de Boer
Kerkauto: A. de Boer tel.431950

Collecten:

De 1e collecte is bestemd voor missionair werk
De 2e collecte is bestemd voor de kerk
De 3e collecte is bestemd voor onkosten kerkdiensten

De kerk in het Ufkenshuis:

Op zondag 26 januari is er weer een viering van de gezamenlijke kerken voor de bewoners in het Ufkenshuis, 's avonds om 19.00 uur in de koffiezaal.

De viering wordt verzorgd door de Hervormde Gemeente Siddeburen-Steendam-Tjuchem.

Passage Siddeburen:

Woensdag 22 januari is onze eerste bijeenkomst in het nieuwe jaar.

Jessica Wagenaar uit Mussel is uitgenodigd om ons beelden te laten zien en te vertellen over het onderwerp "Dwalen langs de Duitse grensstreek".

We beginnen om 14.00 uur in de Viskenij. We hopen op een mooie middag en een goede opkomst.

Taxi Willy Hammenga tel. 434023
Hartelijke groet, Janna Oostland

Jarigen:

Op woensdag 22 januari:
Mevrouw D. Bosma-ten Have, 85
Hoofdweg 45

Op donderdag 23 januari:
Mevrouw A. Mittendorp-Poort, 83 jaar
Hoofdweg 21

Op zaterdag 25 januari:
Mevrouw E. Braaksma-Spijker, 92 jaar
Betinge Staete

Ede Staalstraat 1
9933KJ Delfzijl

Op vrijdag 31 januari:
De heer O. Bosman, 78 jaar
Oudeweg 61

Op zaterdag 1 februari:
De heer J. Neerhof, 82 jaar
Hoofdweg 166W

Op maandag 3 februari:
Mevrouw A.E. Pot-Jager, 96 jaar
Reint Dijkemastraat 1
Ufkenshuis k. 143

Namens de gemeente allen van harte gefeliciteerd, een fijne dag toegewenst en bovenal Gods zegen voor het komend levensjaar.

Uit de gemeente:

Dhr. Gerard Suijkerbuijk, Noorderweg 46, is vanwege een blaasontsteking opgenomen in het UMCG in Groningen. In zijn traject van chemotherapie en immunotherapie vanwege lymfeklierkanker is dit een extra complicatie. Het is een moeilijke weg voor hem.
We bidden voor hem en zo ook voor allen bij

ons die kampen met gezondheidsproblemen: om zegen op hun behandeling en liefdevolle nabijheid op hun weg.

Lieve Heer, Gij zegt 'kom' en ik kom want mijn leven is onder de macht gesteld van de Heer die mijn dagen en nachten telt en de Heer zegt 'kom' en ik kom.
(Lied 840: 1)

Inleveren kopij volgende kerkbode:

uiterlijk zondag 26-1-2025, 12.00 u.

kopij@pknsiddeburen.nl

Graag met in het onderwerp vermelden van: kopij

PROTESTANTSE GEMEENTE SPIJK - LOSDORP

Protestantse Gemeente
Spijk - Losdorp

Komende diensten

- 19 jan. 11.00 uur Andreaskerk
ds. G. van Gulik, Ten Boer, voorber. HA
- 26 jan. 9.30 uur Andreaskerk
ds. I. Frénay viering HA
koffiedrinken na de dienst in de kerk
- 2 febr. 9.30 uur Andreaskerk
ds. N.C. Meihuizen, Kantens

Middagviering

Donderdag 30 januari is er weer een middag viering in de Andreaskerk.

Een moment van verstilling, midden in de drukte van de week, om even tot je zelf te komen. De paaskaars wordt ontstoken, er is een moment van stilte, er wordt gezongen, gelezen, gebeden en een zegenwens uitgesproken. De viering begint om 13.15 uur iedereen is van harte welkom!

Ambulant predikant:

Ds. I. Frénay
ds.ifrenay@gmail.com
0595 712015
0645645404

PROTESTANTSE GEMEENTE VEENDAM

Adres predikant:

Ds. H.E. van der Zwaag-Visscher,
Beukenlaan 33, 9648 LR, Wildervank,
tel. 769044

Dienst op zondag 26 januari om 09.30 uur

Bevestiging ambtsdragers
Voorganger : ds. H.E. v.d. Zwaag - Visscher

Ouderling : mevr. S. Terbijhe

Organist : D.A. Kraster

Lector : Jan Wali

Beamer : dhr. J. Niemeijer

Camera : dhr. P. Riepma

Koster : dhr. A. Girbes

Collecten tijdens de dienst: diaconie en kerk

Collecte bij de uitgang: Restauratie orgel

Kerkdienst op 2 februari om 09.30 uur

Dienst van Schrift en Tafel

Voorganger : ds. H.E. v.d. Zwaag – Visscher

Ouderling : mevr. E. Crum

Organist : dhr. G.J. Farenhorst

Lector : mevr. M. Pierhagen

Beamer : dhr. M. Jansen Schoonhoven

Camera : dhr. P. Stant

Koster : mevr. S. Terbijhe

Collecten tijdens de dienst: diaconie en kerk

Collecte bij de uitgang: Restauratie orgel

GEREFORMEERDE KERK WAGENBORGEN

Zondag 19 januari 2025, aanvang 09.30 uur.

Voorganger pastor A. Weemstra uit Vries..

Ouderling van dienst is dhr. W. ter Laan.

Diaken mw. H. de Groot.

Organist dhr. J. Weima.

Beamer dhr. W. Sanders.

Koster dhr. W. Lenting

Koffie na de dienst:

Na de dienst is er gelegenheid voor koffie / thee in Ons Centrum.

Collecten:

De eerste collecte is voor het missionair werk. Verder wordt er gecollecteerd voor het quotum van de kerkrentmeesters en voor stichting Ro-Manna.

Mocht u de dienst niet bezoeken dan is er de mogelijkheid om uw bijdrage over te maken op de rekening van de diaconie, NL55 RABO 0329133160.

Bloemengroet:

De bloemen uit de kerk, met een hartelijke groet van de gemeente, waren in de achter ons liggende periode voor, fam. Brons, G. Boelmanweg, fam. de Groot, fam. Bronsweg, dhr. J. Degenhart, Kwelders en mw. Kloppenborg – Smit, Troostlaan.

Autodienst:

Gemeenteleden die gebruik willen maken van vervoer naar de kerk 19 januari dhr. J. Brons tel.nr. 0596 541601.

Zondag 26 januari

Voorganger pastor H. Perdok uit Appingedam, aanvang 09.30 uur.

Ouderling van dienst is mw. J.B. Smidts.

Diaken fam. Planting.

Organist dhr. Z. Wierenga.

Beamer mw. H. de Groot.

Koster dhr. G. Duursma.

Collecten:

De eerste collecte is voor het eigen jeugdwerk. Verder zijn er collecten voor het quotum van de kerkrentmeesters en voor de bloemengroet. Mocht u de dienst niet bezoeken dan is er de

mogelijkheid om uw bijdrage over te maken op de rekening van de diaconie, NL55 RABO 0329133160.

Autodienst:

Gemeenteleden die gebruik willen maken van vervoer naar de kerk 26 januari kunnen contact opnemen met fam. de Groot tel.nr. 0596 542075.

GEREFORMEERDE KERK 'T ZANDT - GODLINZE

Gereformeerde kerk 't Zandt-Godlinze

Kerkdiensten

De dienst vanuit onze kerk is te volgen via de livestream; <https://kerkdienstgemist.nl/stations/2255-Geref-kerk-t-Zandt-Godlinze/events/live>

Eredienst:

19 januari, dhr. A. Riepma Assen,

aanvang 9:30 uur

Ouderling: J. Beukema

Diaken: M. Duisterwinkel

Collecten:

1e collecte: Missionair werk Proefplekken. Dit zijn bijvoorbeeld pioniersplekken, presentieplekken en kliederkerken. Kortom: initiatieven waar mensen die niet of nauwelijks in de 'reguliere' kerken komen, het geloof kunnen verkennen en iets van God kunnen ontdekken. Veel van deze nieuwe gemeenschappen slagen erin om jonge generaties of mensen uit verschillende culturen bij hun activiteiten te betrekken. Daarom ondersteunt de PKN deze proefplekken, van harte.

2e collecte: Hospice De Schutse biedt in het hospice palliatieve zorg en een liefdevol thuis voor ernstig zieke mensen in hun laatste levensfase. Koster: J. Beukema

Eredienst:

26 januari, Bijbelzondag,

ds. K.G. Pieterman Niekerk, aanvang 9:30 uur

Ouderling: E. Alberts

Diaken: J. van Wijk

Collecten:

1e collecte: PKN jonge generaties. Sirkelslag is een van de drie interactieve bijbelspellen van de Protestantse Kerk, naast de PaasChallenge en de KerstChallenge. Honderden jeugdgroepen uit het hele land spelen de spannende spellen vanaf hun eigen locatie. Er staat altijd een bijbelverhaal en een diaconaal thema centraal. Zo gaan de kinderen op een speelse en ongedwongen manier met geloofsonderwerpen aan de slag. Voor kerken zijn de drie spellen een mooie kans om jongeren door het jaar heen betrokken te houden

2e collecte: Het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap (NBG) brengt al meer dan 210 jaar de Bijbel dichtbij. Het NBG wil dat mensen in binnen- en buitenland toegang krijgen tot de Bijbel. Want de Bijbel verandert mensen. Koster: J. Datema

Voor actuele informatie over de diensten, zie onze website (<http://www.gktzandtgodlinze.nl/>)

Bloemen

De bloemen werden afgelopen zondagen met een groet van de gemeente ter bemoediging bezorgd bij mevr. Siertsema, mevr. R. Jonker en mevr. I. Tjabbringa en als felicitatie bij dhr. Hansen en mevr. J. Boerma.

Voedselbank

U kunt iedere zondag groente in blik, mix voor pasta of nasi, houdbare melk, leverpastei (zowel de gewone als de kip en vega variant), ontbijtproducten, bloem, zelfrijzend bakmeel, pannenkoekmeel, zoet broodbeleg en ranja meenemen naar de kerk voor de voedselbank. Wasmiddelen, schoonmaakmiddelen, tandpasta en tandenborstels (voor zover aanwezig) worden sinds kort ook af en toe meegegeven. Achter in de kerk liggen tassen van "Kerk in actie" en die kunt u (gevuuld) meenemen naar de kerk. Mocht U niet in de gelegenheid zijn om producten in te leveren, een enveloppe met inhoud is ook mogelijk. Daar worden door de voedselbank dan verse groente en fruit en zuivel voor gekocht.

Kopij kerkblad

Copy voor ons kerkblad kan ingeleverd worden tot en met donderdag 23 januari

Koffiedrinken na de dienst

Zondag 19 januari is er na de dienst gelegenheid om samen koffie, thee of fris te drinken.

Jarige

Op 27 januari mag mevr. G. van der Ploeg-Wolthuis, oosterstraat 38, 9915PP 't Zandt, haar 76e verjaardag vieren.

Namens de gemeente van harte gefeliciteerd en een fijne dag toegewenst.

RING OOST-GRONINGEN

PROTESTANTSE GEMEENTE BELLINGWOLDE - BLIJHAM - VRIESCHELOO - WEDDE

Consulent in vacaturetijd:

ds. S.B. Rienstra

Scriba: mw. A.I. Lührssen

Contactgegevens: tel: 06 21 67 11 99

scriba@pkn-bellingwolde.nl

De diensten zijn altijd digitaal te volgen via de kerk waar de dienst gehouden wordt volgens het rooster. In de Magnuskerk te Bellingwolde is dat via "Kerkdienstgemist.nl". Voor de kerken in Blijham, Vriescheloo en Wedde is dit via "Kerkomroep.nl" en dan zoeken naar de desbetreffende kerk.

Diensten de komende tijd:

- Alle diensten beginnen om 9:30 uur tenzij anders staat aangegeven.
- Na iedere dienst is er in principe koffie/thee drinken tenzij anders vermeld of bij een dienst van 11:00 uur vooraf vanaf 10:00 uur koffiedrinken.
- Wanneer de KND aanwezig is tijdens een dienst is er ook oppasdienst. Wel moet u dit even melden bij de scriba van de kerk zodat er ook oppas is.

zondag 19 januari een dienst in Wedde

voorganger: Pastor F.M. Groenbroek

organist: dhr. W. Claus

collecte: Protestantse Kerk Missionair Werk en kerk

zondag 26 januari een dienst in Bellingwolde om 11:00 uur

voorganger: ds. S. de Vrie

organist: dhr. R. Brunekreeft

collecte: Protestantse Kerk Jonge Generaties en kerk

zondag 2 februari een dienst in Blijham om 11:00 uur

voorganger: ds. B.L. van der Woude, Avondmaal en bevestiging ambtsdrager

organist: dhr. H.J.M. Roelofs

collecte: Kerk In Actie WereldDiaconaat en kerk met een extra voor Roemenië

Wilt u digitaal uw collectegeld overmaken dan kunt u de gegevens vinden in "Gaandeweg" of op de websites van de kerken.

De 1e zondag van de maand is er een deurcollecte voor het project Roemenië.

U kunt uw bijdrage overmaken op: NL07 RABO 0306 6232 34 t.n.v. Diaconie Protestantse gemeente Blijham o.v.v. project Roemenië.

Bloemen vanuit onze kerken gingen naar:

Zondag 5 januari vanuit Blijham naar mw. J. Oosterhuis als dank vrijwilliger van de kerk.

Nieuws vanuit de kerken:

- Helaas was er niet goed gecommuniceerd met de mensen die kopij inleveren voor de kerkbode. Vandaar dat u een zondag gemist hebt.
- Diensten en activiteiten in december: de KND was nadrukkelijk aanwezig in deze diensten van advent en kerst. Ook andere activiteiten naast deze diensten zoals de kerstmarkt, de oliebolactie en de dienst op oudejaarsavond waren mooie activiteiten in december. U leest en ziet hier meer over op de website van PG Bellingwolde bij 'fotoalbum' en misschien ook op de andere websites van de andere kerken.
- Nog even een herinnering: de diaconie gaat mee doen met het nieuwe project van de PKN. Hebt u naast postzegels, oude ansichten, geboortekaartjes etc. via de PKN brengt dit ieder jaar veel geld op voor het zendingswerk van o.a. Kerk in Actie. Doet u mee? Het inzamelingspunt is achter in de kerk in Blijham.
- Dinsdag 7 januari: de gemeenteeavond was een goede bijeenkomst en mooie opkomst. Dhr. Freij preses van de gezamenlijke kerkenraad heeft de aanwezigen bijgepraat waar we mee bezig zijn geweest en hoe wij staan in het beroepsproces. Daarna was er een gezellig samenzijn onder het genot van een hapje en een drankje. Intussen werden er foto's getoond van activiteiten over het afgelopen jaar. Een mooie start zo van het nieuwe jaar.
- Zondag 2 februari zal in de dienst in Blijham om 11:00 uur door ds. Bert van der Woude Niek Drent als jeugdouderling bevestigd worden in de gemeente Blijham. Indien leden van PG Blijham hier bezwaar tegen hebben kunnen zij dit t/m maandag 27 januari melden bij de scriba van Blijham.

Activiteiten voor iedereen in onze gemeenten:

- Dinsdag 21 januari Gespreksgroep ZINGEVEN van 14:00 uur - 15:30 uur bij Stien Zandt-Janzen, Blijhamsterweg 18, 9695BA Bellingwolde.
- Open koffieochtend in Vriescheloo: woensdag 29 januari van 10:00 uur - 11:30 uur in Het Trefpunt te Vriescheloo Dorpsstraat 119: Voor iedereen uit Bellingwolde, Blijham, Vriescheloo en Wedde. Jong, oud, man, vrouw, kerkelijk, niet kerkelijk zijn welkom. Koffie/thee drinken met aandacht voor elkaar. Even bijpraten.... prima! Een spelletje doen... ook leuk! Een verhaal vertellen....we zijn benieuwd. Info en/of opgave voor vervoer bij: Johanna Hulsman, tel 0597-541147 Woutje Boomsma, tel 06-51350018

Bovenstaande informatie vindt u op de website van PG Bellingwolde bij agenda activiteiten. en evt. op de websites van de andere gemeenten. Ook wanneer een activiteit niet doorgaat kunt u dat hier lezen.

Beschikt u niet over internet en wilt u toch graag meer informatie omtrent de activiteiten kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Website gemeenten:

www.pkn-bellingwolde.nl

www.blijham.protestantsekerk.net

www.loosterkerk.nl

www.wedde.protestantsekerk.net

*Met vriendelijke groet,
Astrid Lührssen, scriba PG BBVW*

PROTESTANTSE GEMEENTE OOST-GRONINGEN

Protestantse Gemeente
Oost-Groningen

PGOG

Informatie en actuele gegevens over de Protestantse Gemeente te Oost-Groningen zijn te vinden op de website: www.pgog.nl/

Kerkdiensten PGOG

19 januari

9.30 uur De Verbinding Midwolda

ds. G.R. Offringa

9.30 uur De Ontmoeting Scheemda

ds. T. Hiemstra

11.00 uur Winschoten: de Raad van Kerken organiseert een oecumenische dienst voor de Week van gebed voor eenheid in de St. Vituskerk, Langestraat Winschoten
Voorgangers: dominee G.W. van der Werff en leden van de Raad van Kerken. Met medewerking van de Cantorij o.l.v. G. Koster.

Collectes

1e collecte PKN Missionair werk 'Proefplekken' de nieuwe kerken

Proefplekken zijn bijvoorbeeld pioniersplekken, presentieplekken en kliederkerken. Kortom: initiatieven waar mensen die niet of nauwelijks in de 'reguliere' kerken komen, het geloof kunnen verkennen en iets van God kunnen ontdekken. Daarom ondersteunt de Protestantse Kerk deze proefplekken, als nieuwe kerken, van harte.

2e collecte kerk, 3e collecte diaconie

26 januari, viering Heilig Avondmaal

Met ingang van 2025 is er in vijf erediensten verspreid over het jaar, viering van het Heilig Avondmaal. Deze zondag is dat de eerste keer in 2025 en het is in alle vier locaties.

9.30 uur Stefanuskerk Finsterwolde

ds. G.W. v.d. Werff

11.00 uur Dorpskerk Meeden ds. H. van Noord
9.30 uur De Ontmoeting Scheemda
ds. G.R. Offringa
9.30 uur Marktleinkerkerk Winschoten
ds. B. Altena

Collectes

1e collecte Hospice Winschoten
Het Hospice Sint Maartenhuis is een "Bijna thuis huis" waar tijd en ruimte is voor alle aandacht voor de gast en zijn of haar naasten. In de laatste, terminale fase van het leven is thuis verzorgd worden niet altijd mogelijk of wenselijk. En juist dan is er behoefte aan een huiselijke sfeer, waar vanuit betrokkenheid zorg en begeleiding wordt geboden. In dat geval kan Hospice Sint Maartenhuis uitkomst bieden.
2e collecte kerk, 3e collecte Jeugdwerk PGOG

Agenda Bezinning & Cultuur, programma Over de Brug

Informatie is te vinden op de website van de PGOG: www.pgog.nl/ in het Over de Brug magazine 2024-2025 en op facebook. Ook mensen uit de regio zijn van harte welkom bij de bijeenkomsten!

22 januari: Muziek beluisterd en toegelicht door Matthieu ter Horst, 19.30 uur Ons Gebouw Winschoten. Deze keer Maurice Ravel.

28 januari: Wijkresto 17.30 – 19.30 uur Ons Gebouw Winschoten, inloop vanaf 16.30 uur. Kosten € 5, -p.p, info & aanmelding: ds. Bert Altena

29 januari: Filosoferen over actuele thema's 20.00 uur Ons Gebouw Winschoten, opgave bij Bert Altena.

DE DOLLERT

Vergadering Plaatselijke Commissie de Dollert is verplaatst naar dinsdag 28 januari 19.30 uur in Ons Gebouw

Zondag 19 januari – dienst in Midwolda

In deze gezamenlijke dienst met Midwolda in de Verbinding gaat ds. Richard Offringa om 9.30 uur voor.

Zondag 26 januari – dienst in Finsterwolde

In deze dienst om 9.30 uur zal ondergetekende voorgaan en vieren we het heilig Avondmaal.

Het is me een paar keer ontschoten op tijd de kopij voor dit blad in te leveren. De deadline hiervoor, maandag voor 9.00 uur blijft lastig. Sorry aan de lezers en als tenminste één goed voornemen voor dit jaar me hierin te beteren! Met hartelijke groet,

ds. Gert Wybe van der Werff

MEEDEN

Nieuws uit Meeden

Komende zondag 19 januari is er in de dorpskerk geen dienst. Dan bent u welkom in een van de andere kerken van de PGOG.

Zondag 26 januari is er wel weer een dienst om 11.00 uur in de dorpskerk. We verwelkomen dan ds. Helene van Noord uit Assen; ons allen wel bekend. Ik hoop dat zij een kop koffie met ons meedrinkt vanaf half elf, om even 'bij te kletsen'.

Als alles volgens de planning gaat krijgt u deze week ook de nieuwe 'Leeftocht' in de bus, boordevol informatie van en voor alle kerken van de Protestantse Gemeente Oost-Groningen.

*Een hartelijke groet voor iedereen,
Zoet Ugen*

Kerkdiensten

Zie voor de locaties, tijden en de collectebestemmingen de berichtgeving onder PGOG

Kerkdienst 19 januari

Op zondag 19 januari is er om 9.30 uur een kerkdienst in De Verbinding waarin ds. G.R. Offringa voorgaat. Taakdragers zijn Hindrik Jan Boven en Janneke Engelage. Na de dienst is er koffie-drinken.

Koffieochtend: dinsdag 21 januari vanaf 10 uur in De Verbinding.

Samen eten in De Verbinding

Op vrijdagavond 31 januari kunt u om 17.30 uur aanschuiven voor een gezamenlijke maaltijd in De Verbinding. Er kunnen maximaal 35 personen deelnemen en de kosten zijn € 6.00 p.p.. Opgeven kan tot 24 januari bij Janneke Engelage.

PROTESTANTSE GEMEENTE MUSSELKANAAL

Geen kopij ontvangen

PROTESTANTSE GEMEENTE ONSTWEDDE

Voor informatie zie website:
www.gereformeerdekerkonstwedde.nl

GEREFORMEERDE KERK NIEUWE PEKELA

Zondag 19 januari....

...begint de dienst om 09.30 uur waarin Ds. W. de Groot uit Emmen voorgaat.

...is er kindernevendienst.

...is de 1ste collecte bestemd voor Missionair Werk en de 2de collecte voor de Kerk.

...is de uitgangscollecte bestemd voor "De arme kant van Pekela".

...is Miep van der Laan de organist.

...is de Fam. J. Mellius, Schoener 10 aan de beurt voor bloemen in en uit de kerk.

(Op 26 januari is Dhr. R. Panneman, Kof 4 aan de beurt).

U kunt uw collectebijdragen ook overmaken naar het rekeningnummer van de kerk o.v.v. bijdrage collecten.

De bloemen van 12 januari zijn, met een groet van de gemeente, bezorgd bij Mevr. W. Huiting-Brandsema aan de Prunuslaan.

Oud papier.

Aanstaande zaterdag 18 januari kunt u het oud papier brengen bij de garage van de kerk. Dit kan tussen 9.00 en 11.00 uur.

40dagenkalender 2025

Graag wil ik, ook dit jaar, uw aandacht vragen voor de 40dagenkalender. De tijd voor Pasen (40 dagen) is een tijd van bezinning en inkeer. Deze kalender wil daarbij een steuntje in de rug

zijn met elke dag een gedicht, gebed, overweging, recept of andere tekst. De kalender draagt als titel: 'Als nieuw!'. Met dit thema sluit de kalender aan bij de 40dagentijdscampagne 2025 van Kerk in Actie. De kalender kost € 7,00 en er kan t/m 9 februari 2025 besteld worden. De kalender wordt in de periode van 17 februari t/m 1 maart bezorgd en u kunt dan ook betalen. In de kerk hangt een intekenlijst. De opbrengst van deze kalender is voor het werk van Hillie en Eman op Java in Indonesië. In deze tijd kunnen Hillie en Eman uw steun goed gebruiken. Doet u mee? met groet, Feike Oppewal

Uit de gemeente.

Mevr. Wil Huiting is voor een operatie opgenomen geweest in het ziekenhuis. Namens de gemeente van harte een voorspoedig herstel toegewenst.

Deze week zijn er twee verjaardagen om door te geven. Op dinsdag 21 januari viert Dhr. H. Berends, Merellaan 15 zijn 81ste verjaardag. Op zondag 26 januari is Dhr. H. Buist, Prunuslaan 56 jarig. Hij wordt dan 92 jaar. U beiden een fijne verjaardag toegewenst en van harte gefeliciteerd namens ons allen.

Kopij kerkbode.

Kopij voor de eerstvolgende kerkbode, welke op 31 januari wordt bezorgd, kunt u t/m zondag 26 januari 17.00 uur inleveren bij Ciska Kampinga.

Zondag 26 januari – 09.30 uur

Dhr. J. Nicolai – Nieuw Buinen

Zondag 02 februari – 09.30 uur

Werkgroep Eredienst
m.m.v. Muziekvereniging Excelsior

PROTESTANTSE GEMEENTE OUDE PEKELA

Zondag 19 januari 2025

Aanvang kerkdienst: 9.30 uur
Voorganger: ds. A.B. Wolters
Organist: dhr. D. Swama
Collectes: kerk en diaconie
Bloemen bezorgen: mevr. M. de Vries

Week van gebed voor eenheid.

'Ja, ik geloof' is het thema dat van 19 t/m 26 januari centraal staat tijdens de jaarlijkse Week van gebed voor eenheid. Het is een oproep van Jezus Christus zelf uit het evangelie volgens Johannes 11 vers 17 tot 27 waarin Jezus en Marta een gesprek voeren voorafgaand aan de opstanding van Lazarus.

Zondag 26 januari 2025

Aanvang kerkdienst: 9.30 uur, Viering Heilig Avondmaal
Voorganger: ds. S. v.d. Vrie
Organist: dhr. K. Akkerman
Kinderkerk: mevr. A. Westerhof
Collectes: kerk en diaconie
Bloemen bezorgen: mevr. I. Smid

Heilig Avondmaal

Tijdens deze dienst staat de Tafel van de Heer gedekt. We mogen komen zoals we zijn en we hoeven ons niet beter voor te doen dan we zijn. Samen mogen we de gemeenschap vieren, bij de tekenen van brood en wijn.

Bloemen

Afgelopen weken gingen de bloemen uit de kerk met onze hartelijke groeten naar mevr. H. Sprik-Jonker, ds. S. v.d. Vrie, dhr. I.J. de Jonge en ds. Nijland.

Verjaardagen (vanaf 80 jaar)

Deze week mag ik twee verjaardagen doorgeven en ook nog op dezelfde dag. Op woensdag 22 januari zijn mevr. J.H. Dijkhuizen-Wage en mevr. G.F. te Wies-Oosterhof jarig. Voor u beide een hartelijke felicitatie en een fijne verjaardag toegewenst.

Jubilea

Vrijdag 17 januari vieren Albert en Martha Loer hun 50 jarig huwelijksjubileum. Namens de gemeente van harte gefeliciteerd en een fijne dag toegewenst met jullie kinderen en kleinkinderen.

Kerkbalans

De kerk is er voor iedereen. Voor wie geregeld komt en voor wie af en toe aanschuift. Voor wie zoekende is en voor wie al jarenlang gelooft. God kent u zoals u bent en in Zijn huis bent u welkom. Als u aan de kerk geeft, geeft u aan elkaar.

Dit jaar vind de actie kerkbalans plaats van zaterdag 11 t/m zaterdag 25 januari. In deze actieperiode van 2 weken zullen duizenden vrijwilligers vanuit honderden kerken in heel Nederland hun leden vragen om een financiële bijdrage voor het functioneren van het eigen plaatselijke parochie of gemeente. Zo ook in onze gemeente.

Kopij kerkbode

Kopij voor de volgende Groninger Kerkbode kunt u inleveren tot zondag 26 januari 18.00 uur bij Ria te Wies.

PROTESTANTSE GEMEENTE SELLINGEN

Kerkdiensten

Zondag 19 januari, aanvang 9.30 uur: Ds. G. J. Otter

Zondag 26 januari, aanvang 9.30 uur: Ds. G. J. Otter – voorbereiding Heilig Avondmaal

Tijdens de dienst is er kindernevendienst (Solid Kids) voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Op de website pg-sellingen.nl vindt u de orde van dienst. De diensten zijn ook online via youtube (beeld en geluid), kerkromroep.nl (alleen geluid) en kerkdienstgemist.nl (beeld en geluid) te volgen.

Activiteiten en nieuws

Op woensdagmorgen 15 januari vindt er weer een Bijbelstudie in de Sprankel plaats. Inloop is vanaf 9:45 uur, we beginnen om 10:00 uur. De koffie staat klaar!

Maandagavond 20 januari is er een inspiratiemoment in de kerk. Aanvang is 19:00 uur. Het thema van deze avond is „Waakzaamheid“.

Noteer alvast in uw agenda: vrijdagavond 24 januari is er weer een Moldavië-buffet! Zoals altijd vindt dit gezellige en culinaire samenzijn in 'De Sprankel' plaats. Vanaf 17:00 uur bent u

welkom, het buffet begint om 17:30 uur. De kosten bedragen 7,50 € per persoon voor volwassenen en 5,00 € voor kinderen.

Hartelijke groet uit Sellingen
Bernard Ravessloot

PROTESTANTSE GEMEENTE STADSKANAAL

De erediensten:

Op zondag 19 januari zijn er de volgende diensten:

Poststraatkerk 10:00 uur
dhr. E.P. Faber, themadienst
kinderen/jongeren
Organist: Gert Vissering
Collectes: 1e Diaconie – Prot.Kerk, Missionair werk 2e Kerk

Parkheem 14:30 uur
dienst, voorbereid door de CGK De Lichtbron.

Op zondag 26 januari is er de volgende dienst:

Poststraatkerk: 10:00 uur ds. J. Vaessen
Organist: Heerko Koops
Collectes: 1e Diaconie 2e Kerk

Collectes:

Als u verhinderd bent naar de kerk te gaan, kunt u het geld als volgt overmaken:
t.n.v. Diaconie:
Prot. Gem. Stadskanaal, bankrek.nr.
NL 41 RABO 0131 2059 43
t.n.v. kerk:
t.n.v. CvK. Prot. Gem. Stadskanaal, bankrek.nr.
NL 97 RABO 0373 7351 38
of via de kerkapp. van onze PGS bij "geven".

Uitzendingen:

De uitzendingen van onze PGS kunt u volgen via www.kerkdienstgemist.nl of rechtstreeks via de website www.pknstadskanaal.nl De orde van dienst kunt u hier ook van tevoren bekijken.

Van de kerkenraad:

Pastoraat:
ds. H.R. Betting (tel.: 0599 215479,
mail: hrbetting@gmail.com ,
ds. J.C. Vaessen (tel.: 06-22576495,
mail: contact@janvaessen.nl zijn benaderbaar voor het verlenen van het pastoraat.

Van de diaconie:

Voedselbank "Delen voor een ander":
Iedere maand brengen wij de producten die worden ingezameld naar de Voedselbank Stadswolde.
Op de eerste en derde zondag van de maand staat de boodschappenkar in de kerkzaal. Op de andere zondagen staat de kar in de hal van onze kerk
Hieronder het overzicht van de in te zamelen producten:
Jan: Verzorgingsproducten en dameshygiëne

Kerkbalans:

In week 3 (13-18 januari) hebt u de brief van de jaarlijkse actie Kerkbalans bezorgd gekregen. De ingevulde antwoordstrook kunt u meteen in de gesloten envelop klaar leggen, die wordt in de komende week 4 vanaf 20 januari weer opgehaald.

Nieuwjaarspakketten:

Op zondag 8 december is gecollecteerd voor nieuwjaarspakketten. Deze worden in de derde week van januari rondgebracht in de burgerlijke gemeente Stadskanaal bij 50 mensen in armoede. Voor deze actie is ruimhartig gegeven, waardoor we aan de pakketten nog een extraatje kunnen toevoegen, passend bij een gezinssamenstelling. Hartelijk dank voor uw bijdrage!

Activiteitencie.:

Op vrijdag 17 januari wordt u uitgenodigd om aan te schuiven voor de "Winterkost". We gaan lekker smikkelen en ons te goed doen aan heerlijke wintergerechten, met liefde bereid door verscheidene keukenprinsen en -prinsessen. We hopen vanaf 17:00 uur elkaar te ontmoeten in de grote zaal van "Eendracht" onzer het genot van een drankje om vervolgens aan tafel te gaan.

V&T:

"Wat jij niet wilt dat u geschiedt....."

Deze aloude gulden regel van de ethiek zal het uitgangspunt vormen voor de 4 avonden waarin we komend seizoen de vraag willen overdenken of de mens wel tot ethisch handelen in staat is. Als binnen het huidige wetenschappelijke denken wordt gesteld dat de mens geheel door zijn genen wordt gedetermineerd, is dit geen open deur maar een reële vraag. Om tot een visie hierop te komen maken wij een reis door de geschiedenis om daarin naast denkers uit OT en NT ook klassieke denkers en filosofen uit de middeleeuwen, verlichting en de moderne tijd over de opgeroepen vraag aan het woord te laten. Het vorig seizoen hebben we die reis door de geschiedenis gemaakt en komend seizoen willen we de conclusies daaruit op de genoemde actuele onderwerpen betrekken. Dit zal o.l.v. ds. Dirk Wams in vier avonden gebeuren: dinsdag 14 en 28 januari en dinsdag 11 en 25 februari in "Eendracht", aanvang 19:30 uur. Kosten € 1,- voor koffie/thee.

Stuur een kaartje om mee te leven:

In de hal van Eendracht, vlak bij de ingang van de kerkzaal, hangt een prikbord met namen/adressen waarheen u een kaartje/groet kunt sturen. Daar ziet u ook een standaard met mooie fotokaarten à € 1, =. De opbrengst gaat naar Stichting Veur Noppes in Stadskanaal.

Koffie drinken:

Op donderdag 23 januari is er een koffieochtend in de Hoeksteen. Vanaf 09:45 uur staat de koffie klaar. Voor eventueel vervoer kunt u belen naar Otto Nijboer, tel. 648 364 en Albert Koster, tel. 613 876.
Op donderdag 30 januari is het koffiedrinken in Eendracht. Voor eventueel vervoer kunt u belen naar Janny Alons (61 65 27) of Mina Elzen (61 79 85)

Overleden:

Op maandag 23 december 2024 is ons gemeentelid Geertje de Jager – Bekker op de gezegende leeftijd van 98 jaar overleden. Zij woonde aan de Maarsdreef 135 hier in Stadskanaal en was sinds 22 december 1995 weduwe van Egbert de Jager. De dankdienst voor haar leven werd gehouden op maandag 30 december in de aula van uitvaartcentrum "Maarsstee" aan de Vlaanderenlaan 1 in Stadskanaal. De begrafenis vond plaats op de Ned. Hervormde begraafplaats aan de Kerkhofwijk 8 hier in Stadskanaal.

Op donderdag 26 december '24, is ons gemeentelid Wimke Elizabeth Norder – Bloem op de gezegende leeftijd van 96 jaar overleden. Zij woonde aan de Wiekedreef 122 in Stadskanaal en was sinds 14 september 1979 weduwe van Sietze Norder. De afscheidsdienst is op 31 december gehouden in het uitvaartcentrum aan de Kniggekade. Aansluitend vond de begrafenis plaats op het nabijgelegen kerkhof.

In de dienst van 29 december zongen wij ter nagedachtenis aan beide overledenen en ter bemoediging van hun nabestaanden uit NLB 23b: "De Heer is mijn Herder".

De bloemen:

Op zondag 05 januari ontvingen fam. R. Stiepel en fam. E. Klungel de bloemen met een groet van de gemeente.

Op zondag 12 december gingen de bloemen met een groet van de gemeente naar de fam. G. Meems en mevr. E. de Jong-Kooistra.

Jarigen:

15 jan. mevr. H.S. Komduur-van der Vlag, Izarstraat 10, 9801 VH, Zuidhorn, 80 jaar.
15 jan. mevr. T.H. Mijnhart-Dalebout, Maarsdreef 139, 9501 AP, 83 jaar
16 jan. mevr. A. Voorintholt-Vos, Maarsdreef 511, 9501 EJ, 96 jaar
17 jan. mevr. G. Wilts-Fennema, Wiekedreef 94, 9501 ED, 89 jaar
17 jan. dhr. G. Rorije, H.J. Kniggekade 109, 9503 RL, 86 jaar
18 jan. mevr. H. Brouwer-Tiggelaar, Fivelingolaan 32, 9501 SN, 90 jaar
19 jan. dhr. D. Oosterveld, Achterstekamp 89, 9502 BH, 80 jaar
21 jan. dhr. R. ter Veen, Hoofdstraat 52 B, 9501 CN, 89 jaar
21 jan. dhr. A. van der Boom, Maarsdreef 124, 9501 AP, 81 jaar
24 jan. mevr. J.H. Kruijer-Zondag, Ravenhorst 11, 9502 HM, 88 jaar
24 jan. mevr. W.J. Wubs-Oosterveld, Utrechtselaan 174, 9501 PX, 80 jaar
24 jan. mevr. H. Kloppenburg-Onrust, Westerwoldse laan 1, 9501 VR, 83 jaar.
26 jan. dhr. R. Kuipers, P arklaan 90, 9521 GE, Nieuw Buinen, 81 jaar.
28 jan. mevr. J. te Velde-ten Hof, Jaagpad 12, 9502 PB, 92 jaar.
30 jan. mevr. G. Drenth-Kleefman, Hoofdkade 152, 9503 HH, 80 jaar.

Allen van harte gefeliciteerd met uw verjaardag. We wensen u Gods zegen toe in de komende tijd.

Huwelijksjubilea:

Op 25 januari zijn dhr. en mevr. de Jong-Piening, Buizerdhorst 4, 9502 HL, 40 jaar getrouwd.

Op 29 januari zijn dhr. en mevr. Kruijer-Eleveld, Wiekedreef 142, 9501 ED, 60 jaar getrouwd.

Van harte gefeliciteerd met uw jubileum, een fijne dag gewenst en Gods zegen op uw verdere levensweg.

Website:

Voor actuele informatie, het schema van diensten en foto's: zie www.pknstadskanaal.nl
Berichten/foto's voor de website kunt u sturen naar webkopij@pknstadskanaal.nl

Kopij Prot. Kerkbode:

De kopij voor de volgende editie van deze Kerkbode moet op 25 januari 2025 ingeleverd zijn bij hknorg@planet.nl.

Henk de Muinck

PROTESTANTSE GEMEENTE VLAGTWEDDE

Voor informatie zie
www.pknvlagtwedde.nl

RING WESTERKWARTIER

PROTESTANTSE GEMEENTE ADUARD-DEN HAM-FRANSUM

Kerkdiensten: Zijn ook online te beluisteren via kerkdienstgemist.nl. Op www.pkn-aduard.nl is enkele dagen van te voren de orde van dienst te vinden.

Zondag 19 januari

om 9.30 uur in de Abdijkerk

Voorganger: Ds. Sita Hofstra,
Leek-Oldebert
Organist: Arie van Wijk
Koster: Jacob de Bree
Commissielid: Irene Visser
Collecten: 1e Diaconie,
2e PKN Missionair werk

Zondag 26 januari

om 9.30 uur in de Rehobothkerk

Voorganger: Mw. H.J. de Boer-Lodewijks,
Marum
Organist: Gerard Kloosterman
Koster: Jan van der Vaart
Commissielid: Marten Wiersma
Collecte: 1e Bloemen,
2e PKN Jonge generaties

Zondag 2 februari

om 9.30 uur in de Abdijkerk

Voorganger: Ds. G. Schoonman, m.m.v.
de cantorij (jubileum)
Organist: Date Jan Jongsma
Koster: Jacob de Bree
Commissielid: Ada Meerse
Collecte: 1e KIA Werelddiaconaat
Ethiopië,
2e Plaatselijk kerkenwerk

Bloemengroet:

Met dank aan de gemeenteleden die er voor zorgen dat er elke zondag weer een mooie bos bloemen in de kerk staan, zijn de bloemen van zondag 22 december met een hartelijke groet gebracht naar Mw. Gepke Kloeg en op 29 december met groet en bemoediging naar Riemco en Greetje Kraima.

Op 5 januari zijn ze overhandigd aan Ada Meerse en op 12 januari aan Hans Beek als dank voor hun inzet als organist.

PROTESTANTSE GEMEENTE BOERAKKER

Zondag 26 januari: aanvang 9.30 uur

voorganger: Ds. P. van Ool Tynaarlo
ouderling: dhr. P. Henstra
organist: dhr. E. Prins
1ste collecte: Jonge generaties
2de collecte: Tekenen van Leven

Zondag 2 februari: aanvang: 9.30 uur

voorganger: Ds. H. Pol Zuidhorn
ouderling: dhr. J. Zandbergen
organist: dhr. E. Prins
1ste collecte: Werelddiaconaat
2de collecte: Energiekosten

vr gr D. Stuut

PROTESTANTSE GEMEENTE DOEZUM

Kerkdiensten

U/jij bent van harte welkom in de diensten in de Vituskerk.

Alle kerkdiensten kunnen tijdens de dienst of later worden meebeleefd op kerkdienstgemist.nl.

Zondag 19 januari is er dienst om 09.30 uur. Voorganger is ds. Glas uit Kootstertille.

Van de kerkenraad.

Op zondag 2, 9, 16 en 23 februari worden er vier diensten gehouden, die worden uitgezonderd door Omrop Fryslân. Deze diensten beginnen steeds om 09.45 uur. Elke dienst heeft een andere voorganger en een andere invulling. Deze diensten kunnen niet worden gevolgd via kerkdienstgemist.nl, maar wel direct via Omrop Fryslân.

Bloemen

Elke week wordt er een bloemengroet gebracht vanuit onze gemeente. Op 12 januari waren de bloemen voor Dirk en Toos Froentjes in het Hooge Heem.

*Namens de kerkenraad een hartelijke groet,
Bert Oldewarris, scriba*

PROTESTANTSE GEMEENTE EZINGE

Zondag 19 januari 2025

Aanvang dienst: 09.30 uur
Voorganger: Ds. H. de Haam – Den Ham (Ov)
Gemeentelid van dienst: Remke de Vries
Organist: Albert Viersen
1e Collecte: Missionair werk Nederland, proefplekken – de nieuwe kerken
2e Collecte: Kerk

Zondag 26 januari 2025

Viering Maaltijd van de Heer
Aanvang dienst: 09.30 uur
Voorganger: Ds. J. Hommes – Glimmen
Ouderling: Thierry Wiersma
Diaken: Johan Neutel
Organist: Kor van Dijk
1e Collecte: Protestantse kerk, jonge generaties
2e Collecte: Kerk

De agenda van onze erediensten is ook te vinden op onze website: www.ezinge.protestantsekerk.net

*Met vriendelijke groet, Antje Slopsema,
planner kerkdiensten, Protestantse kerk Ezinge*

PROTESTANTSE GEMEENTE GRIJPSKERK EN OMSTREKEN

Zondag 19 januari Viering Heilig Avondmaal
Nic. Grijpstraat, aanvang 9.30 uur
Voorganger: ds. M. Snerse (Amersfoort)
1e collecte: Proefplekken: De nieuwe kerken
Proefplekken, dat zijn initiatieven die bouwen aan een inclusieve missionaire gemeenschap of kerkplek. Dit zijn bijvoorbeeld pioniersplekken, presentieplekken en kliederkerken. Kortom: initiatieven waar mensen die niet of nauwelijks in de 'reguliere' kerken komen, het geloof kunnen verkennen en iets van God kunnen ontdekken. Veel van deze nieuwe gemeenschappen slagen erin om jonge generaties of mensen uit verschillende culturen bij hun activiteiten te betrekken. Daarom ondersteunt de Protestantse Kerk deze proefplekken, als nieuwe kerken, van harte

2e collecte: Jeugdwerk en toerusting
Deurcollectie: Exploitatiekosten gebouwen

Zondag 19 januari Viering Heilig Avondmaal
De Nieuwe Wierde, aanvang 14.30 uur
Voorganger: ds. L. Adema (Metslawier)
Collecte: Kosten erediensten

Zondag 26 januari

Nic. Grijpstraat, aanvang 9.30 uur
Voorganger: ds. A. Landman
1e collecte: Jonge Generaties
Het jeugdwerk van de Protestantse Kerk heeft drie interactieve spellen voor jongeren ontwikkeld:
Sirkelslag, de PaasChallenge en de KerstChallenge.

Honderden jeugdgroepen uit het hele land spelen de spannende spellen mee vanaf hun eigen locatie. Er staat altijd een Bijbelverhaal en een diaconaal thema centraal. Zo gaan de kinderen op een speelse en ongedwongen manier met geloofsonderwerpen aan de slag. Voor kerken zijn de drie spellen een mooie kans om jongeren door het jaar heen betrokken te houden. Met de opbrengst van deze collecte ondersteunt de Protestantse Kerk het jeugdwerk in plaatselijke gemeenten met materialen, werkvormen, methoden en trainingen. Van harte aanbevolen.

2e collecte en deurcollectie: zie De Verbinding februari

Zondag 2 februari

GrijpsKERKT-dienst
Nic. Grijpstraat, aanvang 10.00 uur
Voorganger: ds. Mw. R. Mulderij (Grootegast)
1e collecte: Stichting het vergeten kind
Nederlandse kinderen behoren tot de gelukkigste kinderen ter wereld, zo blijkt uit onderzoeken. Maar helaas geldt dit geluk niet voor alle kinderen in ons land. Nog te vaak gaat het fout, soms zelfs heel erg fout.

Duizenden kinderen in Nederland kunnen niet meer thuis wonen. Ze zijn verwaarloosd of mishandeld. Ze zijn gevluht voor geweld of uit huis geplaatst, omdat ze niet meer veilig waren. De trauma's laten diepe sporen na. Het maakt onzeker, bang en boos. Ook zijn er veel kinderen die wél thuis wonen, maar die dagelijks geconfronteerd worden met ernstige problemen. Problemen van hun ouders, waar kinderen niets aan kunnen doen en waar ze ook niets aan kunnen veranderen. Maar waar ze wel de dupe van zijn. Verslavingen, grote schulden, psychi-

sche problemen en onvermogen van ouders zetten kinderen volledig klem. Ze raken eenzaam en geïsoleerd.

Daarom Stichting Het Vergeten Kind. We zetten ons in voor deze kinderen die voor velen onzichtbaar zijn. We geven ze een stem en vertellen hun verhaal. Zodat ze niet vergeten worden. We zetten ons in om hun situatie nu en morgen te verbeteren.

2e collecte en deurcollectie: zie De Verbinding februari

Uit de gemeente:

De bloemen in de kerk gingen met een hartelijke groet vanuit de gemeente naar:
Zondag 5 januari

Mevr. Tj. v/d Veen-Algra, Engewertlaan 13
Grijpskerk. Ze kreeg de bloemen als blijk van medeleven. En naar: Mevr. A. Duisterwinkel-Terpstra, De Roder 20 Grijpskerk. Ze kreeg de bloemen ter bemoediging.

Zondag 12 januari na de dienst naar Mevr. T. Drijfhout, De Singel 9/1 Grijpskerk. Ze is weer thuis uit het Zonnehuis, waar ze heeft gerevalideerd na een knie-operatie. En naar: Mevr. J. Ijsinga-Trap, Kastanjelaan 21 Grijpskerk. Ze krijgt de bloemen als blijk van medeleven.

PROTESTANTSE GEMEENTE GROOTEGAST-SEBALDEBUREN

19 januari 2025: Goede Herder kerk
Voorganger: Ds. J.C. de Poel- v.d. Berg, Drachten

26 januari 2025: Goede Herder kerk
Voorganger: Ds. mw. H.C. Mulderij
2 februari 2025: Goede Herder kerk
Voorganger: Ds. G. Schoonman, Leek

Algemeen Aanspreekpunt: Na de herstructurering van ons kerkelijk bestuur is er een algemeen aanspreekpunt gecreëerd, waar u met uw vragen terecht kunt.

Bel dan het Algemeen Aanspreekpunt op tel. nr. 06-17206680

Het aanspreekpunt is zeven dagen per week bereikbaar van 9.00 - 18.00 u.

Na 18:00 uur kunt u inspreken via de voicemail.

In Memoriam: Reinder Iepema

Op 3 januari 2025 is overleden onze broeder Reinder Iepema. Reinder is geboren op 20 september 1936 in Lutjegast. Een gedenksteen voor br. Iepema werd gelegd bij alle anderen die ons zijn voor gegaan in Gods licht. Ter nagedachtenis aan br. Iepema hielden we een moment van stilte en zongen we 2 coupletten van Psalm 73, uit de oude berijming. De uitvaart heeft plaatsgevonden vanuit de kerk in Doezum, met aansluitend de ter aarde bestelling op het kerkhof, aldaar.

Bloemengroet: In de afgelopen periode was de bloemengroet op/ voor:

22 december: Echtpaar Wobbes – Visser, Langeweg en naar echtpaar Tuinstra – Roede aan de Klinckert. Beide echtparen waren op 18 december 60 jaar getrouwd

29 december 2024 dhr. G. Tuinstra, Parklaan
5 januari 2025: K.G. Koopman – Nieuman, Hoofdstraat

12 januari 2025: Mw. T. Hummel – Douma, Opande

Wandelen op zondag: 19 januari: We gaan opnieuw op pad; genietend van de omgeving,

frisse lucht en ruimte en van gesprekken met elkaar. Samen aan de wandel is een actieve manier om met elkaar in contact te komen.

Om in gesprek te komen krijgt u een onderwerp mee om over te praten, maar als u ergens anders over in gesprek raakt, is dat natuurlijk ook prima. Start: 14.00 uur; bij De Schaapskooi.

Groene Kerk: Dinsdag 21 januari is er een Thema-avond in zaal 2 van de Schaapskooi. Milieubewust leven, klimaatverandering en duurzaamheid zijn actuele thema's. In het Westerkwartier wonen en leven we in een mooie groene omgeving, maar hoe gaan we hier mee om en wat betekent dat met "gelovig zijn" en "kerk zijn". Ds. Peter Israël zal deze avond leiden. De zaal is open om 19:30 uur.

Actie "Plant een Bijbel":

Van de St. Hulp Vervolgde Christenen
De diaconie van de Protestantse Gemeente Grootegast heeft vanaf het begin in 2015 deze actie gesteund, eerst alleen, maar nu al vele jaren samen met de Nederlands Gereformeerde kerk Grootegast en de Hervormde gemeente Sebaldeburen. Hoe werkt deze actie?

In februari liggen er in de kerken weer lijsten klaar om POTGROND te bestellen. Bestellen kan ook bij fam. Jellema Grootegast: jaapjellema@hetnet.nl of 0594 612424 De potgrond zal weer geleverd worden door ons plaatselijke tuincentrum. Uitgifte potgrond: 22 maart 2025. Geen potgrond nodig? Een gift is altijd ook heel welkom!

Alles over deze actie vindt u op:
<https://www.stichtinghvc.nl/plant-een-bijbel/lees-meer/>

Tot slot:

*Bron van liefde, licht en leven,
voor elkaar zijn wij gemaakt
door uw hand elkaar gegeven,
door uw vinger aangeraakt.
Laat ons op uw toekomst hopen,
gaandeweg U tegemoet;
dat wij samen lachend lopen
in uw grote bruiloftsstoet.*
Ldb.793, 1

*Met een hartelijke groet,
Akkie Jellema - Riedstra*

PROTESTANTSE GEMEENTE LUTJEGAST

Zondag 19 januari 2025

11.00 uur ds T. Oldenhuis, Coevorden
Viering Heilig Avondmaal
Ouderling van dienst: Siebrand Douma
Diaken van dienst:
Dirk Notebomer/Harko Bouwkamp
Collecte: 1e Missionair Werk,
2e Fonds Gebouwen
Video: Evelien Kroese
Beamer: Siety Douma
Organist: Martin van der Velde
Lector: Gesina Broekema
Koster: Hein Wijbenga
Oppas: Wiesje Bronsema
Kerkauto/collectant: Tjeerd Hoekstra
Koffie: Johan en Anita

Zondag 26 januari 2025

9.30 uur dhr J.J. Hoefnagel, Sneek
Ouderling van dienst: Betty Schippers
Diaken van dienst: Johan Gorter

Collecte: 1e Jonge Generaties,
2e Fonds Gebouwen
Video: Marco de Jong
Beamer: Wim Broekema
Organist: Martin van der Velde
Lector: Dirk Notebomer
Koster: Harko Bouwkamp
Oppas: Gerdine Broekema
Kerkauto/collectant: Lolke van der Veen
Koffie: Johanna, Gerrit en Dea

Bloemengroet

19 jan: F. van Koten-de Vries
26 jan: J. Stokroos-Kleiker

Verjaardagen

21 jan: broeder L. Hoeksema
30 jan: zuster J. Oldenburger-Hoogstra
30 jan: broeder E. Drenth
31 jan: broeder Bob Hamstra
Wij feliciteren hen van harte met hun verjaardag.

Wel en wee

Wij noemen hier verder geen mensen bij name, maar er zijn zeker wel personen, zowel binnen als buiten onze kerkgemeente, die zorgen hebben. Wij denken aan hen die thuis ziek zijn, aan hen die bezig zijn met een traject van kuren en behandelingen. Dat trekt soms een zware wissel op hen en hun naasten. Ook willen wij bidden voor hen die rouw dragen om het verlies van een dierbaar familielid. Moge de Heer ons allen omringen en mogen wij elkaar nabij zijn.

U allen goede weken gewenst en sterkte bij al uw bezigheden. De Eeuwige gaat met ons mee.

*Hartelijke groet aan u allen.
Siety Douma*

PROTESTANTSE GEMEENTE MARUM E.O.

Zondag welkom in de dienst De dienst is ook online te volgen

Zondag 19 januari 9.30 uur ds. Th. Pattinasarani Interkerkelijke dienst als start van de week van het gebed.

Zondag 26 januari, 9.30 uur ds. Ineke van den Beukel. Doopdienst: Vervuld met Geestkracht-gedoopt in zijn lichaam.

Informatie of contact over Het Kruispunt: de vervangende koster is bereikbaar op tel.nr.: 06 16654139 of via koster@ontmoetingskerk-marum.nl

Gemeenteleven. Een nieuw jaar, na al die bijzondere dagen en mooie diensten die we mee mochten maken, zijn we met veel vuurwerk in het nieuwe jaar beland. En nu alles weer zijn gewone ritme heeft, went het jaar 2025 ook alweer... In de afgelopen weken werden er weer steentjes in de gedenkhoeke gelegd. We moesten afscheid nemen van mensen die lang bij ons waren, die we kenden en waar van we hielden. Wij geloven dat ze Thuisgekomen zijn, dat er een plaats voor hen is bij de Vader. We denken aan hen die rouwen, we denken aan de zieken, thuis of elders verpleegd. En hen wensen we veel sterkte toe.

Op verzoek van familie Koning plaatsen we het I.M. dat door hen geschreven is.

In memoriam Hendrik Koning

Op 19 december 2024 is overleden Hendrik Koning op de leeftijd van 88 jaar. Hij was 63 jaar getrouwd met Pietie Koning-Westerkamp. De laatste jaren, maanden, en dagen waren voor Hendrik Koning niet gemakkelijk. Zijn geest was nog zo goed, maar zijn lichaam kon niet meer. Hij mag nu bij zijn Heiland zijn waarin hij altijd een rotsvast vertrouwen heeft gehad. Op vrijdag 27 december vond de dankdienst voor zijn leven plaats. En aansluitend is hij begraven op de begraafplaats bij de Romaanse kerk te Marum. Tijdens de dankdienst hebben we gelezen uit Psalm 42. Dat was de lievelingspsalm van Hendrik. *" 't Hijgend hert, der jacht ontkomen, Schreeuwt niet sterker naar 't genot."* Hendrik is geboren op 1 maart 1936 in Lucaswolde. In Boerakker is hij getrouwd met Pietie en ze hebben 4 kinderen gekregen. In Boerakker ventte Hendrik met brood en later hadden ze een winkel en rijdende winkel. Na 20 jaar ook een winkel in Wagenborgen te hebben gerund zijn ze verhuisd naar Marum, waar ze 30 jaar woonden. Correspondentieadres is:

*Pietie Koning-Westerkamp, kinderen,
klein- en achterkleinkinderen.*

Lied: Gods hand vertelt.

*Dat God mij Zijn hand wil reiken,
ervoer ik al zo vaak.*

*Zo laat hij mij steeds weer blijken
dat Hij mij helpt als ik in de problemen raak.*

*Maar toen die hand dicht bij me was,
-die zag ik al zoveel keer-;
die hand die mij zo vaak genas,
vertelde zoveel meer.*

*De duim die zei: Je doet het goed,
als je op Mij maar blijft vertrouwen.
De wijsvinger toont mij welke weg ik nemen moet
om Zegen te aanschouwen.*

*En die middelvinger dan...
waarover men zo vaak slechte dingen riep.
Die vertelt me dat er niemand groter wezen kan,
dan God die de aarde schiep...*

*De ringvinger vertelt van liefde en van trouw,
van Gods eeuwige verbond.
Die vinger zegt: ik hou zoveel van jou,
dat Ik Mijn Zoon naar de aarde zond.*

*En de pink dat kleine ding,
die je haast niet ziet,
geeft mij de verzekering:
God vergeet het kleine niet!
Ik heb nooit geweten dat God zóveel zegt,
als Hij Zijn hand op mijn schouder legt!!*

Denkt u aan de Voedselbank!

Voor producten: zie Onderweg. Goederen inleveren in de ontmoetingshal van de kerk of in de mand bij de fam. Kooiker, Rozenlaan 7 en de Hazelaar.

Collecte: U kunt uw bijdrage ook overmaken via de kerkgeldapp of de website van onze kerk of via NL70RBRB0792143744

Hartelijke groeten van Fenny Tillema-de Vries

PROTESTANTSE GEMEENTE MUNNEKEZIJL-LAUWERZIJL

Protestantse

Gemeente Munnekezijl - Lauwerzijl

Zondag 19 januari, om 11 uur in de kerk te Munnekezijl. Inloop vanaf 10.30 Koffie/thee staan dan klaar.

Voorganger: Dhr. G. Riemersma uit Dokkum
Collecte: 1e Diaconie/2e Kerk/uitgang: orgel-fonds

Oppas: Martine

Bloemen: Mw. B. Roorda-de Vries

Koster: Siete en Joke van der Wal

Organist: Onno Zuidema

Zondag 26 januari om 11 uur dienst in de kerk te Munnekezijl. Inloop vanaf 10.30.

Koffie/thee staan dan klaar

Voorganger: Mw. A. Plantinga uit Ee

Collecte: 1e Binnenlandsdiaconaat /2e Kerk/uitgang orgelfonds

Oppas: Anje/Knd: Peter en Emelie

Bloemen: Fam. W.J. Bakker

Koster: Bert Pol

Organist: Johan Kramer

De bloemen gingen zondag 22 december naar Mw. G Dijkstra Vaatstra, eerste kerstdag naar S. van der Wal en zondag 29 december, P. Zijlstra. Allen met de felicitaties voor hun verjaardagen. Zondag 5 januari gingen de bloemen ter bemoediging naar Onno Zuidema en zondag 12 januari Naar mw. H van Zuiden Stuursma die 11-01-2025 haar 90e verjaardag mocht vieren samen met haar familie. Een bijzondere mijlpaal waarbij dankbaarheid het gepaste woord is.

De aftrap voor het project "Albanië"

heeft vrijdag 10 januari plaatsgevonden. Er hebben zich 26 personen zich opgegeven om in de 2e helft van augustus vrijwillig een kindertehuis op te knappen. De volgende bijeenkomst is 31 januari om 19.30 uur in de kerk te Munnekezijl.

Bij het Nieuwe jaar lied 542 vers 1,3 en 4 de tekst is van Henk Jongerius

*God roept de mens op weg te gaan,
zijn leven is een reis:
'Verlaat wat gij bezit en ga
naar het land wat Ik u wijs.'*

*Heer, geef ons moed en doe ons gaan
uw weg door de woestijn
en laat uw Zoon een laaiend vuur,
een nieuwe Mozes zijn.*

*Eer aan de Vader en de Zoon
en aan de heilige Geest,
God, die al voor de eerste mens
belofte zijt geweest.*

Groet W.J.B.

PROTESTANTSE GEMEENTE NIEKERK - OLDEKERK-FAAN -ENUMATIL

Bij de diensten

Op **zondag 19 januari 2025** is er om 9.30 uur een dienst van Schrift en Tafel in de Ichthuskerk te Oldekerk. Voorganger is ds. Toos Wolters. Organist is Gjalt de Jong.

Op **zondag 26 januari 2025** is er om 9.30 uur een dienst in de Liudgerkerk. Voorganger is dr. Erik Renkema uit Amersfoort. Organist is Neeltje Haitsma.

De diensten zijn ook via 'Kerkdienst Gemist' met beeld en geluid te volgen.

Na de zondagse kerkdiensten is iedereen van harte welkom om koffie of thee te komen drinken in 'De Zaaier' of in 'Ons Centrum'.

JANNES DE VRIES, SCHILDER VAN HET LICHT

Deel 1 - De wijze en dwaze meisjes

Bert L. van der Woude

Al een tijd lang hebben mijn dochter Davita en ik het voornemen een boek te schrijven over de schilderijen van Jannes de Vries, die in de Marktpleinkerk in Winschoten te bewonderen zijn. Toen we in 2022 uit een nalatenschap het schilderij van de 'verloren zoon' een plaats in de kerk mochten geven en een tijd later 'de vlucht naar Egypte' cadeau kregen werd dat voornemen alleen maar versterkt en dit jaar (een goed voornemen voor 2025) hopen we de publicatie te voltooien. In deze Kerkbode krijgt u daarvan alvast een voorproefje en zullen we iedere maand een tweeluik publiceren. Davita zal als kunsthistorica de iconografische aspecten belichten en ik hoop als bijbeluitlegger het verhaal te duiden dat Jannes de Vries heeft geschilderd. Zo leren we goed te kijken en komen hopelijk de verbeelde verhalen meer tot leven.

Uit liefde voor het leven (Matteüs 25, 1-13)

Het verhaal waar we mee beginnen komt uit het Evangelie van Matteüs en Jannes de Vries heeft van de gelijkenis van de dwaze en wijze meisjes een kleurrijk schilderij gemaakt, dat de kijker onmiddellijk bekoort. De vijf wijze meisjes springen bijna van het doek en pas na goed kijken zien we de donkere gedaantes van de dwaze meisjes, die er treurig bijstaan. De gelijkenis die Jezus vertelt is een waarschuwing. Dat lezen we ook aan het einde in vers 13: "Wees dus waakzaam, want jullie weten niet op welke dag en op welk tijdstip hij komt."

Waakzaamheid lijkt dus het thema van deze gelijkenis en of je dwaas bent of wijs wordt daaraan afgemeten. Natuurlijk is waakzaamheid belangrijk. Jezus drukt zijn toehoorders vaker op het hart om aandachtig en alert te leven. Het leven is te mooi en te kostbaar om er achteloos aan voorbij te gaan. Dat zou werkelijk zonde zijn. Toch gaat het in deze gelijkenis niet over waakzaamheid. Tenslotte vallen alle tien de meisjes in slaap. Ze worden pas wakker als er luid geroepen wordt dat de bruidegom in aantocht is. De wijze meisjes brengen hun lampen in orde, maar de dwaze meisjes ontdekken dat zij niet genoeg olie hebben. "Geef ons wat van

De komende anderhalf jaar zal hier maandelijks een dubbel-artikel van Bert en Davita van der Woude verschijnen over Bijbelse thema's van De Ploegschilder Jannes de Vries. De redactie is hierover zeer verheugd. Redacteur Jan de Jong zal in de komende maanden in de tussenliggende uitgaven in de middenpagina's artikelen over de Zeven Sacramenten publiceren. De eerste twee delen van de serie over Jannes de Vries zijn eerder in de Groninger Kerkbode verschenen (week 17 en week 21, 2023), de overige delen zijn nieuw.

De redactie

jullie olie, want onze lampen gaan uit", vragen zij aan de wijze meisjes, maar die willigen hun verzoek niet in: "Nee, straks is er te weinig voor ons en jullie samen. Zoek een verkoper en koop zelf olie". De dwaze meisjes gaan op pad, maar keren (vermoedelijk) tevergeefs weer terug en zijn dan te laat! Zij mogen niet meer binnen bij het feest en de Heer kent hen zelfs niet meer.

Allerlei aspecten van deze gelijkenis schreeuwen als het ware om uitleg en daar moeten we de nodige tijd voor nemen. Jannes de Vries zet ons met zijn schilderij op het goede spoor. Ondanks de donkere kant gaat het niet om iets dat treurig of tragisch is, maar is het een ode aan het leven. Op zoek naar een goed opschrift of motto heb ik getwijfeld. De waarschuwing, die Jezus met de gelijkenis laat horen, moet serieus worden genomen. Het kan immers zijn, zo zien we aan de dwaze meisjes dat je te laat komt. "Tegen het eeuwige later!" zou een opschrift kunnen zijn of "Tegen het voortdurende nu nog niet". De waarschuwing klinkt hier goed in door, maar het is mij te negatief. Het feestelijke wat Jannes de Vries schildert trekt mij in een andere richting. Daarom heb ik gekozen voor het opschrift "Uit liefde voor het leven". Daar is het Jezus uiteindelijk om te doen. Zijn waarschuwing dient het leven en dat mogen we niet vergeten. Alle tien de meisjes zijn uitgenodigd voor een bruiloftsfeest. De man uit Nazaret wil zijn toehoorders laten weten dat we genodigd zijn als gasten op een feest. Niet incidenteel maar wezenlijk. Hij zegt als het ware: "Probeer jezelf zo te zien. Het leven mag af en toe hard zijn en verwarrend of pijnlijk, maar wie je ook bent of wat je ook overkomt, je bent een genodigde! Je bent gezien. Je doet ertoe, je hoort erbij."

Ik weet dat sommige mensen het moeilijk vinden om het geschenk van hun leven te beamen:

"Als ik zelf had mogen kiezen was ik er net zo lief niet geweest.

Ik vind het leven moeilijk".

Zulke zinnen snijden mij door de ziel. En toch geloof ik dat de man uit Nazaret ons ziet als genodigden voor het feest van God. Hoe mooi zou het zijn als we dat als uitgangspunt van ons leven zouden nemen.

In de tien meisjes mogen we onszelf herkennen, maar het gaat allemaal niet vanzelf. Genodigd zijn is wezenlijk, maar we moeten die uitnodiging als mensen wel actief beantwoorden. Het beeld dat daarvoor wordt gebruikt is dat we onze lampen brandend houden. Daarvoor is olie nodig. Brandstof dus of energie. Waar halen we onze energie om te leven vandaan? Dat is de grote vraag. Ieder mens mag die vraag zelf beantwoorden, maar de richting van deze vraag is duidelijk. We halen energie uit onze ervaringen. Niet zomaar is de overtuiging van Jezus, maar met Gods goedheid en genade op de achtergrond. Wie actief op het leven ingaat doet allerlei ervaringen op en ook al is het leven soms niet makkelijk, toch varen we wel bij wat goed gaat. Positieve ervaringen geven levens-

Jannes de Vries, De wijze

energie. Dat je geholpen wordt of dat jij iemand anders bijstaat. Hoe het antwoord op de vraag wat energie geeft ook uitpakt, het gaat in ieder geval over moeite doen. "Het was de moeite waard" zeggen we als we iets goeds tot stand hebben gebracht. Zelfs als het resultaat tegenvalt kan toch nog gelden dat het de moeite waard was. Wie serieus op het leven ingaat leert van het leven, ontwikkelt zich en wordt uiteindelijk iemand. Wie dit op zich in laat werken begrijpt ook dat de wijze meisjes hun olie niet konden delen met de dwaze meisjes. En dat deze olie niet te koop is.

Energie krijgen om te leven is een langzaam en persoonlijk proces en daarom niet overdraagbaar. De wijze meisjes treft geen blaam dat ze niet wilden delen. Dat konden zij eenvoudig niet. Er is in het leven van alles te koop, maar het meest wezenlijke kun je nu juist niet kopen. Als de olie in deze gelijkenis staat voor de energie die je put uit je eigen levenservaring, dan zien we wat hier op het spel staat. Dan wordt ook de keerzijde (de donkere kant van het schilderij) duidelijk. Wie de wezenlijke dingen van het leven uitstelt loopt het gevaar om te laat te komen. En om zichzelf kwijt te raken. Dat de heer van het feest de dwaze meisjes niet kent is tekenend. Hoe kan dat? Het antwoord is even duidelijk als indringend: Hoe kan de heer iemand herkennen, die zelf niemand geworden is? Als je verzuimd hebt het leven serieus te nemen, levenservaring op te doen en van je ervaringen te leren, wie ben je dan? Geen wonder dat de Heer het niet weet, want de meisjes weten het zelf niet. De reactie van de Heer lijkt hard, maar is het gevolg van voortdurend uitstel.

Hard is overigens ook de anti-joodse duiding van de gelijkenis. Daarin worden de 5 dwaze meisjes aangevoerd door vrouwe Synagoge, die geblinddoekt is en haar gelaat afwendt. Haar kroon staat scheef of is op de grond gevallen en

De dwaze meisjes, 1977

haar staf is gebroken. Allemaal tekenen van ongelof. Dit moet en mag niet meer en we moeten afstand nemen van deze uitleg. Tenslotte kunnen we de vraag stellen naar Gods barmhartigheid en of die misschien ook niet kan gelden voor de dwaze meisjes, maar dan stappen we uit de gelijkenis. Jezus vertelt een verhaal en hij doet dat uit liefde voor het leven en in vertrouwen dat God alle mensen het goede gunt. Dat is zijn uitgangspunt. Daarom zijn wij genodigd en overheerst het feestelijke karakter van de gelijkenis.

Met vreugde kunnen we daarom kijken naar wat Jannes de Vries heeft geschilderd en ons te binnen brengen dat het leven te mooi en te kostbaar is om niet met aandacht geleefd te worden.

Davita van der Woude

Vijf jonge vrouwen komen als in een optocht de beschouwer van het schilderij tegemoet (zie afbeelding). Op de achtergrond tekent zich in het schemerdonker een heuvellandschap met wijngaarden af. De vijf vrouwen aan de linkerkant vangen meteen de blik. Ze dragen lichte, felgekleurde kleding en hoofdbekking en houden ieder een lamp op een lange stok vast. Ze hebben een zachte, tevreden uitdrukking op hun gezicht. Een van de voorste vrouwen draagt een bos wilde bloemen en ze kijkt over haar linkerschouder achterom. Zo worden we de vijf andere vrouwen gewaar die rechts op het schilderij zijn afgebeeld. Zij bevinden zich in de schaduw en zijn gehuld in donkere kleding. Hoewel ze minder nauwkeurig zijn uitgewerkt door de schilder zie je dat ze met treurige gezichten naar beneden kijken, met hun handen hun hoofd ondersteunen of wegwijken van de beschouwer.

Jannes de Vries schilderde hier zijn versie van het Bijbelverhaal over de vijf wijze en de vijf dwaze meisjes uit het Evangelie van Matteüs (25: 1-13). In deze gelijkenis vertelt Jezus over tien meisjes die met olielampen op weg zijn naar een bruiloftsfeest. Vijf van de meisjes zijn slim en hebben extra olie meegenomen omdat ze niet weten wanneer de bruidegom komt. Vijf andere meisjes doen dat niet. Omdat de bruidegom lang op zich laat wachten vallen de meisjes in slaap. Midden in de nacht worden ze wakker gemaakt en horen ze dat de bruidegom eraan komt. De slimme meisjes vullen hun lampen bij met olie, maar de dwaze meisjes hebben niet genoeg olie meer om hun lampen te laten branden. Zij moeten naar de markt om nieuwe te halen. Ondertussen arriveert de bruidegom en hij laat de meisjes die klaarstaan binnen voor het feest, maar voor de dwaze meisjes, die even later aankomen, blijft de deur gesloten. Jezus vertelde deze parabel met de oproep om waakzaam te zijn, omdat je niet weet wanneer de Mensenzoon komt.

Al sinds de middeleeuwen is het thema van de wijze en de dwaze meisjes een geliefd thema voor kunstenaars. Belangrijk hierin is altijd de tweedeling in de groep; het geluk van de wijze meisjes wordt duidelijk zichtbaar gemaakt tegenover het ongeluk van de dwaze meisjes. Eén van de mooiste vroege voorbeelden is de beeldengroep op het Paradijsportaal van de Dom in het Duitse Maagdenburg uit de 13e eeuw. De wijze meisjes lachen hier breeduit terwijl de dwaze meisjes zichzelf voor het hoofd slaan of hun tranen afvegen met hun omslagdoek.

In latere tijden gaan kunstenaars zich meer focussen op wat de gevolgen kunnen zijn voor de meisjes die niet voorbereid zijn op de komst van de bruidegom. In een afbeelding van het Laatste Oordeel uit de 15e eeuw worden de dwaze meisjes zelfs door de kunstenaar geplaatst aan de kant van de verdoemden. Een duidelijke waarschuwing om goed voorbereid te zijn op de komst van het Koninkrijk van God. In de 16e en 17e eeuw ligt de nadruk in beeldende kunst op de afwijzing door de bruidegom, die daarbij vaak wordt afgebeeld als Jezus, en op hoe de meisjes hun tijd besteden terwijl ze aan het wachten zijn. Zo is op een schilderij van Hieronymus Francken II te zien hoe de dwaze meisjes hun tijd verdoen met muziek maken, drank, kaartspelletjes en overvloedig eten. De wijze meisjes aan de andere kant zijn ijverig aan het spinnen, bidden en Bijbellezende terwijl ze hun lampjes goed bijgevoerd houden. Eind 19e eeuw wordt pas de moraliserende lading losgelaten voor een meer naturalistischer weergave van het verhaal.

Bij deze laatste traditie sluit ook Jannes de Vries zich aan. De scene zoals hij die schildert, zou zo maar een gebeurtenis kunnen zijn die de schilder tijdens een van zijn reizen naar Noord-Afrika heeft meegemaakt. De Vries reisde veel en Tunesië en Marokko waren daarbij favoriet. Het land, de natuur en de mensen trokken hem enorm aan en in zijn Bijbelse werken zie je de invloed van deze reizen goed terug. De manier waarop de meisjes zijn geschilderd is duidelijk geïnspireerd op de vrouwen die hij zag in Noord-Afrika, zoals uit een beschrijving in zijn dagboek uit 1924 blijkt:

‘Het meest fascineren mij de rondtrekkende “bedoeïens”. Ik zie ze wel in de stad met hun uitgedoste vrouwen. [...] Hun kleding is bont, van felgroen tot karmijnrood, indigoblauw met goudgele flitsen. Bij deze “bedoeïens” zijn er de meest bizarre combinaties hardroze naast hemelsblauw en dwars daardoorheen citroengeel. In het heldere zonlicht is dit prachtig.’

In dit citaat komt ook duidelijk zijn fascinatie voor kleur en licht naar voren. Hier schreef hij talloze malen over in zijn dagboeken. Tijdens zijn carrière ging Jannes de Vries met steeds fellere en uitbundigere kleuren schilderen en vanaf de jaren '60 koos hij de kleuren vrijwel uitsluitend nog om hun emotionele lading. De kleuren worden dan soms zo fel dat het bijna neon wordt. Dat is in dit schilderij goed te zien. Ook licht speelt in dit werk een belangrijke rol. Zowel de uitbeelding van het fenomeen licht, door middel van de olielampen en de schaduwwerking op de gezichten, als het schilderij licht dat valt op de elementen in het schilderij die hij het meest belangrijk vindt en die in dit geval ook de tweedeling duidelijk maakt tussen de twee groepen: de onvoorbereide meisjes staan in de schaduw, afgebeeld met donkere kleuren en de hoofden gebogen, de vijf wijze meisjes, in hun uitbundige gekleurde gewaden, staan in een helder licht.

Onbekende Vlaamse meester, Laatste oordeel met wijze en dwaze meisjes, c. 1480, Staatliche Museen, Berlijn

Dr. Bert L. van der Woude (Winschoten) is emeritus-predikant en Davita van der Woude MA is kunsthistorica

Bloemengroet

De bloemen uit de kerk gingen op zondag 22 december met een hartelijke groet en felicitaties van de gemeente naar Aletta Ansing in Oldekerk. Ook gingen er bloemen naar Anne en Nel Vogelzang-van Bommel in Niekerk. Zij waren op 18 december 60 jaar getrouwd.

Op zondag 29 december gingen de bloemen met een hartelijke groet van de gemeente naar mevrouw C. Rozema-Boerstra. Ze is vanuit Oostwold verhuisd naar De Noord in Grootegast.

Een week later, op zondag 5 januari, gingen de bloemen naar mevrouw Tiny Gorter te Niekerk en op zondag 12 januari gingen ze naar de familie J. Posthumus te Niekerk.

Berichten uit de gemeente

Mevrouw H. Helmantel-Wiering is verhuisd van het Heymancentrum in Groningen naar Het Hooge Heem, West kamer 211, De Gast 4, 9861 BM Grootegast.

Mevrouw K. Leistra-Huistra uit Grootegast is na revalidatie in het Zonnehuis weer thuisgekomen. Mevrouw B. Tjoelker-Zijlstra uit Niekerk is aan haar schouder geopereerd en revalideert in het Zonnehuis in Zuidhorn.

De heer L. Leistra uit Niekerk is aan zijn rug geopereerd. Hij is weer thuis en zal de komende weken nodig hebben om te revalideren.

De heer M. J. Helmus uit Niekerk is opgenomen in het Martiniziekenhuis, verpleegafdeling 1B, k. 114, Postbus 30033, 9700 RM Groningen

De Fluisterstille Stem

Op donderdagavond 23 januari is er een bijeenkomst van de Fluisterstille Stem. Dat is een bijeenkomst van samen stil worden, naar binnen keren, luisteren naar een lied en delen van wat het ons brengt. Aanvang 19.45 uur. Inloop met koffie of thee vanaf 19.30 uur. Iedereen die het fijn vindt om midden in de week even stil te zijn en tot zichzelf te komen is van harte welkom. Plaats van samenkomst: 'De Zaaier', Zandumerweg 1, Niekerk. Kosten: een vrijwillige bijdrage voor koffie of thee.

Producten voor de Voedselbank kunt u altijd inleveren en deponeren in de mand in de hal van 'Ons Centrum' of onder de toren in de Liudgerkerk. Ook is het weer mogelijk om voedselproducten te delen via de deerkast naast de Ichthuskerk in Oldekerk.

Op de woensdagen is er van 10.00 tot 11.30 uur koffiedrinken in "De Zaaier" in Niekerk.

PROTESTANTSE GEMEENTE OLDEHOVE - NIEHOVE

De bloemen van zondag 5 januari gingen als groet en ter bemoediging van de gemeente naar Anne en Femmie de Ruiters, Ze mochten eindelijk weer naar huis terug keren nadat Anne een operatie moest ondergaan in Australië. De bloemen van zondag 12 januari gingen als groet en ter bemoediging van de gemeente naar Piet Zuidema.

Op zondag 19 januari hoopt om 09.30 uur voor te gaan in de Ontmoetingskerk Ds. A. van Lunteren uit Ezinge.

Ouderling van dienst: Gerhard van der Zijl
Kindernevendienst: de groepen 1 t/m 8 onder leiding van Petra Reitsema
Kinderoppas: Anniek Slopsema en Marije Knot
Gastheer: Douwe ter Veer
Organist: Bienie Reitsema
Bloemen: Carla Vink

Op zondag 26 januari hoopt om 09.30 uur voor te gaan in de Ontmoetingskerk Ds. J. van Slooten uit Zuidlaren. Na de dienst is er Koffie drinken

Ouderling van dienst: Ineke Ellens
Kindernevendienst: de groepen 1 t/m 8 onder leiding van Zinja
Kinderoppas: Lydia van der Laan en Niels Slopsema
Gastheer: Arco van Os
Organist: Tjeert Reitsema
Bloemen: Geke Slopsema

Op zondag 2 februari hoopt om 09.30 uur voor te gaan in de Ontmoetingskerk Ds. P.J.M.A. van Ool uit Warffum.

Ouderling van dienst: Karel Juk
Kindernevendienst: de groepen 1 t/m 8 onder leiding van Marije
Kinderoppas: Marianne en Chantal van Os
Gastheer: Frits Stol
Organist: Onno Zuidema
Bloemen: Klasko Hansma

Op zondag 9 februari hoopt om 09.30 uur voor te gaan in de Ontmoetingskerk Mevr. H.J. de Boer Lodewijks uit Marum.

Ouderling van dienst: Aaltje Stol
Kindernevendienst: alle groepen onder leiding van Eline
Kinderoppas: Lieke Agema en Piet van de Kooi
Gastheer: Siebrien Bosma
Organist: Bienie reitsema
Bloemen: Sietie Reitsema

Jarigen 80 +

Op 6 januari heeft dhr. G. Smidt, Buitensingel 26 zijn 90e verjaardag mogen vieren
Op 12 januari heeft Abelen Jansen, Wengeweer 31 haar 59e verjaardag mogen vieren
Op 13 januari heeft mevr. Zuidema de Bruin, Ripperdastede haar 82e verjaardag mogen vieren
Op 14 januari heeft dhr. E.J. Kracht, Kenwerderlaan 11 zijn 80e verjaardag mogen vieren
Op 4 februari hoopt mevr. T Doll Feitsma, Frankrijkerlaan 2-57 in Zuidhorn haar 92e verjaardag te vieren.
Namens de gemeente nog en alvast van harte gefeliciteerd.

Gerhard van der Zijl

PROTESTANTSE GEMEENTE DE WILP/SIEGERSWOUDE

We staan weer aan het begin van een nieuw jaar. We kunnen terug kijken op prachtige kerstdiensten. De vakanties zijn voorbij en we moeten opnieuw weer aan de slag met de clubs de vergaderingen enz. We wensen iedereen een gezegend nieuwjaar

Meeleven

We denken speciaal aan de zieken en hun gezinnen en wensen hen allen heel veel sterkte. We denken ook aan allen die rouwen om een geliefde, en het niet zo zien zitten in het nieuwe jaar. We bidden voor onze kerkelijke gemeente, dat we in 2025 tot zegen mogen zijn in onze omgeving. We leven mee met al onze dorpsgenoten. We bidden voor deze wereld vol van ellende en verdriet. We bidden voor onze regering en de wereldleiders. We leven mee met de vele slachtoffers van oorlog en geweld.

Help ons Heer, geef Vrede.

U kunt onze diensten volgen via "Kerkdienst Gemist"

Meer over onze gemeente kunt u lezen op onze website: <https://de-wilp-siegerswoude.protestantsekerk.net/>

Anno 2025

Het nieuwe jaar is al weer een paar weken oud! De nieuwjaarswensen en het vuurwerk zijn al weer vergeten. Ook de goede voornemens vallen al een beetje in het water. Maar we hebben wel diverse plannen gemaakt zoals de vakantie of plannen om je huis te verbouwen. Misschien heb je wel trouwplannen of ga je verhuizen of ben je op zoek naar een nieuwe baan. We willen allemaal graag positieve dingen doen in het nieuwe jaar. Maar het kan ook zijn dat we blij zijn met iedere dag die we nog hebben omdat we door een ernstige ziekte zijn getroffen. Het nieuwe jaar begint daardoor heel onzeker. Misschien zie je het leven helemaal niet meer zitten omdat het liefste wat je had je is ontnomen. Wat heeft het leven je dan nog te bieden? En dan de dreiging van een wereldoorlog! Allemaal factoren die je best depressief kunnen maken. Waar staat de kerk in het nieuwe jaar? Geloven we nog wat God ons heeft beloofd, of is de kerk gewoon een traditie geworden zonder beleving en doen we alles op de automatische piloot? Gelukkig bestuurt God deze wereld niet op de automatische piloot, maar Hij is er iedere dag volledig bij. Hij kent al onze zorgen en problemen en Hij wil er zijn voor jou en voor mij in 2025. Ook in het nieuwe jaar kunnen we op Hem vertrouwen. Geloof het maar, met Hem kom je niet bedrogen uit. Als je voor Hem kiest, wordt het nieuwe jaar een gezegend jaar.

RING WINSUM

PROTESTANTSE GEMEENTE BAFLO C.A.

Eredienst op zondag 19 januari 2025 om 09.30 uur in de Immanuelkerk

Voorganger: Dhr. Jesse Holtman

Organist: .....

Gastdame/lector: Theresia Sportel

Kindernevendienst: Kirsten Hunnensen

Koster: Harry Oosterloo

Beamer: Jannie Dijkman

Collecte: 1) Kerk 2) Missionair werk

Eredienst op zondag 26 januari 2025 om 09.30 uur in de Laurentiuskerk

Voorganger: Ds. C. Minnaard

Organist: Arie van Wijck

Gastheer/Lector: Adriaan Bregman

Koster: Jacob Cleveringa
Beamer: Geert Doornbos
Collecte: 1) Kerk 2) Jonge generaties 3) Jeugd-
werk

Zondagavondzang:

Zondag 19 januari:
In Het Anker aan de Lewestraat.
Presentatie: Suzan Rustema;
Orgel: Geert Doornbos

Zondag 26 januari:

Immanuelkerk aan de Heerestraat
Presentatie: Emma van Dijk;
Orgel: Geert Doornbos

Zondagavond 26 januari

zal het Christelijk Mannenkoor uit Appingedam haar medewerking verlenen aan onze zang-
avond!!

U bent allen van harte uitgenodigd.

Medeleven met elkaar:

De bloemengroet van zondag 22 december j.l. is met een hartelijke groet van ons allen vanuit de Immanuelkerk naar Klaas & Grietje Sirks aan de Nassaustraat gegaan. De bloemen werden bezorgd door Jannie Dijkman. Klaas, jij bent lelijk ten val gekomen en hebt jouw heup gebroken. Wij wensen jou een voorspoedig herstel toe. Grietje, wij willen jou ook een hart onder de riem steken en wensen jullie samen veel sterkte, kracht en Gods onmisbare zegen toe.

De bloemengroet van zondag 29 december j.l. is met een hartelijke groet van ons allen vanuit de Laurentiuskerk naar de heer en mevrouw Elibert & Leentje Datema aan de Roordaweg in Tinallinge gegaan. Ze zijn bezorgd door Suzan Rustema. Jullie moeten steeds meer een stukje gezondheid inleveren, vandaar de bloemen vanuit de kerk om jullie een hart onder de riem te steken. We wensen jou Elibert een voorspoedig herstel toe en samen veel kracht, sterkte en Gods onmisbare zegen.

De bloemengroet van zondag 5 januari j.l. is met een hartelijke groet van ons allen vanuit de Immanuelkerk naar Henk & Grietje Afman aan de Gebr. Gootjesstraat gegaan. Ze zijn bezorgd door Anja Prins. Henk, jouw geduld wordt erg op de proef gesteld en wij wensen jou een voorspoedig herstel toe. Samen met Grietje wensen wij jou veel kracht en sterkte toe en Gods onmisbare zegen. NB: Afgelopen week ben je ook nog in het ziekenhuis opgenomen geweest. Hopen op een voorspoedig herstel!

De bloemengroet van zondag 12 januari j.l. is met een hartelijke groet van ons allemaal naar Harm & Antje van der Kooi-Fokkens aan de Wilhelminalaan gegaan. Ze zijn bezorgd door Trix Mulder. Vorig jaar is jullie broer & zwager Maarten overleden en daarom willen wij jullie d.m.v. de bloemengroet laten weten dat we aan jullie denken. Wij wensen jullie veel kracht en sterkte toe en daarbij Gods onmisbare zegen.

Rondom de kerstdagen stonden er diverse prachtige bloemstukken met amaryllissen en kerstgroen in de kerk, verzorgd door Gerwin van der Leij. Hartelijk bedankt! Twee boeketten hebben we mogen weggeven.

We hebben Leonard Westerdijk & zijn gezin in Westernieland verrast met een boekje omdat Leonard voor de 2e keer teleurgesteld werd dat de operatie, door spoedoperaties, moest worden uitgesteld. We hopen Leonard dat 3 x scheepsrecht is en dat jij binnen afzienbare tijd wel geopereerd kunt worden. Heel veel sterkte voor jou en jouw gezin en Gods onmisbare zegen toegewenst.

Het 2e boekje is naar Tom Werkman in Vries gegaan. Tom vierde, samen met zijn ouders en broer, Kerst in Baflo en was in de kerk aanwezig. Tom kijkt elke zondag naar onze eredienst en 's avonds naar de zondagavondzang. Hij geniet hier met volle teugen van. Tom, daarom werd jij even in het middelpunt gezet. Heel veel plezier van de bloemen en ook wij wensen jou en jouw familie Gods onmisbare zegen toe!

Bedankt:

Wij willen graag iedereen bedanken voor de felicitaties die wij kregen, ter gelegenheid van ons 45 jarig huwelijk. Dit ontroerde ons.
Jan en Hilly Poppema, Buizerd 32 Baflo

Bericht van overlijden:

Mieke Schoneveld-Goudt

Geboren op 1 november 1940 - Overleden op 15 december 2024.

Onze gedachten gaan uit naar haar kinderen Caroline & Pim maar ook zeker naar haar schoonzus Lucy Goudt-Kellner in Baflo. Zij heeft veel voor Mieke betekend. Mieke mocht de leeftijd van 84 jaar bereiken. De crematie heeft in stilte plaatsgevonden. Zij heeft vele jaren in een aanleunwoning in Viskenij gewoond. De laatste jaren van haar leven verbleef ze in De Twaalf Hoven op de afdeling Allershoff in Winsum. Wij willen de nabestaanden van Mevrouw Mieke Schoneveld-Goudt veel kracht, sterkte en alle goeds en Gods onmisbare zegen toewensen nu jullie Mieke voortaan moeten missen.

Bericht van overlijden:

Gesinus Popke Grashuis

Geboren op 23 mei 1945 - Overleden op 25 december 2024.

Onze gedachten gaan uit naar Corrie Grashuis-Spriensma aan de Blauwe Reiger en haar kinderen Hilde & Albert, Aldert & Annemieke, Jos & Ineke, Evelien & Robert en de kleinkinderen. Gesinus mocht de leeftijd van 79 jaar bereiken. De begrafenis vond in kleine kring plaats op donderdagochtend 2 januari j.l. De dankdienst voor het leven van Gesinus vond plaats op donderdagmiddag 2 januari j.l. in de Immanuelkerk door Marleen Stokroos om 13.30 uur. Wij willen jou Corrie, jouw kinderen en kleinkinderen veel kracht, sterkte en alle goeds en Gods onmisbare zegen toewensen nu jullie Gesinus voortaan moeten missen.

Mededelingen:

Kerkenraadsvergadering:

Op maandag 20 januari a.s. is de eerstvolgende kerkenraadsvergadering. Mocht u/jij iets willen inbrengen dan kunt u/jij hierover contact opnemen via Ina Laan: scribakerkraad@gmail.com. of één van de andere kerkenraadsleden.

Berichten voor de afkondigingen: Als u iets vermeld wilt hebben in de afkondigingen bij de kerkdiensten dan kunt u dit doorgeven aan Ina Laan, bij voorkeur per e-mail: scribakerkraad@gmail.com.

Berichten voor de kerkbode: Als u iets vermeld wilt hebben in de Protestantse Kerkbode en via de digitale gemeenteberichten per mail dan kunt u dit voor vrijdagavond aan het einde van de even week doorgeven aan Jannie Dijkman, bij voorkeur per e-mail: janniedijkman@live.nl

Mede namens de kerkenraad, een hartelijke groet, Marleen Stokroos en Jannie Dijkman.

HERVORMDE GEMEENTE BEDUM

Hervormde gemeenten Bedum & Onderdendam

De diensten van Bedum zijn te bekijken via Youtube (zoek in Youtube op Hervormd Bedum). De diensten van Onderdendam zijn te beluisteren via Kerkdienstgemist.nl.

Zie ook: www.hervormbedum.nl en www.hervormdonderdendam.nl.

Bij de diensten op 19 januari

9.30u Walfriduskerk Bedum; voorganger: ds J.A. van den Berg.

We lezen Johannes 1:19-34 en denken na over hoe Johannes de Doper Jezus aankondigt. Hij noemt Hem onder andere Lam van God, dat de zonde van de wereld wegdraagt.

19.00u Herv. kerk Onderdendam; voorganger: ds J.A. van den Berg. We denken na over de vraag of iedereen wordt gered, dit naar aanleiding van Heidelberger Catechismus zondag 7.

Bij de diensten op 26 januari

9.30u Walfriduskerk Bedum; voorganger: ds J.A. van den Berg. We lezen Johannes 1:35-51, over de eerste ontmoetingen met Jezus.

14.30u Herv. kerk Onderdendam; voorganger dhr. L. Blees (Dorkwerd). Deze dienst is een jeugddienst. Medewerking wordt verleend door kinderkoor EigenWijs uit ten Boer. Na de dienst is er gelegenheid om koffie te drinken in dorps huis Zijlvestervehoe.

Nadat onze scriba Lies Cadée een flink aantal jaren gezorgd heeft voor de kopij, neem ik nu het stokje van haar over. Lies heeft met veel liefde en inzet haar gedachten over God en geloof met u gedeeld. We zijn dankbaar voor haar inzet voor dit werk! Met dezelfde inzet en liefde probeer ik het schrijven van de kopij voort te zetten. Sinds mei vorig jaar ben de predikant van Hervormd Bedum en Onderdendam. Hiervoor gaf ik bijna negen jaar leiding aan de IZB, vereniging voor zending in Nederland. De provincie Groningen is mij en ons gezin zeker niet onbekend. In 1999 begon ik als kerkelijk werker in Dorkwerd. In 2002 werd ik predikant in de hervormde gemeenten van Stedum & Lelens-Wittewierum-Ten Post. Daarna volgde in 2009 de wijkgemeente Martinikerk in Groningen. De verwachting is dan misschien dat we ons roots in het noorden hebben. Dat is echter niet het geval. Maar door de jaren hier zijn we ons wel Gronings gaan voelen.

Tussen Kerst en de Lijdenstijd verdiepen we ons in het leven van Jezus op aarde. Dit jaar gebruik ik in de diensten vooral het evangelie van Johannes. Johannes vertelt ons dat in Jezus God zelf gekomen is om redding te brengen. Bijzonder aan Jezus is zijn manier van vragen stellen om in contact te komen. De eerste vraag die we van Hem horen is eenvoudig dit: Wat zoeken jullie? Misschien kun je dat begrijpen als: Wat wil je over Me weten? Het antwoord klinkt ook heel gewoontjes: Waar houdt U verblijf? Dit eenvoudige gesprekje is het begin voor twee leerlingen om Jezus te leren kennen. In het evangelie klinkt Jezus' vraag aan ons: Wat wil je van Me weten? Als u die vraag beantwoordt met uw vragen (welke deze ook zijn), zult u van de ene verrassing in de andere vallen. Op het ontdekken van wie Jezus is, staat geen maat. Voor de komende weken wens ik u veel nieuwsgierigheid naar Jezus toe.

Ds Sjaak van den Berg

PROTESTANTSE GEMEENTE BEDUM

Maranathakerk Bedum

Zondag 19 januari

Oecumenische dienst inde R.K. Kerk

9.30 uur ds. B.J. Diemer en pastor N. Hamersma

Zondag 26 januari

Oecumenische Winterloopdienst

11.00 uur Ds. B.J. Diemer en dhr. K. Hoekstra
m.m.v. Koor Simi Jadech uit Appingedam
Collecte: Bedumer winterloop

Winterloopdienst, 26 januari 11.00 uur.

Voor het eerst in de geschiedenis van de Bedumer Winterloop wordt ook op zondag een bijzonder programmaonderdeel toegevoegd. Op zondag 26 januari 2025 om 11.00 uur vindt in de Maranathakerk de eerste Oecumenisch Winterloopdienst plaats. Deze dienst is speciaal georganiseerd om een moment van bezinning, inspiratie en verbinding te bieden voor alle gezindten én niet-kerkelijke mensen. Want juist in tijden van strijd en hoop is er kracht te vinden in samenkomen en delen. De dienst wordt gevuld met een divers en inspirerend programma, waarbij medewerking wordt verleend door o.a. Ds. Bart Diemer, die zorgt voor een verbindende bijdrage; Het Gospelkoor Simi Jadech uit Appingedam, met hun krachtige en hoopvolle muziek; Nanda Medema, die de schriftlezing en een gedicht voordraagt; en een persoonlijke en indrukwekkende overdenking door oud-bakker Klaes Hoekstra, die spreekt over Geloof & Kanker en het menselijke perspectief van dromen, durven en doen. De Oecumenische Winterloopdienst is méér dan een kerkelijke samenkomst. Het is een moment van ontmoeting, hoop en troost. Voor velen is de Bedumer Winterloop een teken van strijdlust en solidariteit tegen kanker, en deze dienst biedt ruimte voor reflectie en bemoediging. Of je nu gelooft, twijfelt, of niet religieus bent: iedereen is welkom om samen stil te staan bij wat ons verbindt. Wij nodigen iedereen van harte uit om deze bijzondere dienst bij te wonen. Kom zoals je bent, voel je welkom, en laat je inspireren door verhalen van veerkracht en muziek die de ziel raken. Laten we samenkomen en stilstaan bij het leven, de hoop en de kracht die we in elkaar vinden. De toegang is vrij. Wij hopen u allen te ontmoeten.

De collecte van deze dienst is – uiteraard – bestemd voor het doel van de Bedumer Winterloop: het ondersteunen van het UMCG Kanker Research Fonds. Voor meer informatie over de Bedumer Winterloop en het volledige programma: [www.bedumerwinterloop.nl].

Koffieochtend

Op dinsdag 21 januari a.s. om 10.00-11.30 uur is er weer een koffieochtend in de Maranathakerk.

Het thema voor deze morgen is:
DE LAATSTE ETAPPE naar aanleiding van Psalm 71 vers 18.

Wees allen welkom.

Avondgebed Maranathakerk Bedum

Op woensdagavond 22 januari 2025 is er D.V. weer een Avondgebed, voorbereid door leden van de Hervormde Gemeente, de Nederlandse Gereformeerde Kerk en de Protestantse Gemeente in Bedum. Iedereen is van harte welkom om mee te bidden, te zingen, te luisteren en in stilte rust te vinden bij God. Het Avondgebed is ook te volgen via www.kerkdienstgemist.nl en duurt ongeveer een halfuur. Maranathakerk Bedum, aanvang 19.30 uur; toegang vrij.

PROTESTANTSE GEMEENTE GARMERWOLDE - THESINGE - STEDUM - TEN POST

Zondag 19 januari:

09.30 uur in Ten Post

Voorganger: k.w. M. Swart, Leens
Ouderling van dienst: Gerda Koens
Lector: Aly Offringa
Organist: Eddy van Olm
Collecten:

1. Diaconie | 2. Kerk
Gastpersoon: Teatske Huijssoon
Techniek: Heerke Palsma
Koffiedrinken

Zondag 26 januari:

09.30 uur in Thesinge

Voorganger: ds. van Wingerden, Groningen
Ouderling van dienst: Annette Nugteren
Lector: Betsy van de Belt
Organist: Carel van Aurich
Collecten:

1. Artsen Zonder Grenzen | 2. Kerk
Gastpersoon: Annemarijke Boonstra
Techniek: Jan Mollema
Koffiedrinken: Kees en Heina van Zanten

Voor verdere informatie zie de website:
www.pkn-gtstp.nl.

BIJ DE COLLECTEN

26/01: Samen in actie voor mensen in nood

Waar de nood het hoogst is, zijn onze teams om hulp te bieden. Mensen die getroffen zijn door natuurrampen, ziekte-uitbraken of conflicten, kunnen bij ons terecht voor medische zorg. Ook spreken we ons actief uit als we onrecht tegenkomen. Met ruim 65.000 hulpverleners in meer dan 70 landen komen we in actie voor iedereen die dat nodig heeft. Vanuit ons hoofdkantoor in Amsterdam coördineren we hulpprojecten in ruim 30 landen. Niets van ons werk is mogelijk zonder donateurs en uw gift. Wij nemen namelijk geen geld aan van overheden. Expres, want wij komen juist vaak in actie daar waar overheden te kort schieten. Wij worden gestuurd door ons morele kompas en medische nood. Niet door politieke, religieuze of financiële belangen. Meer lezen: www.artsenzondergrenzen.nl.

Agenda

21/01 bijeenkomst Week van Gebed, 19.30 uur, De Hoeksteen Ten Post

21/01 Samen aan tafel, 18.00 uur, Lukas en Grietha Kruidhof

21/01 Uiterste inleverdatum kopij kerkblad

22/01 Filmavond, 19.30 uur, Trefpunt Thesinge
23/01 bijeenkomst Week van Gebed, 19.30 uur, NG Kerk Ten Post

31/01 Running Dinner + brieven, 17.30 uur, diverse adressen Ten Boer

01/02 Pelgrimeren, 09.00 uur, vanaf H. Westersplein Ten Boer

Zie het kerkblad voor meer informatie over de diverse activiteiten.

Week van Gebed 19-26 januari 2025

De Week van Gebed wordt wereldwijd gehouden. De Christelijke Werkgroep Ten Post organiseert op twee avonden in deze week een bijeenkomst. Het thema is dit jaar "Ja, ik geloof" uit Johannes 11: 17-27. Er is een boekje beschikbaar met voor elke dag een kleine inleiding. Hiermee beginnen we de beide bijeenkomsten, we praten er over door en meestal volgen er dan genoeg ideeën om samen voor te bidden.

Zelf bidden hoeft niet beslist, je kunt van tevoren of op de avond zelf ook gebedspunten aandragen om voor te bidden. Op www.weekvangebed.nl kun je meer informatie vinden over het thema.

Waar: dinsdag 21 januari in "de Hoeksteen" (Jan Zijlstraat 2)

donderdag 23 januari in de Nederlandse Gereformeerde Kerk (Eestumerweg 11)

Aanvang: 19.30 uur

Samen aan tafel

Net als vorig jaar wordt u begin volgend jaar weer van harte uitgenodigd voor drie avonden in onze gemeente. We beginnen om 18:00 uur met eten samen aan tafel, en daarna kijken we een aflevering van 'Toen was geloof heel gewoon'. Dan gaan we hier wat over doorpraten, wat dit voor herinneringen bij ons oproept. We vragen u om zowel wat eten mee te nemen, alsook wat mensen of elkaar mee te vragen, in de geest van 'Mijn huis moet vol worden' (Lucas 14:23). Vol, maar meer ook niet: 8 tot 10 mensen is genoeg.

Dit zijn de data:

15 januari –bij Gerda Koens en Jacob Jongmsa voor Ten Post e.o.

21 januari –bij Lukas en Grietha Kruidhof voor Stedum

25 februari – bij Saskia Vaatstra voor Garmerwolde-Thesinge

Het is handig om je zowel aan te melden bij mij als bij het gastadres (zie het kerkblad voor de contactgegevens). Mochten er meer aanmeldingen zijn dan in een huis past, dan doen we het gewoon wat later nog een keer.

Hartelijke groet, Siebe Meindertsma

Filmavond

Voor de tweede film van dit seizoen is gekozen voor Anatomy of a fall. Sandra, Samuel en haar slechtziende zoon Daniel wonen in een afgelegen chalet in de Franse Alpen. Wanneer Samuel onder verdachte omstandigheden dood wordt aangetroffen, wordt Sandra aangeklaagd. Was zijn val een noodlottig ongeluk, zelfmoord of is hij door zijn echtgenote geduwd?

Waar: Trefpunt in Thesinge

Wanneer: woensdag 22 januari om 19.30 uur (start film)

Contact: da. Gonny de Boer

Running dinner met brieven

In het activiteitenboekje 'Ga mee!' en in het kerkblad hebt u kunnen lezen dat we op vrijdag 31 januari, van plan zijn om een Running Dinner te houden in onze gemeente. Vorig jaar was dit een groot succes! In groepjes gaan we van huis naar huis om op ieder adres een hapje te eten, waarbij we een brief krijgen 'geserveerd', waarover we nog even met elkaar kunnen doorpraten. Inmiddels hebben we al een paar mensen gevonden die hun huis beschikbaar stellen en willen koken. Het ziet er dus naar uit dat deze activiteit kan doorgaan. Wel hebben we nog een paar mensen nodig die een brief willen voorlezen. Dat mag een eigen bijzondere brief zijn die je van iemand hebt gekregen, maar ook een brief van een beroemde persoon (denk bijvoorbeeld aan Van Gogh of Etty Hillesum). Je zou ook een mooi gedeelte kunnen kiezen uit een van de Bijbelse brieven... Wie het leuk vindt om een brief uit te zoeken en/of voor te lezen, kan contact opnemen met Gonny de Boer. Wie deel wil nemen aan het Running Dinner, kan zich tot en met 19 januari opgeven bij Ria Ziengs. Het liefst per e-mail, omdat we u dan bericht kunnen sturen over de gang van zaken.

Pelgrimeren door het Groninger land

Hou je van wandelen, maar je wilt geen lange tochten maken. Dan is de Stichting Pelgrimeren in Groningen (SPIG) iets voor jou/u. Afwisselen-

Aanlevering Gemeenteberichten

Let op! Aanlevering kopij

Week 5 2025 maandag 27 januari

voor 09.00 uur

de wandelingen van ongeveer 8 á 9 km door het mooie Groninger land. Daarbij staat één kerk altijd centraal en deze is meestal ook te bezoeken. Pelgrimeren is meer dan alleen wandelen. Je staat stil bij het leven, terwijl je beweegt. Je wordt bewogen door stil te staan. In februari lopen we in de buurt van Garmerwolde en Noorddijk in de planning. Neem zelf iets te eten en te drinken mee, horeca is niet altijd aanwezig. Waar: vanaf het H. Westersplein in Ten Boer
Wanneer: zaterdag 1 februari om 09.00 uur
Opgave/Contact: Lina Mensinga

Middaggebed

Even ontsnappen aan de hectiek van alledag en spiritueel opladen?
In de Kloosterkerk is op elke derde vrijdag van de maand een kort moment waarin we luisteren naar het lezen van een psalm, wordt gezongen en ruimte is voor stilte.
Waar: Kloosterkerk in Ten Boer
Wanneer: vrijdag 20 december om 12.00 uur
Contact: Ria Ziengs

PROTESTANTSE GEMEENTE HUIZINGE

Eredienst zondag 19 januari 2025:

Voorganger: Ds. G. Blom.
Ouderling van dienst: Grietje Schanssema-Ritsema.
Aanvang: 9.30 uur.
Thema: Epifanie.
Bijzonderheden: Geen.
Organist: Kees Steketee.
Dienst van de gaven:
Doel diaconie: Stichting Help Afrika.

Eredienst zondag 26 januari 2024:

Voorganger: Ds. J. van Es.
Ouderling van dienst: Jan Meems.
Aanvang: 9.30 uur.
Thema: Geloofsbelijdenissen.
Bijzonderheden: Geen.
Organist: Jan Smid.
Dienst van de gaven:
Doel diaconie: Kledingbanken Eemsdelta en Het Hogeland.

Thema voor de komende weken: Epifanie.

Een kleine serie van drie zondagen, over het begrip 'epifanie' (wat je zou kunnen vertalen als 'verschijning', 'manifestatie' of 'openbaring'). Maar wat is het ook alweer precies? Binnen het christendom wordt in eerste instantie bedoeld: de zondag waarop het feest van de komst van de wijzen uit het oosten wordt gevierd. In tweede instantie kun je denken aan de momenten aan het begin van Jezus' leven, waarop de mensen om hem heen ineens 'iets van God' in hem zien. Dus: de oude Simeon en Hanna, die hem in de tempel herkennen als de langverwachte Messias. De twaalfjarige Jezus, die in Jeruzalem achterblijft en de schriftgeleerden weet te verwonderen door zijn wijsheid. De doop van Jezus in de Jordaan, waarbij God hem als zoon erkent. Misschien ook nog het eerste wonder van Jezus, op de bruiloft in Kana. Als je het nog breder trekt kom je bij de definitie die wikipedia geeft: 'Een literaire term die voortgekomen is uit het religieuze begrip 'epifanie'. Het is een equivalent van 'plotselinge, verwarrende openbaring'. De betekenis is iets als: een zich aan de ratio onttrekkende, plotselinge, kortdurende, diep inwerkende ervaring waarin een zintuiglijk waarneembaar element in de gewone, alle-

daagse werkelijkheid een niet binnen een gangbaar kader te plaatsen reactie oproept bij wie het ondergaat.' Een hele mondvul. Maar geef er ook maar eens woorden aan, als zoiets je overkomt. Hanteer je deze ruime definitie, dan valt een aanzienlijk deel van de Bijbelverhalen onder het begrip 'epifanie'. En dat is mooi om over na te denken. Wanneer hebben mensen, hebben wij, het gevoel of de ervaring dat aarde en hemel elkaar even raken? Dat datgene wat gewoon leek het even niet meer is, en ons voorgoed veranderd achterlaat?

Toelichting bij zondag 19 januari:

Lezing: Lukas 3: 1 - 17
Een epifanisch moment, een 'plotselinge, verwarrende openbaring'. Voor de wijzen was het een ster die hen in beweging bracht. Voor mij hebben momenten waarop ik plots iets van Boven zie vaak te maken met ontmoetingen, met mensen. Mensen die me een andere kant op wijzen.
In de Bijbel vertegenwoordigen profeten die verwarrende stem van God. Ze zwemmen vaak tegen de stroom in, zijn dwarsliggers die niet zeggen wat de mensen graag willen horen. Achteraf krijgen ze dan gelijk, maar op het moment zelf kunnen de meeste mensen hen wel schieten... Dat laatste gebeurde vrij letterlijk trouwens ook met Johannes de Doper, waar we vandaag over lezen. Hij schuwt de harde woorden niet, en de heersende macht zal hem later de mond snoeren.
Vandaag horen we naast de Bijbelse profeten ook iets over hedendaagse profeten. Zijn ze er nog? En heb jij er ook weleens een ontmoet? Wat had die jou te zeggen?

Met ingang van zondag 26 januari staat het Thema "Geloofsbelijdenissen" centraal.

Pastoraat.

Er is een pastoraal werker aan onze gemeente verbonden, Barbara de Beaufort. Voelt u vrij om haar te bellen of te mailen als u, om wat voor reden ook, prijs zou stellen op bezoek of een gesprek.
'0595-795059 of 06-48968570, barbaradebeaufort@gmail.com

Overige activiteiten/mededelingen:

U mag uw gift voor de gaven van diaconie en kerkrentmeesters overmaken op:
Bankrek. NL14TRIO0379521113, t.n.v. Diaconie Prot. Gem. Huizinge
Bankrek. NL76RABO0342259695, t.n.v. Protestantse Gemeente Huizinge.
Overige activiteiten/mededelingen die hier niet zijn genoemd kunt u vinden in de Nieuwsbrief of op onze website: www.kerkhuizinge.nl

*Met een hartelijke groet namens de kerkenraad,
Grietje Schanssema-Ritsema.*

PROTESTANTSE GEMEENTE KANTENS-STITSWERD-ROTTUM

Terugblik

We zijn een nieuw jaar binnengegaan. Er zijn voorspellers, op TV en andere media, die ons doen weten wat ons te wachten staat. Maar weten en wijs-zijn zijn niet gelijk. Dat hoorden

we de afgelopen zondag in de dienst op Driekoningen. We hebben het Licht gezien in de kerstnacht en dat Licht ter harte genomen. Dat mag ons allen moed geven en geloof om dit jaar, nog zo pril, in vertrouwen te vervolgen.
We mogen terugzien op hele fijne kerstdiensten, met ons eigen Vocaal Ensemble en met het Chr. Vocaal Ensemble uit Stedum, op 1e kerstdag. En ook de Nieuwjaarsbijeenkomst op vrijdag 3 januari was om dankbaar te zijn voor zoveel goeds. Elkaar ontmoeten, elkaar Heil en zegen toewensen, bij soep en broodjes, bij hapjes en bij dat oude drankje van brandewijn met rozijnen. Dank aan allen die een bijdrage hebben geleverd!

Geboren

Op 19 december 2024 werd Layla Noomi geboren: dochter van Vincent en Hannah Oosterdijk en zusje van Zefanja. Kerkenraad en gemeente willen hen van harte gelukwensen met de voor spoedige geboorte en hopen dat Layla in vreugde en in liefde mag opgroeien, in het besef dat God, onze Vader het begin is, van alle leven!

Kerkenraad

De kerkenraad vergadert op dinsdag 14 januari, om 19.30 uur in de kleine zaal van gebouw Salem.

Monica

De dames van Vrouwenvereniging Monica houden hun bijeenkomst op donderdag 16 januari, om 14.30 uur in gebouw Salem. Nieuwe leden zijn welkom!

Gemeente

We leven mee met mevr. Stol-Appelo (Stitswerd), nu ze aan huis gebonden is. Mevr. Schripssema-Slagter (Baflo) moet thuis aansterken na een operatie. Jan Venema (Bredeweg) raakt meer en meer zijn mobiliteit kwijt. We wensen hen allen sterkte en Gods nabijheid.

U allen hartelijk groeten, vanuit een winters Beth Chaim,

uw kerkenraad

PROTESTANTSE GEMEENTE LEENS-MENSINGEWEE

Zondag 19 januari

Op zondag 19 januari gaat pastor S. Treu uit Grijpskerk voor in de kerkdienst, die om 9.30 uur in de Andreaskerk begint. Mw. Kadijk is ouderling van dienst en mw. Spoelman is organist. De collecten zijn voor de PKN, de Adventscollecte voor jonge generaties in Nederland, en voor de kerk. Na de dienst is iedereen welkom om samen koffie of thee te drinken in Pro Rege. Op deze zondag is er een inzameling voor de Voedselbank. Deze keer vraagt de diaconie groente conserven in blik of pot. Brengen kan ook op dinsdag 21 januari bij de NGK, ingang Achtervalge, tussen 19.00 en 20.00 uur.

Zondag 26 januari

Op deze zondag is er een jongerendienst in de Andreaskerk, die om 9.30 uur begint. Mw. J. Kruize uit Oudeschip gaat voor. Ook organiseert de diaconie deze zondag na de dienst activiteiten in het kader van de actie Red een Kind. De heer Spoelman is ouderling van dienst en de heer Boven is organist. De collecten zijn bestemd voor de Protestantse Kerk, jonge generaties in Nederland, en voor de Kerk. De collecte bij de deur is deze zondag voor Red een Kind.

Zondag 2 februari

Op deze zondag zijn er twee kerkdiensten. Om 9.30 uur is er een kerkdienst in de Andreaskerk. Mw. Kadijk is ouderling van dienst en mw. Spoelman is organist. Om 11.00 uur begint de

dienst in de Michaëlkerk te Mensingeweer. Mw. Nubé is ouderling van dienst en mw. Werkman is organist. In beide diensten gaat de heer C. Smits uit Groningen voor. De collecten in beide diensten zijn bestemd voor Kerk in Actie, Werelddiaconaat in Ethiopië – aanpassen aan klimaatverandering, en voor de Kerk.

Bloemengroet

De bloemen zijn de afgelopen weken met een hartelijke groet uit onze gemeente gegaan naar dhr. en mw. P. Knol, dhr. J de Weerd, mw. G. Poortinga-Wildeman, allen te Leens en naar mw. M. Oosterhuis te Eenrum.

Open mijn hart

*Open mijn hart,
maak mij tot een ontvankelijk mens.
Dat ik zien kan wie in nood leeft,
dat ik de stem hoor van wie lijdt.
Help mij, God, mijn roeping te verstaan
op de plaats waar ik leef.
Dat ik op elke plaats en
in iedere periode van mijn leven,
of ik nu jong ben,
in de kracht van mijn leven,
of oud,
of ik nu gezond ben of ziek -
dat ik mag ontdekken wie ik kan zijn,
zodat uw Rijk van vrede en liefde,
van gerechtigheid en verzoening
gestalte krijgt onder ons mensen.*

Marinus van den Berg

*Met vriendelijke groet,
Tiny Wiersma, scriba*

PROTESTANTSE GEMEENTE MIDDELSTUM

Bij de dienst op zondag 19 januari

De dienst in de Hoeksteenerkerk begint om 9.30 uur.
Voorganger: Ds. M.H. Langenburg.
Bijzonderheden: Jeugddienst.
De collecte is bestemd voor de Jeugd.
De deurcollecte is bestemd voor de Wensambulance Noord-Nederland.
Het orgel wordt bespeeld door Jan Zuidhof.
Er is koffiedrinken na de dienst.

Bij de dienst op zondag 26 januari

De dienst in de Hoeksteenerkerk begint om 9.30 uur.
Voorganger: Ds. G.J. Weessies, Siddeburen.
De collecte is bestemd voor de Kerk.
De deurcollecte is bestemd voor de Wensambulance Noord-Nederland.
Het orgel wordt bespeeld door Margriet Zuidhof.
Er is koffiedrinken na de dienst.

Bloemen uit de dienst

De bloemen uit de kerkdienst van zondag 22 december zijn met de hartelijke groeten van ons allen gegaan naar: Mariet Klugkist-van Gerner van de Onno van Ewsmlaan.
De bloemen uit de kerkdienst van zondag 29 december zijn met de hartelijke groeten van ons allen gegaan naar: mevrouw S. van Dijken-van der Laan van de Hippolytushof.
De bloemen uit de kerkdienst van zondag 5 januari zijn met de hartelijke groeten van ons allen gegaan naar: Henk Veldman, onze organist, die onlangs plotseling zijn vrouw verloor,

om hem namens onze hele gemeente sterkte te wensen in deze moeilijke tijd.
De bloemen uit de kerkdienst van zondag 12 januari zijn met de hartelijke groeten van ons allen gegaan naar: de heer Kor Bulthuis in Ale-gunda Ilberi te Bedum

Oppasdienst

Elke zondag is er Oppasdienst in Op t Houkje voor kinderen van 0 - 4 jaar.
Zondagmorgen 19 januari staat Annie op het rooster om op te passen.
Zondagmorgen 26 januari staat Coba op het rooster om op te passen.

Kindernevendienst

Zondag 19 januari gaat het verhaal over: Proef je dat? Johannes 2:1-11
In Kana wordt een bruiloft gevierd. Als de wijn op is, zegt Jezus dat de bedienden water in grote vaten moeten doen. Als ze het er weer uitscheppen en proeven, blijkt het water in wijn veranderd te zijn. Het is het eerste wonderteken dat Jezus doet.
Zondag 26 januari gaat het verhaal over: Wat een koning! 1 Koningen 3:1-15
Salomo is nog jong, hij is net koning geworden. Nadat hij offers gebracht heeft aan God, krijgt hij 's nachts een droom waarin God hem vraagt wat hij wil hebben. Hij vraagt niet om een lang leven of om rijkdom of macht, maar om wijsheid.

Hippolytushoes

Op donderdag 23 januari is er om 19.00 uur een dienst waarin het Heilig Avondmaal wordt gevierd. Voorganger is ds. M. van der Welle.

'Get Together' op zondag 19 januari

Get Together is een gespreksgroep voor ieder die het fijn vindt om andere mensen te ontmoeten van onze gemeente en samen met hen gesprekken te hebben.
Zo eens in de 2 à 3 maanden ontmoeten we elkaar bij iemand thuis onder het genot van een hapje en een drankje. Daar praten we in goed vertrouwen met elkaar over verschillende onderwerpen die met het geloof, ons dagelijks leven en persoonlijke ontwikkeling te maken hebben.
Heb je zin om aan deze groep mee te doen, dan ben je van harte welkom. De derde avond in het nieuwe seizoen is gepland op zondag 19 januari bij Hester de Vries, Akkerstraat 23, om 20.00 uur.

Koffiedrinken op donderdagmorgen 23 januari

Op donderdagmorgen 23 januari bent u van half 10 tot ongeveer 11 uur van harte welkom in Op t Houkje.
Het belooft weer een gezellige ochtend te worden!!

Gezellig Samen zijn op 26 januari

Op zondag 26 januari organiseert de Diaconie weer het "Gezellig Samen zijn" voor alleengaanden. Welkom vanaf 15.00 uur in Op t Houkje.
Er ligt een intekenlijst in Op t Houkje.
Wij gaan er weer iets leuks van maken en verheugen ons op uw komst.

Samen Eten in Op t Houkje op 29 januari

Iedereen die het leuk vindt om andere mensen te ontmoeten en samen met hen een maaltijd te gebruiken is weer van harte welkom op de Samen-Eten avond.

Op woensdag 29 januari om 18.00 uur in Op t Houkje staat er weer een lekkere maaltijd voor u klaar. De eigen bijdrage bedraagt € 5,- per persoon.
Ook indien u vegetarisch bent kunt u hieraan meedoen. Wel even bij uw opgave specifiek vermelden.

Opgave graag uiterlijk 2 dagen van tevoren bij Diewuë Bakker (0595-551999).

Favoriete lied

Bij de ingang van Op t Houkje ligt een lijst met liederen klaar waarop u uw favoriete lied kunt aankruisen om te zingen voorafgaand aan de kerkdienst. Mocht u zelf een suggestie hebben, dan kunt u dat ook op de lijst kenbaar maken.

Kerktaxi

Op zondagmorgen rijdt de kerktaxi naar de kerkdienst.
Aanmelden kan bij Ab Hooijer via 06-25246764.

Inzamelingsactie Diaconie

De diaconie houdt een inzamelingsactie om postzegels en ansichtkaarten te sparen voor een goed doel. De doos staat in de hal van de kerk. U kunt nog uw bijdrage leveren.
Kerk in Actie zorgt ervoor in samenwerking met GZB dat de opbrengst terecht komt bij hun projecten in het buitenland.

De Kerkenraad

Jeugddienst op 19 januari

Op zondag 19 januari is er om 9:30 uur een jeugddienst, waarin ds. Langenburg zal voorgaan. Zouden jullie allemaal je mobiele telefoon mee willen nemen voor een opdrachtje in de dienst?

Jeugdkerk op 26 januari

Op zondag 26 januari zullen Jeannette en Wim de jeugdkerk voor de jeugd voorbereiden. De eerste jeugdkerk in 2025. Hou de app en mail hierover maar goed in de gaten.
De Jeugdraad

Gemeenteleven.

Op dinsdag 7 januari jl. overleed de vader van onze koster, Dineke Van der Pers, Hindrik Boer, in de Schutse in Appingedam. Hij is 89 jaar oud geworden. Op maandag 13 januari is een dankdienst voor zijn leven gehouden in de Fivelhof. We bidden Dineke, Errit in deze dagen van rouw en herinnering de troost en zegen van onze Heer toe.
Dhr. Martin Robbe, Oude Schoolsterweg, is door een val lelijk aan zijn knie gewond geraakt. Een operatie bleek noodzakelijk en heeft plaats gevonden op 13 januari. Wij wensen Martin veel sterkte toe en een volledig herstel!

Ds. M.H. Langenburg.

HERVORMDE GEMEENTE NOORDWOLDE/ZUIDWOLDE

Zondag 19 januari Noordwolde 10.00 uur

ds. P. Versloot, Groningen
Collecte Protestantse Kerk 2025 Missionair werk (proefplekken). Proefplekken, dat zijn initiatieven die bouwen aan een inclusieve missionaire gemeenschap of kerkplek. Dit zijn bijvoorbeeld pioniersplekken, presentieplekken en kliederkerken. Kortom: initiatieven waar mensen die niet of nauwelijks in de 'reguliere' kerken komen, het geloof kunnen verkennen en iets van God kunnen ontdekken. Veel van deze nieuwe gemeenschappen slagen erin om jonge

generaties of mensen uit verschillende culturen bij hun activiteiten te betrekken. Daarom ondersteunt de Protestantse Kerk deze proefplekken, als nieuwe kerken, van harte.

Zondag 26 januari Kloosterkerk Ten Boer 10.00 uur da Marga Baas, Groningen
Collecte: Plaatselijke Diaconie.

Zondag 02 Februari Noordwolde 10.00 uur ds. L. Giethoorn Groningen
Collecte Kerk in Actie 2025 - Werelddiaconaat (Ethiopië)

Door de klimaatverandering worden bepaalde delen van Ethiopië steeds vaker getroffen door langdurige droogte en heftige regenval. Vee sterft en oogsten mislukken. Veel mensen raken daardoor afhankelijk van voedselhulp. De Ethiopische kerk en hulporganisatie willen dat patroon doorbreken: ze leren Ethiopiërs zich aanpassen aan de nieuwe situatie.

Zondag 9 Februari Noordwolde 15.00 uur da H.E. de Boer Cantatedienst met Ewiges Feuer BWV 82 "Ich habe genug" van Johann Sebastian Bach.

Cantatecollectief Ewiges Feuer zal op zondag 9 februari een uitvoering geven van Bachcantate BWV 82: Ich habe genug. Deze cantate is in 1727 geschreven voor de katholieke feestdag Maria Lichtmis, een dag waarop de presentatie van Jezus als pasgeboren jongetje in de tempel wordt herdacht. Het evangeliegedeelte dat op deze dag wordt gelezen (Lucas 2:22-32) maakt melding van een vrome Jood, Simeon, die daarbij aanwezig was. Hem was beloofd dat hij niet zou sterven voor hij de verwachte Messias had gezien. Als hij het kindje Jezus in zijn armen heeft, herkent hij dat als de beloofde Heiland en hij uit zijn vreugde daarover in het 'loflied van Simeon', dat veelvuldig op muziek is gezet. BWV 82 is een cantate met een kleine bezetting, waarbij het koor ontbreekt en een solist (bariton Jussi Lehtipuu) de gezongen aria's en recitatieven voor zijn rekening neemt. Het is één van die mooie en bekende cantates die in een populariteitspoll van radio 4 eindigde op nummer 73. Dat zal vooral te danken zijn aan de prachtige aria 'Schlummert ein', een wiegelied voor het eeuwig slapen gaan.

De uitvoering van de cantate is als 'muzikale preek' ingebed in een kerkdienst, georganiseerd door de hervormde gemeente Noord- en Zuidwolde en de Kloosterkerkgemeente van Ten Boer. Voorganger is da. Gonny de Boer. De dienst begint om 15 uur in de middeleeuwse Sebastianuskerk van Noordwolde. De toegang is gratis, maar een vrijwillige bijdrage is welkom.

Bloemen zijn met een felicitatie en groet gebracht naar

mevr. I.Woltjer-Dijkstra en mevr. M.K.Jonker-Huizinga.

Een boeket met sterkte wens naar dhr. W.Bos. Dhr. en mevr. Vrieze -Bos , ook van harte gefeliciteerd! Zij schenken het boeket (de waarde) aan de Stichting Zera Metan, het project van de PG Roodeschool.

Een Christen denkt niet dat God ons zal liefhebben omdat wij goed zijn, maar dat God ons goed zal maken omdat Hij ons liefheeft
C.S.Lewis (1898-1963)

GEREFORMEERDE KERK TEN BOER

19 januari 09.30 uur
Week van Gebed - Themadienst
Voorganger Ds. Ernst van Gulik
M.m.v. Muziekteam
Koster Wildrik Burema
Beamer Janou Slagter
Collecte Restart
Deurcollecte Kerk
Kindercrèche Alice, Rosa en Thirza

25 januari 16.00 uur
Maandviering Bloemhof
26 januari 09.30 uur
Voorganger Ds. S.W. Bijl Groningen
Organist Jaap Elderman
Koster Hilda Bulthuis / Heleen Norden
Beamer Lineke Meerman
Collecte Diaconie
2e Onderhoudsfonds
Deurcollecte Kerk
Kindercrèche Hélène, Sennah en Sarah

De bloemen uit de kerk gingen de afgelopen periode naar:

Met vriendelijke groet,
Harry van der Wolde

Informatie, autodienst, kijken en luisteren.
kerkbode@pguithuizen.nl
www.pguithuizen.nl

PLAYBACKSHOW
Het Activiteitenteam organiseert op zaterdag 25 januari 2025 een ouderwets gezellige playbackshow voor jong en oud!

Vind je het leuk om je favoriete artiest na te doen, heb je al een outfit en wil jij stralen op het podium? Is het muziek van vroeger of juist een band of artiest van dit moment? Doe jij Lady Gaga, Davina Michelle na of juist de Beatles of Boudewijn de Groot? Tina Turner of....
Doe mee en strijd om de eer!

Ga met je vrienden/vriendinnen, broer of zus of iemand anders uit de gemeente oefenen, en steel de show!

Dus zowel kinderen als jongeren als ouderen kunnen meedoen, leeftijd speelt geen rol op het podium!

Uit betrouwbare bron weten we dat er al acts worden bedacht en ingestudeerd!

Voor wie: iedereen van de PG Uithuizen. Jij dus!
Aanvang: inloop vanaf 19.00 uur, start om 19.30 uur

Waar: in de grote zaal van de Kandelaar
mailto:activiteitenteam@pguithuizen.nl

MUSICAL.

Sinds 15 september wordt er door zo'n 30 enthousiaste gemeenteleden (en niet gemeenteleden) hard gerepeteerd aan de musical 'Sara - Een spiegel voor iedereen'. Elke zondagavond is er een repetitie waar we een start hebben gemaakt met het zingen van de liederen en de musical scène voor scène doornemen.

Het belooft weer een mooie musical te worden met mooie en afwisselende muziek en soms pittige teksten.

29 en 30 maart 2025 kun je komen luisteren en kijken naar de musical. Te nieuwsgierig en wil je graag onderdeel van de musical zijn? Meld je dan via musical@pguithuizen.nl of kom op zondagavond om 19.00 uur langs in de Kandelaar.

22 Februari

SNERT EN PANNENKOEKEN ACTIE.
Opgave kan via dit aanmeldformulier op de website.

Wensambulance Noord-Nederland wil ernstig zieke mensen met een beperkte levensverwachting de mogelijkheid bieden om op geheel eigen wijze afscheid van hun leven te kunnen nemen. Mensen die weten dat ze niet meer zullen genezen en hun leven binnen korte tijd zal eindigen, gaan vaak nadenken over wat ze allemaal hebben meegemaakt en welke wensen en dromen ze nog hebben. Zij willen mensen uit Noord-Nederland d.m.v. begeleid ambulancevervoer helpen zo'n persoonlijke wens te vervullen om zo een laatste dierbare herinnering aan het leven toe te voegen

Op deze manier gaan mensen naar een voor hen bijzondere plek of gelegenheid en ze ervaren zo een speciale dag. Wensambulance Noord-Nederland is een stichting die is opgericht door vrijwilligers die veelal werkzaam zijn in de zorg.

Schrijven vanuit Liefde

Durf je het aan om jezelf de vraag te stellen: is er iets dat op dit moment mijn innerlijke vrede verstoort? Dan is dit vast een goede groep voor je. Volgens een vaste structuur creëren we al schrijvend een bedding waarin we onze innerlijke onvrede kunnen en durven verkennen. In alle rust. En ja, dat is soms spannend. Tegelijk geeft het heel veel opluchting en ruimte. Helemaal als we ons probleem – weer schrijvend – voorleggen aan dat wat groter is dan wij

PROTESTANTSE GEMEENTE ROODESCHOOL

Zondag 19 januari
Aanvang dienst 11.00 uur
Voorganger Dhr. Riepma
Collectes missionair werk, kerk en voedselbank

Zondag 26 januari
Aanvang dienst 9.30 uur
Voorganger Da. E.Damen uit Leens
Collectes KIA Ethiopië, kerk en jeugd

PROTESTANTSE GEMEENTE UITHUIZEN

Zondag 19 januari
Dienst om 9:30 in de Zionskerk/Kandelaar.
Voorganger: Mevr. J. Elzinga.
Koffie, thee, limonade na de dienst.

Zondag 26 januari
Dienst om 19:00 in de Jacobus de Meerdere kerk Uithuizen.
Zondag van de Eenheid.
(Oecumenische dienst)
Van harte welkom.

DE KERK VAN NOORDHORN

Teun Juk

Een van de kerken die tijdens de voorjaarsexcursie 2024 van de Stichting Oude Groninger Kerken werd bezocht, was de hervormde kerk van Noordhorn. Ik was er wel eens omheen gelopen, maar nog nooit binnen geweest. Een mooie gelegenheid om nader kennis te maken met deze kerk en de kerkelijke gemeente. Noordhorn heeft overigens meer kerkgebouwen. Zo staat er in het dorp een fraaie Vermaning uit 1838. Ooit had Noordhorn ook een gereformeerde kerk (voor inwoners van Noordhorn en Zuidhorn) maar deze stond niet in het dorp, maar bij de brug over het Van Starckenborghkanaal tussen Zuidhorn en Noordhorn. Dit gebouw werd echter in 1986 afgebroken. Alleen de voormalige pastorie staat er nog. De hervormde kerk daarentegen staat nog in volle glorie te pronken midden in het dorp.

Jan Oldenhuis heeft een aandachtig gehoor

Alles was goed geregeld. Bij aankomst stonden de koffie- en theeschenkers buiten klaar om de gasten te bedienen en zo werden we "warm" welkom geheten in Noordhorn. Jan Oldenhuis had een boeiend verhaal over de kerkgeschiedenis, waarbij hij de bijzonderheden van het interieur toelichtte. Kees Kugel liet de klanken van het orgel horen en nam ons mee in de geschiedenis van het orgel. Geen concertorgel aldus Kees, maar een prima orgel om gemeentezang te begeleiden. En dat kon ik alleen maar beamen. Het orgel werd gebouwd in 1898 door Jan Doornbos te Groningen. Oorspronkelijk een éénklaviers instrument met 9 stemmen. In de jaren '70 uitgebouwd tot een instrument met 16 stemmen, 2 klavieren en een vrij pedaal.

Het kerkgebouw

De geschiedenis van de kerk is in 1992 beschreven door Wija Friso in haar boek "In en om de kerk van Noordhorn". Wanneer de kerk precies is gebouwd weten we niet. Evenmin is de naam van de middeleeuwse beschermheilige bekend.

Wel is duidelijk dat de kerk is ontstaan binnen het gebied van de oerparochie Oldekerk. Hier- van zijn zowel Zuidhorn als Noordhorn afgesplitst, evenals later Niekerk (en van Niekerk weer Faan).

Gezicht op het orgel

De kerk is jonger dan die van Zuidhorn en opgetrokken in baksteen. Het gebouw zal uit de 13de eeuw stammen. Het is een zaalkerk met een recht gesloten koor. Zoals bij alle Groninger kerken is ook aan deze kerk in de loop der eeuwen veel vertimmerd. Dat is aan het muurwerk goed af te lezen. Zo is te zien dat de muren van het schip ooit zijn verhoogd en dat de vensters in spitsboogvorm zijn vergroot.

Verder valt op dat de kerk naar het westen toe is vergroot. In het nieuwe deel werden aan de noord- en zuidzijde nieuwe ingangen gemaakt. Daarbij zullen de oude ingangen zijn gedicht. Tijdens de laatste restauratie werd de "nieuwe" zuidingang dichtgemaakt om een kerkenraads- kamer te maken. Om licht in de kerkenraads- kamer te krijgen werd er een rechthoekig venster ingezet. De huidige entree bevindt zich er tegenover aan de noordzijde.

Links de 2e dichtgemaakte zuidingang. Rechts de dichtgemaakte oorspronkelijke zuidingang. Schuin daarboven een vergroot gotisch venster

De kerk heeft verder een opvallende westtoren met een forse ingezwenkte spits. In de huidige vorm stamt de toren uit de 18de eeuw. In 1765 werd de oude toren namelijk afgebroken en de huidige gebouwd. Tijdens de restauratie van 1975/1976 zijn de fundamenten van de oude westtoren door de archeoloog Halbertsma teruggevonden.

De kerk en westtoren van Noordhorn in 1941 en 2024 (beeldbank RCE en foto auteur)

Oorspronkelijk had de kerk drie traveeën. Per travee zal er één rondboogvenster zijn geweest. Dit is aan de noordkant nog goed te zien. In het recht gesloten koor waren twee rondboogvensters. Op foto's uit 1941 zien we dat de kerk toen een schilddak aan de oostkant had. Oorspronkelijk zal de kerk gewelven hebben gehad getuige de vondst van de fundamenten van muraalbogen. Mede daarom werd bij de restauratie van 1975-1976 de kap aangepast en de gevel (weer) recht doorgetrokken. Wanneer de gewelven zijn vervangen door een zoldering is onbekend. Waarschijnlijk in de 17de of 18de eeuw zullen de vensters van het schip zijn uitgebroken en kwamen de huidige spitsboogvensters tot stand.

In de koortravee was aan de noord- en zuidzijde een laag en een hoog rondboogvenster opgenomen. De lage vensters gaven zicht op een altaar. Na de reformatie zijn ze dichtgemaakt. Ze hadden immers geen nut meer aangezien de altaren uit de kerk waren gesloopt. Tijdens de

*Gedicht laag venster en
vergroot (gotisch) hoog venster*

restauratie werd aan de binnenzijde de fundering van het hoofdaltaar teruggevonden, evenals de korbogige piscina in een spitsboog nis. Ook werden er aan de oostkant van de oorspronkelijke tweede travee gedichte "ingangen" gevonden. Mij viel op dat deze "ingangen" kleiner waren dan die aan de westkant. Vandaar mijn gedachte dat het wellicht zijvensters of grote knielnissen zijn geweest die zicht boden op twee zijaltaren. In dat beeld past ook dat er tussen schip en koor een doksaal of koorhek heeft gestaan, waarop archeoloog Halbertsma reed hintte. Nader onderzoek is geboden.

Zo rond 1500 waren er twee priesters in Noordhorn, namelijk een pastoor en een vicaris. De oudst bekende pastoor is Eppo of Eptatus. Hij stond hier in ieder geval tussen 1426 en 1457. Ook waren er mensen uit aanzienlijke families pastoor, zoals Mr. Hindrick Mepsche in 1513 en mr. Yeltko Benninghe in 1526-1548/49. De laatste pastoor was Theodoricus ther Bijler (of Derck van Bijler), afkomstig uit Zwolle. Hij blijkt al voor de reformatie getrouwd te zijn (bericht uit 1592). Na de reformatie bleef de gewezen pastoor gebruikmaken van de pastorie. Of hij toen nog werkzaamheden verrichtte is niet bekend. In 1606 blijkt hij te zijn overleden. Pas in 1610 werd de predikantsvacature ingevuld. Daarvoor werd de kerk vanuit Zuidhorn bediend. De vicarie was gewijd aan de heilige Anna, de moeder van Maria. De oudste vermelding van een vicaris dateert van 1537 toen een zekere Johannes ther Heun het altaar bediende. Waarschijnlijk stond het zuidelijke zijaltaar op haar naam. Aan de noordkant zal een Maria altaar hebben gestaan. Christus stond centraal in het midden aangezien bij het hoofdaltaar de eucharistie werd gevierd.

Rijk interieur

Dankzij een fraaie foto uit 1941 weten we hoe

het 17de/ 18de-eeuwse interieur er toentertijd uitzag. Eikenhouten meubels in een witgepleisterde omgeving. De zoldering lijkt 19de-eeuws. De kansel staat nog steeds aan de zuidzijde, de epistelzijde. Bij de restauratie midden jaren '70 is deze verder oostwaarts verplaatst. Op het middenpaneel staat het jaartal 1718. In die tijd zal het interieur vernieuwd zijn en de oude preekstoel vervangen door de huidige. De preekstoel is voorzien van beeldsnijwerk van Jan de Rijk.

Kerkinterieur in 1941 (Beeldbank RCE)

Wat verder opvalt, zijn de vijf herenbanken waaronder die van bekende families als Clant, Bennema en Geertsema. Ze zijn gemaakt in de 17de en 18de eeuw. Eén bank is 19de-eeuws. Oorspronkelijk stonden er drie tegen de noordwand en twee tegen de oostwand. Bij de restauratie is de indeling gewijzigd en nu staat er nog één tegen de oostwand. Ook het plafond is toen aangepast waarbij de balken weer zichtbaar zijn gemaakt. De banken zijn voorzien van opzetstukken met fraai snijwerk. De familiewapens vertellen wie de eigenaren van de bank waren. De huidige volgorde, van west naar oost is: twee banken van de familie Geertsema, bank familie Bennema en bank de familie Clant. De bank tegen de oostwand stamt uit de 19de eeuw. Van wie die bank was, is onbekend.

Opzetstuk bank familie Bennema

Na de reformatie nam de avondmaalstafel de functie van het hoofdaltaar over. Met dien verstande dat het Heilig Avondmaal slechts vier keer per jaar werd bediend in tegenstelling tot de eucharistie die iedere zondag plaatsvond. De avondmaalstafel stamt uit het midden van de 17de eeuw. Het is een zware eikenhouten tafel die uitgetrokken kan worden. De tafel heeft diepe laden met sloten. Dit duidt erop dat de tafel eerst een andere functie heeft gehad alvorens een plek te krijgen in de kerk. De avondmaalsbeker is eveneens 17de-eeuws. Tijdens het bezoek stond er een eenvoudig houten

Avondmaalstafel met liturgische (paas) schikking. Rechts de teruggevonden piscina

kruis op de tafel met daarvoor een bloemschikking en losse doeken. Een paasschikking als teken dat Christus waarlijk is opgestaan.

Kerkelijke gemeente

De kerk wordt gebruikt door de Hervormde (streek)gemeente Noordhorn-Saaksum. Op de website valt te lezen dat Noordhorn en Saaksum al sinds 1969 samenwerken. Toentertijd hoorde ook Niezijl erbij. De hervormde gemeente van Niezijl ging per 1 januari 1991 over naar de hervormde gemeente van Grijskerk. Als gevolg van een krimpend en vergrijzend ledenbestand werd in 2013 besloten er een streekgemeente van te maken. In dat kader werd de hervormde gemeente van Saaksum een zogenaamde huiskerk. De kerkelijke gemeente staat binnen de Protestantse Kerk in de traditie van de Gereformeerde Bond. Dit betekent dat zij zich gebonden weet aan de gereformeerde belijdenisgeschriften, de Drie formulieren van Enigheid (Heidelbergse Catechismus, Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dortse Leerregels). Begin 2024 waren er 372 leden, waarvan er 179 belijdend zijn. De zondagse Erediensten zijn online te volgen. De gemeente heeft een eigen kerkblad, KerkNeis, dat maandelijks uitkomt. Iedere zondag worden er twee kerkdiensten gehouden, om 9.30 uur en 19.00 uur. Op dit moment is de gemeente vacant. Daardoor heeft de preekvoorzieners het extra druk. Uit het overzicht van de kerkdiensten in KerkNeis blijkt dat er gastpredikanten uit heel het land worden gehaald.

Toekomst

Om het kerkgebouw voor de toekomst te kunnen behouden, is in Noordhorn de Stichting tot Behoud van de Nederlands Hervormde Kerk te Noordhorn opgericht. Bij deze stichting zijn niet alleen leden van de plaatselijke hervormde gemeente betrokken, maar ook andere dorpsgenoten. Een bewijs dat het kerkgebouw belangrijk is voor velen in het dorp. De kerkelijke gemeente hoopt dat in dit gebouw Gods Woord nog lang mag klinken.

Teun Juk (Hattem) is lid van het redactieteam

kunnen bevatten. Aan de Bron, het Universum, de Liefde, God. U kunt het geloven – of niet- na afloop loopt iedereen te glimlachen om zijn/haar probleem en bijna altijd ontstaat er een opening, ruimte, een andere manier om met je onvrede om te gaan. En zo niet? Dan schrijf je er thuis of de volgende maand weer over. Want veel van onze onvrede is nogal hardnekkig.

Waar: de Schakel, Kerkstraat 9, 9989 BJ Warffum

Wanneer: de doorgaande groep op de 1e dinsdagmiddag van de maand van 14 – 16 uur (nog een paar plaatsen vrij). Los te volgen bijeenkomsten in 2025 op donderdagmiddag van 14 – 16u, op 23 januari, 13 februari en 6 maart.

Opgave bij Gerda;

gerdagelderman@hotmail.com

PROTESTANTSE GEMEENTE UITHUIZERMEEDEN

Zondag 19 januari 2025

9.30 uur het Anker

Ds. S. Alblas

Ouderling van dienst: Janny Westerdijk

Koster: Trea Westerloo

Organist: Jan Smit

Welkom: Janny Meijer

Oppasdienst: nee

Kindernevendienst: ja

Koffie na de dienst

Zondag 26 januari 2025

9.30 uur het Anker

Ds. O. v. Dongen

Thema: Heilig Avondmaal

Ouderling van dienst: Janke Kooi

Koster: Geert Veldman

Organist: Rolf Wassens

Welkom: Kees en Ria Ausema

Oppasdienst: nee

Kindernevendienst: nee

PROTESTANTSE GEMEENTE ULRUM - NIEKERK-VIERHUIZEN

Zondag 19 januari

Voorganger: Mw. Nijland-Baljeu, Mariënheem

Aanvang: 10.00 uur Ontm. Centrum

Ouderling van dienst: Jan Zwart

Diaken van dienst: Alice Luth

Kerktaxi: Simone van Dijk-Meindertsma 06-51637826

1e collecte: Diaconie

2e collecte: Kindernevendienst PG Ulrum-Niekerk-Vierhuizen

Zondag 26 januari

Voorganger: Dhr. Smits, Groningen

(bijbelzondag)

30 De Groninger Kerkbode

Aanvang: 10.00 uur Ontmoetingscentrum

Ouderling van dienst: Elly de Boer

Diaken van dienst: Cor van Dijk

Kerktaxi: Fam. Kloosterman

0595-402300

1e collecte: Kerk

2e collecte: Jonge generaties Nederland

Na afloop van de dienst is er een grote collectie boeken/uitgaven van het Nederlands Bijbelgenootschap te bekijken en evt. te bestellen. De organisatie hiervan is in handen van mevr. Ineke Mesman. 0595-401271

Meeleven met elkaar

Dhr. Johan Valkema, Leensterweg 38, was opgenomen in het ziekenhuis. Wat aanvankelijk op een klein ongelukje leek resulteerde in een ziekenhuis opname met een aantal noodzakelijke operaties. Inmiddels is Johan weer thuis.

Mw. Gerda Jager-Visser, Singel 82 is ook weer thuisgekomen uit het ziekenhuis. Het gaat goed maar ze moet nog wel verder aansterken.

Wij wensen Johan en Gerda sterkte en een goed herstel!

Verder zijn er diverse bloemen en felicitaties rondgebracht bij een aantal gemeenteleden vanwege een verjaardag, een huwelijks jubileum of gewoon ter bemoediging.

Hun namen worden wekelijks in de nieuwsbrief vermeld!

PROTESTANTSE GEMEENTE WARFFUM-BREDE-USQUERT

Erediensten:

19 jan. 9.30uur Sebastiaankerk

ds. K.G. Pieterman, Niekerk.

ouderling van dienst: Aukje Busser.

diaken van dienst: Hendrik Hoogkamp.

organist: Hans Nomen.

koster: Arie van der Helm.

Kindernevendienst en Oppas: Tinie Oudman en Fenneke Miljoen.

de collecten:

1. diaconie/ voedselbank.

2. kerk.

3. onderhoud gebouwen.

26 jan. 9.30uur De Schakel

mevr. dr. J.G. Mooi, Hoogmade.

ouderling van dienst: Liesbeth Medema.

diaken van dienst: Hendrik Hoogkamp.

organist: Rudi Diekstra.

koster: Annet van Weerden.

de collecten:

1. diaconie/Lepra.

2. kerk.

3. catechese en educatie.

PROTESTANTSE GEMEENTE WESTEREMDEN

Zondag 19 januari

In deze dienst gaat voor ds. A. Landman uit Grijpskerk en het orgel wordt bespeeld door Margriet Zuidhof. Jilles Helmantel zal onze koster zijn. Er is kindernevendienst o.l.v. Marjon Slager. Na de dienst wordt u van harte uitgenodigd voor een kop koffie/thee of fris.

Collectes

De eerste rondgangcollecte is voor Leprazending en de tweede rondgangcollecte is voor de kerk. Uit je dorp weggestuurd worden om op een afgelegen plek te moeten wonen. In de Bijbel lezen we dat dit het lot was van leprapatiënten (melaatsen). Helaas gaat dat vandaag de dag vaak niet anders. Lepra eist nog honderdduizenden slachtoffers per jaar die niet alleen te maken krijgen met misvormingen en handicaps, maar ook met uitsluiting en discriminatie.

Daarom wordt ieder jaar in de maand januari aandacht gevraagd voor de mensen die lijden onder de gevolgen van deze ziekte.

Meer informatie op www.leprazending.nl

Autodienst:

Babs Helmantel (0596-551415)

Uit de gemeente

Henk Dijkema is kortgeleden een aantal dagen opgenomen geweest in het ziekenhuis en daar heeft hij ook een operatie ondergaan. Momenteel is Henk weer thuis en het gaat naar omstandigheden goed met hem.

Henk Helmantel is vorige week geopereerd aan zijn knie. De operatie is goed verlopen, maar het herstel zal minimaal zes weken duren. We wensen beiden beterschap en een spoedig herstel toe!

In de afgelopen week heeft Annie Helmantel een aantal onderzoeken in het ziekenhuis moeten ondergaan, vanwege aanhoudende klachten. We hopen met Annie op goede uitkomsten en we wensen haar sterkte toe!

Zondag 26 januari

In deze dienst zal voorgaan pastoraal werker mevr. F. Groenbroek en het orgel wordt bespeeld door Gerlof Woudstra. Arnold Helmantel zal onze koster zijn. Na de dienst wordt u van harte uitgenodigd voor een kop koffie/thee of fris.

Collectes

De eerste rondgangcollecte is voor het NBG (Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap) en de tweede rondgangcollecte is voor de kerk.

Deze zondag is het Bijbelzondag. Eén zondag in het jaar met speciale aandacht voor de Bijbel. We willen onszelf en elkaar (laten) inspireren om de Bijbel (weer) open te doen, en de verhalen met ons eigen leven te verbinden. Op Bijbelzondag staan we stil bij de zeggingskracht van de Bijbel, dichtbij en wereldwijd. Dit jaar staat de impact van de Bijbel in Guatemala centraal. In dit Zuid-Amerikaanse land is de Bijbel een bron van hoop. Meer dan 70% van de bevolking leeft onder de armoedegrens. In de arme wijken van de grote steden gaat armoede samen met corruptie en geweld door criminele bendes. Te midden van deze neerwaartse spiraal zet het Bijbelgenootschap van Guatemala zich in om kinderen een hoopvol perspectief te bieden door samen Bijbel te lezen. Meer informatie op www.bijbelzondag.nl

Autodienst:

Simone Burema (0595-573857)

Uit de gemeente

Op 27 januari hoopt Grietje Huizenga-Hofstee haar verjaardag te vieren. Wij feliciteren Grietje hier van harte mee en wensen haar een fijne dag toe samen met de familie. Ook wensen wij Grietje Gods zegen toe voor een nieuw levensjaar.

PROTESTANTSE GEMEENTE WINSUM-HALFAMBT

Zondag 19 januari

Centrumkerk Winsum 9.30 uur

Doopdienst

Voorganger ds. Ignace Frénay

Woensdag 22 januari

De Poort Winsum 19.30 uur

Week van gebed voor eenheid van christenen
Voorgangers Diaken Sander Hof (RK), Ds Thijs van de Kamp (NGK)

en Pastor Jolanda Tuma (PKN)

Zondag 26 januari

Centrumkerk Winsum 9.30 uur
Voorganger ds. Mattin Langenburg

Zondag 2 februari

Centrumkerk Winsum 10.00 uur
Kerk, school en gezinsdienst m.m.v. de Borgschool

Voorganger ds. Ariaan Baan

Kerk Westernieland 9.30 uur

m.m.v de Winsumer Cantorij

Voorganger proponent Henk Binnekamp

De diensten vanuit de Centrumkerk zijn te volgen (beeld en geluid) via kerkomroep.nl

Bij de doopdienst van zondag 19 januari 9.30 uur in de Centrumkerk:

We vergeten weleens dat Jezus zelf ook gedoopt werd. Waar was dat nou voor nodig? Hij wilde ons leven delen en het water van de doop staat voor alles waar we aan onderdoor kunnen gaan, uiteindelijk de dood. Maar we mogen ook geloven dat dreiging, dood en ondergang niet het laatste woord hebben, maar dat God zelf Hem en ons doet opstaan in nieuw leven. Dat vieren we met de doop. We lezen het verhaal van Noach en van de storm op het meer. In deze dienst worden gedoopt: Jens Velzen, zoon van Arjan Velzen en Jitske Berghuis, broertje van Tijs en Nout. Isa Sisira Luiting, dochter van Elroy Luiting en Daniëlle Luiting-de Blécourt, zusje van Maël. Joah Ben Drent, zoon van Wilfred en Majan Drent, broertje van Elisa †, Iris, Eva, Elynn, en Maartje. Er is kinderopas en kindernevendienst.

Ik verheug me erop u te zien! Ds. Ignace Frénay

Inzamelings van de gaven 19 januari

De eerste collecte is voor de Protestantse Kerk Nederland, Missionairwerk (Nederland)

De tweede collecte is voor de eigen plaatselijke kerk

Oecumenische viering woensdag 22 januari 19.30 uur De Poort

De derde week van januari is de Week van Gebed voor Eenheid. In die week wordt op woensdag 22 januari in Winsum een oecumenische viering gehouden. Deze viering is een gezamenlijk initiatief van de Rooms Katholieke Liudger Parochie, de Nederlandse Gereformeerde Kerk De Poort en de Protestantse Gemeente Winsum Halfambt.

In dit gebed voor de eenheid wordt stilgestaan bij de woorden 'Ja, Ik geloof'. Vanaf het aller-eerste begin van het Christendom hebben mensen heel verschillend gedacht over de betekenis van Christus en wat geloof voor hen betekende. Het heeft geleid tot talloos veel verschillende opvattingen, en ook talloos veel kerkscheuringen. In de week van de eenheid proberen we in al die verscheidenheid juist naar elkaar te luisteren en te zoeken waar we elkaar vinden en richten we ons op de kern van eenheid in die woorden 'Ja, ik geloof'. Geloof reikt dieper dan opvattingen.

De dienst wordt geleid door Diaken Sander Hof (RK), Ds Thijs van de Kamp (NGK) en Pastor Jolanda Tuma (PKN). Aanvang dienst 19.30 uur en vindt plaats in De Poort (Borgweg 36 Winsum). Na afloop is er gelegenheid om elkaar te ontmoeten onder het genot van een kop koffie of thee.

Iedereen is van harte welkom!

Dienst zondag 26 januari 9.30 uur in de Centrumkerk:

Voorganger in deze dienst is dominee Mattin Langenburg

Er is kinderopas en kindernevendienst. Organist is Pieter Pilon.

Zondag 26 januari 19.00 uur in Winkheem Zangdienst

Voorganger mevrouw Marleen Stokroos, organist is Annie Koenes

Inzamelings van de gaven 26 januari

De eerste collecte is voor de Protestantse Kerk Nederland, Jonge generaties (Nederland)

De tweede collecte is voor de eigen plaatselijke kerk

Vervoer naar de dienst(en)

Fam. Hellinga: 0595 442247

Overlijden Klaas Boersma

Dinsdag 7 januari is Klaas Boersma (82 jaar) ten gevolge van opnieuw een longontsteking, bij een reeds afnemende gezondheid in het Martini Ziekenhuis overleden. Klaas was getrouwd met Ettie Boersma-Raangs. Ten gevolge van dementie verblijft zij al enige tijd in 'Venneheem', onderdeel van 'de Tirrel'. Klaas en Ettie kregen een zoon, Theo. Theo heeft zijn vader tot het eind toe bijgestaan. Dinsdag 14 januari hebben we samen met de familie afscheid genomen, tijdens een dankdienst voor het leven van Klaas, in de Centrumkerk. Daarna hebben we Klaas naar zijn laatste rustplaats gebracht op de Algemene Begraafplaats te Nierkerk-Oldekerk. Correspondentieadres: Onderdendamsterweg 42, 9951TD, Winsum

Meeleven met elkaar

Allen die het moeilijk hebben de nabijheid van God en mensen toegewenst.

Meeleven in en met de PGWH

Onze gemeente bestrijkt een groot gebied. Om er voor elkaar te kunnen zijn, is het daarom extra belangrijk om samen zorg te dragen voor het onderlinge omzien.

Mocht u behoefte hebben aan een gesprek of kunt u dit namens iemand anders onder de aandacht brengen, geef het vooral door.

Met een hartelijke groet:

Wilga Schuurung-Warringa

06 57834051

info@pgwh.nl

Stiltemeditatie Centrumkerk

Iedere woensdagavond van 19.00 – 19.30u

Actie kerkbalans 2025 - Vandaag geven voor de kerk van morgen

De kerk, een plek waar je God en elkaar kunt ontmoeten. Een plek waar je even pauze kunt nemen. Stilgezet worden. Aangeraakt worden door God. Uitstijgen boven de drukte van de dag. Tijd vinden om te bidden voor alles wat je bezighoudt. We leven in een lastige tijd, ook dan kan de kerk steun bieden. Om als kerk te kunnen blijven bestaan, is uw financiële steun nodig. Kerk-zijn kost geld. Daarom is er de jaarlijkse Actie Kerkbalans van 11 t/m 25 januari 2025. Uw bijdrage komt helemaal ten goede aan de Protestantse Gemeente Winsum-Halfambt (PGWH) waardoor de kerk kan voortbestaan. Uw financiële steun is onmisbaar om dit samen kerk-zijn ook in 2025 vorm en inhoud te geven. Vandaag geven voor de kerk van morgen, hoe? Het staat allemaal in de flyer die in de enveloppe zit, die de vrijwilligers van de bijdragencommissie deze week bij u bezorgen. Mede dankzij uw bijdrage is het mogelijk als Protestantse Gemeente Winsum-Halfambt geloofsge-meenschap en kerk van morgen te zijn. Hartelijk dank, Kerkenraad en College van Kerkrentmeesters

Nieuwsberichten van de PGWH ontvangen en/of de PGWH-app installeren? Even berichtje naar info@pgwh.nl en u krijgt voortaan de nieuwsbrief of informatie over het installeren van de PGWH-app

Activiteiten:

Donderdag 16 januari:

Rondje om de Toren

Elke maand organiseert de PGWH een "rondje om de Toren", een bezinningswandeling van een klein uur, te beginnen bij de Torenkerk (19.30 uur) Kerkstraat 14 in Winsum en eindigend bij de Centrumkerk (20:30 uur) met als afsluiting koffie en thee en wat lekkers. De wandeling begint met een tekst/een gedicht waarna er ca. 10 minuten in stilte wordt gelopen. Daarna wordt er enkele malen stil gestaan voor een kort gedicht of een tekst. Alle deelnemers zijn vrij om tijdens dit rondje stil te zijn, te mijmeren of te praten met mede-lopers. Aan het "rondje" kan iedereen mee doen, aanmelden is niet nodig en het "rondje" gaat altijd door.

Zondagmiddagcafé in de Centrumkerk 19 januari

Jaap van der Stel vertelt over zijn AI tekeningen, die geëxposeerd worden in de Centrumkerk

Jaap van der Stel uit Hornhuizen exposeert vanaf 15 oktober met AI-tekeningen in de Centrumkerk. Vanaf jonge leeftijd maakte Jaap al tekeningen. Met de introductie van de thuiscomputer in de jaren '80 begon hij afbeeldingen te maken.

Aanvankelijk waren deze primitief, net als de computers zelf. Zijn vaardigheden verbeterden echter naarmate de technologie zich ontwikkelde. Als wetenschapper is hij gericht op het ontwikkelen van concepten, theorieën en het schrijven van boeken. Kunstmatige intelligentie (AI) biedt de mogelijkheid kunstwerken te vervaardigen die de verbeelding overstijgen en een vernieuwende kijk geven op haar toepassing. Deze middag kunt u uiteraard de tekeningen bewonderen, maar ook vertelt de kunstenaar over het werken met AI. En uiteraard kunt u daar vragen over stellen. Want immers AI komt steeds meer binnen in ons leven.

Vanaf 14.30 u bent u hartelijk welkom in de Centrumkerk. Om 15.00 u begint het programma. In de pauze is er een 'hapje' en een drankje. Einde programma is ong. 16.45 u.

De toegang is gratis, een gift is welkom! Hartelijk welkom!

De kerk van Eenrum krijgt zijn oorspronkelijke naam terug.

En dat vieren we op 20 januari van 19.30-20.30 uur, uiteraard in de kerk van Eenrum. Sprekers zijn Jacobine Gelderloos en Dirk Molenaar. Ont-hulling van de naam door Mw. A. Kamps-Brouwer. Daarna een hapje en een drankje. Komt u ook?

Een quiz en samen eten! Een gezellige avond, voor iedereen!

Genieten van een warm buffet, verzorgd door Everts partycatering en een "pub"quiz! U hoeft niet voor een team te zorgen, u kunt zich persoonlijk opgeven. Wij heten u welkom op vrijdag 24 januari om 18.00 uur in de Ontmoetingszaal van de Centrumkerk. Wij vragen een bijdrage van 10 euro. U kunt zich opgeven voor 19 januari via stella@agroconnect.nl of bellen met 0622066233. Namens de diaconie.

Een nieuw jaar, een nieuwe soos.

Vorig jaar hebben we een aantal 30+ avonden georganiseerd in de soos. Dit smaakte naar meer. Najaar 2024 hebben we, met een groep vrijwilligers, de soos een frisse opknappbeurt gegeven. Er is geveerd, opnieuw ingericht en schoongemaakt. Ben je nieuwsgierig? We nodigen je uit op zaterdag 25 januari 2025 vanaf 20.30 u voor de (her)opening van de soos. Iedereen van 30 jaar en ouder is welkom voor een toast op het nieuwe jaar, de vernieuwde soos en een nieuwe serie soosavonden.

De sooscommissie, Annemieke Reker, Ate Faber, Jacqueline Arnoldus, Janneke van der Veen, Jack Renkema en Esther Venhuizen

Gertine Blom zal een deel van de dienst leiden en Jolanda in het ambt bevestigen. De kerkenraad

Zingen en muziek maken in de kerk van Eenrum - zaterdag 1 februari

Op zaterdag 1 februari staat de deur van de kerk in Eenrum weer open voor iedereen die wel eens wil zingen of muziek maken in de kerk. Bespeel je een instrument, hou je van zingen, rappen of heb je een andere manier om klanken te produceren, dan krijg je de kans om helemaal voluit te gaan in de kerk van Eenrum. Deze uit de middeleeuwen stammende kerk, heeft een prachtige akoestiek. Ook kan er, in overleg, gebruik gemaakt worden van het orgel of de piano. Info en opgave voor vrijdag 31 januari a.s. bij info@kerkinhetdorp.nl

Bevestiging Jolanda Tuma als ambtsdrager

Met de aanstelling van Jolanda Tuma als kerkelijk werker vanaf 01-01-2025, zal zij ook in het ambt worden bevestigd als ouderling-kerkelijk werker. Deze bevestiging vindt plaats tijdens de dienst van 16 februari om 09.30 uur in de Centrumkerk waarin Jolanda zelf zal voorgaan. Ds.

PROTESTANTSE GEMEENTE
DE VERBINDING ZUIDWOLDE

Zondag 19 januari

9.30 uur ds. K.J. Bijleveld, Boornbergum
Organist Klaas Harms

Zondag 26 januari

9.30 uur ds. S. Alblas, Bedum
Organist Theo Fokkema

Aanlevering Gemeenteberichten

Let op! Aanlevering kopij

Week 5 2025

maandag 27 januari

voor 09.00 uur

Binnen en buiten, klein venster kerk Ezinge (2024)

Ik vroeg om kracht...

God gaf me moeilijkheden
om met sterk te maken.

Ik vroeg om wijsheid...

God gaf me problemen
om me te leren ze op te lossen

Ik vroeg om voorspoed...

God gaf me hersenen en spieren
om mee te werken.

Ik vroeg om moed...

God gaf me angsten
om te overwinnen.

Ik vroeg om liefde...

God gaf me mensen met
moeilijkheden om te helpen.

Ik vroeg om gunsten...

God gaf me kansen.

Zo kreeg ik niets wat ik vroeg...

Maar alles wat ik nodig had!

(Op een klein kaartje,

Protestantse Gemeente 's-Hertogenbosch)

STOVEN IN DE KERK VAN OLDENZIJL

Teun Juk

Tegenwoordig is het een draai aan de knop of op afstand het automatisch (digitaal) instellen van de verwarming van de kerk. Dat was in het begin van de vorige eeuw heel anders. In veel Groninger kerken waren nog geen kachels en moesten de kerkgangers zich warm houden in warme kleren en als het heel koud was met de warmte van een stoof. Het was de taak van de koster om de stoven klaar te zetten. Ook de dominee op de preekstoel had een stoof.

Zo trof ik in het archief van de hervormde gemeente van Oldenzijl voor het jaar 1906 een uitgave aan van f. 13,00 voor de Erven Dijkema "voor schoonen en stoven". In 1905 werd eveneens het bedrag van f. 13,00 uitbetaald, toen aan de weduwe Dijkema. In die tijd had de kerk van Oldenzijl nog geen kachel en waren de kerkgangers aangewezen op een stoof. De weduwe Dijkema, Geertje Dijkema-Hazekamp, moest deze stoven, met kooltjes, klaarzetten voor de kerkgangers. Hoeveel stoven er klaar-gezet moesten worden vermeld het kerkarchief niet. Daarnaast moest de kerk wekelijks worden schoongemaakt. We komen de naam van weduwe Dijkema al eerder tegen in het kerkarchief omdat zij jaarlijks kosten

declareerde voor timmerwerk. Na het overlijden van haar man in 1893 zette zij de zaak voort. Toentertijd was er nog geen sociaal vangnet. Zij overleed op 15 augustus 1906, 64 jaar oud. En zo komt het dat haar salaris voor het schoonmaken van de kerk en het klaarzetten van de stoven is uitbetaald aan haar kinderen, de erven. In het kerkarchief lezen we dat in 1915 een bedrag van f. 11,20 is uitgegeven voor "eierkool". De laatste vermelding van "stoofven" is van 1918. Aan F. Vos wordt dan f. 18,00 uitbetaald. Kort daarna kreeg de kerk een kachel. Maar ook hier was werk mee gemoeid. In 1919 krijgt mevrouw H. Reisiger "voor Kachelstoken en Avondmaalbediening" een bedrag van f. 20,00.

Tegenwoordig kunnen de meeste kosters de centrale verwarming eenvoudig instellen. Wat een gemak. En zo zien we dat vroeger echt niet alles beter was.

Teun Juk (Hattem) is lid van het redactieteam

Stoof uit de kerk van Westerwijtwerd

EEN MOOIE TEKST UIT EZINGE

Teun Juk

Tijdens onze vakantie brachten we een bezoek aan Ezinge. We bezochten de tentoonstelling "Etrusken: Pracht en Macht" in Museum Wierdenland (een aanrader!) en gingen vervolgens door naar de 13de -eeuwse kerk van het dorp. Bij de ingang wapperde de vlag van de protestantse gemeente. Tijdens de zomerperiode van 15 juni t/m 15 september is de kerk namelijk op zaterdag en zondag te bezichtigen. Een vriendelijke dame hield er toezicht en je kon haar vragen stellen. Mijn oog viel op het noordoostelijke deel van de halfronde koorsluiting. Binnen een rechthoekig zwart geschilderde omlijsting stond daar in fraaie letters een geschreven tekst. Ietwat versierd maar eigenlijk sober en eenvoudig. Het bleek te gaan om vers 4 van Psalm 27. Daarover gaat dit verhaal.

Oude Psalmtekst

De tekst op de muurschildering luidt:

EENERLEY BIDDE ICK VAN DHEREN DAT HAD
ICK GAERNE DAT ICK IM HVSE DES HEREN
BLIVEN MOEGDE MYN LEVEN LANC THO
SCHOVWE DE SCOENE GODTSDIENSTE
DES HEREN VNDE SYN HVVS
BESOECKEN PSALM 27 x 4.

Onderzoek heeft uitgewezen dat het gaat om een tekst uit de Deux Aes Bijbel die in 1562 werd uitgegeven in Emden. De schildering zal daarom stammen uit de tijd van vóór de introductie van de Statenbijbel in 1637. Wanneer de tekst precies is aangebracht, is niet bekend. Ik vermoed ergens rond 1600. De tekst geeft uiting aan de vreugde bij de samenkomst in het huis des Heren. En het verlangen de 'schone godsdienst des Heren en zijn huis te bezoeken'.

Andere Groninger voorbeelden

Ezinge is niet uniek waar het gaat om de aanwezigheid van Bijbelteksten op de wand. Zo vind je in Eenum de tekst: "SALICH SINT SI DIE HIER VERGAREN DIE GODES WOORT HOREN EN DAT BEWAREN" en in Holwierde de tekst: "MIN HVS IS EIN BEDEHVS". In de A-kerk in Groningen de tekst: "DAT IS HET EEWIGE LEVEN DAT SE DY, DAT DV ALLENE WARACHTIG GODT BIST, ENDE DEN DV GESENDT HEFST, JESVM CHRISTVM KENNEN" (JOH. 17: 3). Volgens Jacolien Wubs, die onderzoek doet naar protestantse teksten in middeleeuwse Groninger kerken, was het aanbrengen van Bijbelverzen en andere vrome teksten na de Reformatie een manier om de kerk te verfraaien, om te laten zien dat het Woord centraal stond en dat de godsdienstoefening nu op gereformeerde leest was geschoeid. Er waren niet alleen teksten op de wand, maar vooral ook op het meubilair. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in o.a. Appingedam, Holwierde, Harkstede en Westeremden. Het aanbrengen van Bijbelverzen komt ook in de late 17de en 18de eeuw nog voor. Zo vinden we de tekst uit Psalm 27 ook terug in Harkstede.

EEN DINGH HEB ICK VAN DEN HEERE BEGEERT,
DAT SAL IK SOEKEN:
DAT ICK ALLE DAGEN MIJNS LEVENS
MOCHTE WOONEN IN'T HUYDES HEEREN
OM DE LIEFLIKHEIT DES HEEREN TE AEN-
SCHOUWEN
ENDE TE ONDERSOEKEN IN SYNEN TEMPEL

Elders in het land

Het is een misverstand dat dit soort wandteksten dateren uit de tijd van ná de reformatie. Ook in rooms-katholieke kerken waren in de late middeleeuwen dit soort spreuken vinden, zij het minder overvloedig dan in de door protestanten heringerichte kerken ná de reformatie. In rooms-katholieke kerken vind je de teksten soms in het Latijn maar ook in de volkstaal. Zo trof ik in de Walburgiskerk van Zutphen een in het Latijn gestelde Bijbeltekst aan uit Micha 6 vers 8.

Letterlijk vertaald staat er: Ik zal je vertellen o mens wat goed is en wat de Heer van jou verlangt, hoe je recht moet doen, barmhartigheid tonen en liefhebben en hoe je zorgvuldig met jouw God kunt wandelen. Volgens de Nieuwe Bijbelvertaling luidt de tekst: Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je

wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God. Maar er waren ook teksten te zien in de volkstaal. In 1565 (een jaar voor de beeldenstorm!) zijn de cartouches en teksten in de Walburgiskerk aangebracht. Al eerder, in 1539, werden het Pater Noster (het Onze Vader) en het Credo (de geloofsbelijdenis) in het Nederduits op een "tafelken" geschreven, terwijl in 1560 een grote tafel (een groot bord) van de Tien Geboden in de kerk werd geplaatst. Deze Tien Geboden zijn nog steeds in de kerk te bewonderen.

Diverse vertalingen

In de kerk van Ezinge las ik de tekst van Psalm 27 vers 4 terug in een zestal vertalingen. Door al deze vertalingen te lezen en op je te laten inwerken, kan de oude tekst beter worden begrepen. In onderstaande opsomming heb ik ook nog de Herziene Statenvertaling uit 2010 en de NBV2021 toegevoegd.

Statenvertaling 1637

Eén ding heb ik van de HEERE begeerd:
dat ik zal zoeken:
dat ik al de dagen mijns levens
mocht wonen in het huis des HEEREN,

alle dagen van mijn leven,
om de liefde van de HEER te aanschouwen,
hem te ontmoeten in zijn tempel.

Herziene Statenvertaling 2010

Eén ding heb ik van de HEERE verlangd,
dat zal ik zoeken:
dat ik wonen mag in het huis van de HEERE,
al de dagen van mijn leven,
om de liefelijkheid van de HEERE te aanschouwen
en te onderzoeken in Zijn tempel

Bijbel in Gewone Taal 2014

Ik vraag aan de Heer maar één ding,
meer heb ik niet nodig.
Ik wil bij hem wonen,
elke dag, heel mijn leven.
Ik wil bij hem zijn in de tempel.
Dan zal ik zien hoe goed hij is.

NBV 2021

Ik vraag aan de HEER één ding,
het enige wat ik verlang:
wonen in het huis van de HEER
alle dagen van mijn leven,
om de liefde van de HEER te aanschouwen,
Hem te ontmoeten in zijn tempel.

Tot slot

In Psalm 27 staat het verlangen naar de woonplaats van God centraal. In deze Psalm richt David zich op vertrouwen, hoewel hij soms in twijfel en angst vervalt. God redde hem eerder en kan en zal hem opnieuw redden. Mijn licht, mijn heil is Hij mijn God en Heere. U kunt deze psalm lezen in de Bijbel en berijmd in het Liedboek. Maar hij is ook te beluisteren op Nederland Zingt via You Tube:
<https://www.youtube.com/watch?v=XqJjQT9U244>

Teun Juk (Hattem) is lid van het redactieteam

om de liefelijkheid des HEEREN te aanschouwen,
en te onderzoeken in Zijnen tempel.

Nederlandsch Bijbelgenootschap 1951

Eén ding heb ik van de Here gevraagd,
dit zoek ik:
te verblijven in het huis des Heren
al de dagen van mijn leven,
om de liefelijkheid des Heren te aanschouwen,
en om te onderzoeken in zijn tempel.

Ida Gerhard en Marie van de Zeyde 1972

Dat ene vroeg ik aan de Heer,
dat is al mijn verlangen:
Daar te zijn – in het huis van de Heer

al de dagen mijns levens,
Dat ik Gods luister aanschouw,
op hem zien mag binnen zijn tempel.

Naardense Bijbel 2004

Eén ding vroeg ik aan die ENE
en dat is wat ik zoek:
Te wonen in het huis van die ENE
Al de dagen van mijn leven,
Om te aanschouwen de mildheid van die ENE,
De ochtend te zien gloren in zijn tempel.

Nieuwe Bijbelvertaling 2004

Ik vraag aan de HEER één ding,
het enige wat ik verlang:
wonen in het huis van de HEER

Gastvrije gemeente

Wat staat er op de deur bij u in de kerk of op een welkombord? Een tijdje geleden kwam een van onze redactieleden de volgende tekst tegen:

Goed dat jij op de uitnodiging ingaat om in deze kerk te komen.
Wat kun je hier doen?

- Een kaars aansteken
- Muziek luisteren
- Tot rust komen
- Vragen stellen
- Uit een Bijbel lezen
- Een Bijbeltekst ontvangen
- Een vraag noteren
- Een gebedsintentie opschrijven
- Je welkom voelen
- Er eenvoudig zijn

Hartelijk welkom!

Teun Juk

Op weg naar de kerk (Dick L. Baauw, 2014)

TOEN JEZUS BIJ HET WATER KWAM

NLB 522

Henk de Muinck

1. Toen Je-zus bij het wa-ter kwam,
 waar Hem Jo-han-nes wacht-te,
 werd Hij ge-doopt, het zui-ver Lam,
 de vol-heid der ge-slach-ten.
 Hij daal-de neer in de Jor-daan,
 bad-wa-ter on-zer zon-den.
 Zijn le-ven neemt ons ster-ven aan,
 zijn bloed heelt on-ze won-den.
 Zjn ster-ven is ons le-ven.

Tekst: Martin Luther – “Christ unser Herr zum Jordan kam”
 Nertaling: Jan Willem Schulte Nordholt
 Melodie: Wittenberg 1524

Over het lied

Het lied “Christ unser Herr zum Jordan kam” is door Luther geschreven voor het Feest van Johannes de Doper (24 juni). Nu is het daarnaast ook het Lutherse zondagslied voor zondag 12 januari, de zondag van de doop in de Jordaan. Met dit lied ronde Luther een reeks van catechismusliederen af: “Vater unser im Himmelreich” (NLB 370), “Wir glaubel all an einen Gott”, het Credo (NLB 341, “Gott sei gelobet und gebenedeiet” over het Avondmaal (NLB 375) en het lied over de tien geboden “Dies sind die heiligen zehn Gebot”. (dit lied is niet opgenomen in ons NLB).

Met deze liederen wilde Luther de geloofsleer door middel van de muziek aan de gemeente doorgeven. Hierbij moet aangetekend worden, dat catechese bij Luther niet alleen overdracht van een leer is, maar vooral ook verkondiging. Van dit lied over de doop zijn in de loop der eeuwen veel bewerkingen voor koor en ook orgel gecomponeerd. De meest bekende orgelbewerking is die van J.S. Bach, die in zijn BWV 684 de melodie in het pedaal omspeelt met een stroom van constante vliegende noten, waarmee het stromend water van de Jordaan wordt weergegeven, begeleid door dalende melodieën (kleine watervallen) en aangevuld met steeds terugkerende drieklanken (Vader, Zoon en Heilige Geest).

Op zondag 12 januari zullen zeker verscheidene organisten in ons land dit indrukwekkende stuk gespeeld hebben.

De inhoud van het lied

De dichter Jan Willem Schulte Nordholt heeft het lied van Luther vertaald en daarbij heeft hij “Luthers strengheid verzacht en de oorspronkelijke zeven strofen samengevat in vijf strofen”

2. Dit is Gods wil: het water is niet water slechts, is leven. Zo zegt ons het getuigenis door woord en Geest gegeven. Gods stem weerklinkt: die is mijn Zoon, mijn lam, mijn welgevalen, een mensenwoord, een mensenloon, de waarheid voor ons allen, diep in ons hart geschreven.

4. Gij zegt het zelf: wie op U hoopt - dit moet de wereld horen - wie U gelooft, in U gedoopt, die is uit U geboren. En zonder werken van de wet, en zonder machtloos pogen, wordt hij gereinigt en gered en staat hij voor uw ogen, voltooid en zonder zonden.

3. Zo teder als een mens kan zijn, Zo staat de Zoon des mensen, de Zoon van God hier jong en rein, ons bidden en ons wensen vervullend met aanwezigheid. Een stem, een duif daalt neder. O heilige Drievuldigheid, op aarde schoon en teder, O God aan ons gegeven.

5. Als 't oog alleen het water ziet, zoals het wordt vergoten, dan weet het hart en twijfelt niet, wat daarin ligt besloten. Wij worden in uw dood gedoopt. Door U voorgoed vergeven, staat Adam stralend op en loopt terug in 't eeuwig leven, Het paradijs hervonden.

(zijn eigen commentaar). Het is daarom meer een bewerking dan een vertaling. In het eerste couplet zien we het tafereel voor ons: Jezus daalt af naar de Jordaan, waar Johannes op Hem wacht. In het oorspronkelijk lied van Luther, staat dat het Gods wil was dat Jezus gedoopt zou worden: “Christ, unser Herr, zum Jordan kam nach seines Vater Willen” Het sacrament van de doop wordt door God ingesteld en Christus, de volheid der geslachten, zal door zijn lijden en sterven, ons reinigen van onze zonden, zo lezen wij aan het eind van dit couplet. Doop als vergeving van het kwaad en bevrijding van de dood. Het “badwater onzer zonden” reinigt ons.

Het tweede couplet van de dichter Schulte Nordholt is een samenvatting van de originele coupletten 2 en 3. De doop is door God ingesteld en ons door God gegeven. Door dat water komen wij tot leven, worden wij herboren. Wij worden niet gedoopt door een persoon, nee, wij worden door God (“in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest”) gedoopt. In het begin van het vierde couplet wordt gerefereerd aan het zedingsbevel uit Mattheüs 28: 16-20 en in de tweede helft van dit couplet zien we de gedachte uit Marcus 16:16 “Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden, maar wie niet gelooft, zal veroordeeld worden”. In dit couplet zien we ook dat Luther geloof ziet als een gave van God en niet als een verdienste van de mens. In het slotcouplet wordt erop gewezen dat wij mogen weten door de doop met het water door Jezus’ lijden en sterven te zijn gered. Verlost van de erfzonde (Adam) gaan we stralend terug naar het paradijs.

De melodie

De melodie van dit lied over de doop komt van een ander lied, een psalmgezing dat Luther in 1524 heeft geschreven: “Es wolle Gott uns gnädig sein” (naar Psalm 67). De melodie komt waarschijnlijk van zijn vriend Johann Walter. Doordat woord en toon zo direct op elkaar

betrokken zijn, zal Luther deze melodie voor dit dooplied gekozen hebben. Met name in de dalende melodie in regel 2 en 4 zien we het afdalen naar de Jordaan of het neerdalen van de duif.

De melodie heeft een zgn. “BAR-’vorm: de eerste twee regels zijn gelijk aan de tweede twee regels. Dit noemen we twee “stollen”. Daarna volgt het “abgesang” Het is een vorm die veel voorkomt uit de tijd van de “Meistersinger” waartoe Luther ook behoorde. (Zie bijv. NLB 518, een lied in de vorm van een kelk. Ook NLB 517 heeft een Bar-vorm)

Het “abgesang” van dit lied, dat op regel 5 begint, heeft in regel 6 het melodisch hoogtepunt. Het zal niet toevallig zijn, dat Luther daar de tekst “zu waschen uns von Sünden” plaatst, de reformatorische genadegedachte! Het “badwater onze zonden”.

Daarna daalt de melodie weer tot de grondtoon aan het eind van regel 8. Hier zou de melodie kunnen ophouden. Maar, dan komt er nog een eind melodie met een signaal karakter, een soort euforische bekendmaking: Zijn sterven is ons leven! Helaas is deze melodie in veel gemeenten nogal onbekend. Maar, als het gezongen wordt, zing het dan op een vlotte manier: niet te langzaam! Het is de moeite waard.

Bronnen:

- Studiebijbel NBG
- Compendium bij het Liedboek

Rechts: Uit het gebedenboek “Très riches heures du duc de Berry” (1485). Links dragen twee engelen de kleren van Jezus, op de achtergrond kijkt het volk toe

Henk de Muinck (Stadskanaal) is organist, kerkmusicus en lid van het redactieteam

Erediensten

ZONDAG 19 JANUARI

RING ASSEN

Gasselternijveen PKN

Vaart 5
10:00 ds. J. Middeljans,
Gasselternijveenschemond

RING GRONINGEN

Gereformeerde Kerk Haren-Onnen

Gerechtkerk
10:00 ds. M. Pronk
Hervormde gemeente Westerbroek
Hervormde Dorpskerk
10:00 ds J.M. Viergever uit Oostwold
Martinikerk

09:30 Ds. H. Poot
19:00 Ds. T.T.J. Pleizier

Oec vieringen pepergasthuisgemeenschap

Pepergasthuiskerk
10:30 Voorbereidingsgroep met Bert
van der Woude Alles is genade

Protestantse Gemeente Hoogkerk

Dorpskerk

09:30 ds. A. Bruin
Protestantse Gemeente

Noordlaren-Glimmen

Treffpuntkerk Glimmen
10:00 dr. M. Hadders-Algra
Protestantse Gemeente Zuidbroek

Kerkhörn
09:30 ds. C. M. Verspuij, Zuidlaren

RING NOORDOOST GRONINGEN

Gereformeerde Kerk

't Zandt-Godlinze
Geref. Kerk 't Zandt
09:30 dhr. A. Riepma, Assen
Zondagsdienst. Deze dienst is te
volgen via kerkdienstgemist.nl
Gereformeerde Kerk Wagenborgen

Ons Centrum
09:30 pastor Weemstra uit Vries

Hervormde Gemeente Siddeburen

Steendam Tjuchem
Hervormde kerk Siddeburen
09:30 dhr.F.Verkaide - Harderwijk
Dorpshuis Plaasterploots,
Hoofdweg 65, Tjuchem
19:00 ds.C.G. Op 't Hof

Hervormde Gemeente Tjamsweer

09:30 Dhr.H.C.Perdok uit Appingedam

Protestantse Gemeente

Appingedam
Nicolaikerk, Appingedam
09:30 ds. B. Noteboom, Finsterwolde
19:00 dhr. H. Brouwer, Winschoten
M.m.v. CM Crescendo, Winschoten

Protestantse Gemeente

Bierum-Holwierde-Krewerd
Stefanuskerk Holwierde
09:30 Ds. G.A. Segger uit Winsum H.A.

Protestantse Gemeente Delfzijl

Kruiskerk, Menno van Coehoornsingel
21, 9934 GP Delfzijl
10:00 pastor E. de Vries
uitzending kerkdienstgemist.nl

Protestantse Gemeente

Garrelsweer-Winneweer-Wirdum
Garrelsweer
09:30 ds. C. Minnaard

Protestantse Gemeente Loppersum

Mariakerk, 't Zandt
09:30 ds. Y.C. de Groot

Protestantse Gemeente Siddeburen

MFC zaal Zuid
09:30 ds. S.W. Bijl, Groningen

Protestantse Gemeente

Spijk-Losdorp
Andreaskerk
11:00 ds. E.A. van Gulik, Ten Boer
voorbereiding HA

Protestantse Gemeente Veendam

pkn Ommelanderswijk
10:00 Oec. dienst

Protestantse Gemeente Wildervank

Grote Kerk Veendam
10:00 Dienst Raad van Kerken

RING OOST GRONINGEN

Gereformeerde Kerk

Nieuwe Pekela
09:30 Ds. W. de Groot Emmen

Prot. Gem. Oost-Goningen

De Verbinding Midwolda
09:30 ds. G.R. Offringa
De Ontmoeting Scheemda
09:30 ds. T. Hiemstra
st. Vituskerk Langestraat Winschoten
11:00 ds. G.W. v.d. Werff en leden
raad van kerken Oec. dienst i.h.k.v. de
Week van Gebed voor Eenheid

Protestantse Gemeente

Oude Pekela

Protestantse Gemeente

Stadskanaal

Poststraatkerk
10:00 dhr. E.P. Faber
Themadienst kinderen/jongeren;
orgel: Gert Vissering

Protestantse Gemeenten

Bellingwolde, Blijham, Vriescheloo
en Wedde
Dienst voor PG BBVW te Wedde
09:30 pastor F.M. Groenbroek
organist dhr. W. Claus

RING WESTERKWARTIER

Hervormde Gemeente Sebaldaburen

09:30 Dhr. J.C.A. van den Berg
Hervormde Gemeente Dorkwerd
09:30 ds. N. Noorlander Onstwedde
19:00 dhr. L.J. Bles Dorkwerd

Hervormde gemeente

Opende-Kornhorn
Hervormde kerk, Opende

09:30 da. L. de Kok-Meeuse
Viering Heilig Avondmaal

Protestantse Gemeente

Aduard-Den Ham-Fransum
Abdijkerk

09:30 Ds. Sita Hofstra, Leek-Oldebert

Protestantse Gemeente Boerakker

boerakker
09:30 Ds. A. de Vries, Nijverdalen

Protestantse Gemeente

De Wilp-Siegerswoude
Oosterkerk
09:30 da H.C. Mulderij Grootegast

Protestantse Gemeente Doezum

Vituskerk
09:30 ds. J. Glas uit Kootstertille

Protestantse Gemeente Grijpskerk

e.o.
Nic. Grijpstraat
09:30 ds. M. Snaterse (Amersfoort)
Heilig Avondmaal

De Nieuwe Wierde

14:30 ds. L. Adema (Metslawier)
Heilig Avondmaal

Protestantse Gemeente

Grootegast-Sebaldeburen
Goede Herder kerk
09:30 Ds. J.C. de Poel - v.d. Berg,
Drachten

Protestantse Gemeente Lutjegast

de Kandelaar
11:00 ds T. Oldenhuis, Coevorden

Protestantse Gemeente Marum e.o.

Ontmoetingskerk
09:30 ds. Th. Pattinasarany

Start Week v Gebed

Protestantse Gemeente

Oldehove-Niehove
Ontmoetingskerk
09:30 ds. A. van Lunteren, Ezinge

Protestantse Gemeente Zuidhorn

Gastkerk
09:30 Werkgroep
Gezamenlijke dienst Raad van Kerken

Protestantse Gemeente Niekerk-

Oldekerk-Faan-Enumatil

Ichthuskerk, Oldekerk

09:30 ds. Toos Wolters

Viering Heilig Avondmaal

RING WINSUM

Gereformeerde Kerk Ten Boer

Gereformeerde Kerk Wigboldstaart
09:30 ds. E. van Gulik Week van
Gebed / Themadienst
mmv Muziekteam

Hervormde Gemeente Bedum

Walfriduskerk
09:30 ds. J.A. van den Berg

Hervormde Gemeente

Noordwolde/Zuidwolde

Noordwolde

10:00 Ds. Versloot

Hervormde Gemeente

Onderdendam
09:30 Zie Herv. gemeente Bedum
19:00 ds. J.A. van den Berg, Bedum

Protestandse Gemeente

Winsum-Halfambt

Centrumkerk

09:30 Ds. Ignace Frénay

Doopdienst

Protestantse Gemeente

Adorp-Wetsinge-Sauwerd

Wierdekerk

09:30 dhr. J. Dijkgraaf Organist:

D. Wubs; ouderling: P. Drijfhout

Protestantse Gemeente Baflo c.a.

Immanuelkerk

09:30 dhr. Jesse Holtman

Protestantse Gemeente Bedum

R.K. kerk Bedum

09:30 Ds. B.J. Diemer en pastor

N. Hamersma oecumenische dienst

Protestantse Gemeente

De Verbinding Zuidwolde

De Verbinding
09:30 ds. K.J. Bijleveld, Boornbergum

Protestantse Gemeente Huizinge

Johannes de Doperkerk

09:30 Ds. G. Blom

Protestantse Gemeente

Kantens-Stitswerd-Rottum

Antoniuskerk

09:30 ds. G.W. van Wingerden,
Groningen KND; koffie/thee in Salem

Protestantse Gemeente

Leens-Mensingeweer
Andreaskerk
09:30 dhr. H. Perdok, Appingedam

Protestantse Gemeente

Middelstum

Hoeksteenkerk

09:30 Ds. M.H. Langenburg

Jeugdendienst

Protestantse Gemeente

Roodeschool

PG Roodeschool

09:30 ds. C.E. Lavooij, Appingedam

Protestantse Gemeente

Uithuizermeeden

Het Anker

09:30 Ds. S. Alblas, Bedum

Protestantse Gemeente

Ulrum-Niekerk-Vierhuizen

Ontmoetingscentrum, Schapenweg 4,

Ulrum

10:00 mw. A. Nijland-Baljeu,

Mariënheem

Protestantse Gemeente Warffum-

Brede-Usquert

Sebastiaanker

09:30 ds. K.G Pieterman, Niekerk.

Protestantse Gemeente

Westeremden

Boazkerk

09:30 Ds. A. Landman

Kindernevendienst/Koffie drinken

Protestantse Gemeente Zoutkamp

Nieuwe Kerk

09:30 Dhr. C. Smits, Groningen

WOENSDAG 22 JANUARI

RING WINSUM

Protestandse Gemeente

Winsum-Halfambt

De Poort

19:30 Diaken Sander Hof (RK),

Ds Thijs van de Kamp (NGK) en

Pastor J. Tuma (PKN)

Oecumenische gebedsviering

ZATERDAG 25 JANUARI

RING WINSUM

Gereformeerde Kerk Ten Boer

Bloemhof

16:00 Maandviering Bloemhof

ZONDAG 26 JANUARI

RING ASSEN

Gasselternijveen PKN

Vaart 5
10:00 Dhr. H. Dijkstra,
Gasselternijveenschemond

RING GRONINGEN

Evangelisch-Lutherse

Gemeente Groningen

Lutherse Kerk

10:00 ds. S. Freytag en ds. R.P.

Yetsenga Biblioloogdienst,

viering Heilig Avondmaal

Gereformeerde Kerk Haren-Onnen

Gerechtkerk

10:00 ds. M. Pronk

Heilig Avondmaal, gezamenlijke

dienst met de Hervormde Gemeente

Erediensten

Hervormde gemeente Westerbroek
Hervormde Dorpskerk
 10:00 ds N. Noorlander uit
 Onstwedde

(voorbereiding Heilig Avondmaal)

Martinikerk
 09:30 Ds. M.F. van Binnendijk
 19:00 Ds. P.A. Versloot
 Woordzoekersdienst

Oec vieringen
pepergasthuism Gemeenschap
Pepergasthuiskerk
 10:30 Voorbereidingsgroep met Bert
 van der Woude
 Zonde als hulp tot heelwording

Protestantse Gemeente Hoogkerk
Dorpskerk
 09:30 ds. T. Huttenga uit Burgum
 koffiedrinken na de dienst
Protestantse Gemeente
Noordlaren-Glimmen
Trefpuntkerk Glimmen
 10:00 ds. R. Fortuin

RING NOORDOOST GRONINGEN
Gereformeerde Kerk 't Zandt-God-
linze

09:30 Ds. K. G. Pieterman, Niekerk
 Bijbelzondag. Deze dienst is te volgen
 via kerkdienstgemist.nl

Gereformeerde Kerk Wagenborgen
Ons Centrum

09:30 pastor H. Perdok uit Apingedam
Hervormde Gemeente Siddeburen
Steendam Tjuchem

Hervormde kerk Siddeburen
 09:30 ds.C.G. Op 't Hof
Dorpshuis Plaasterploats,
Hoofdweg 65, Tjuchem
 19:00 ds.W.v.Weelden - Dordrecht

Hervormde Gemeente Tjamsweer
 09:30 Ds.H.Fortuin uit Delfzijl

Protestantse Gemeente
Appingedam

Nicolaikerk, Appingedam
 09:30 ds. J. van den Berg

Protestantse Gemeente
Bierum-Holwierde-Krewerd

Irenekerk Bierum
 09:30 mw. ds. G. van den Berg - de Haan

Protestantse Gemeente Delfzijl
Kruiskerk, Menno van Coehoornsingel
21, 9934 GP Delfzijl

10:00 ds. G. Segger
 uitzending kerkdienstgemist.nl

Protestantse Gemeente
Garrelsweer-Winneweer-Wirdum

Garrelsweer
 09:30 ds. H. Paas

Protestantse Gemeente Loppersum
Vredekerk, Loppersum

09:30 ds. A. van den Bor
 KidsPLUSdienst

Donatuskerk, Leermens
 09:30 pastor G. Doorn

Protestantse Gemeente Siddeburen
MFC zaal Zuid

09:30 ds. I. de Boer, Groningen

Protestantse Gemeente
Spijk-Losdorp

Andreaskerk
 09:30 ds. I. Frenay, Mensingeweer HA
 Koffiedrinken na de dienst in de kerk

Protestantse Gemeente Veendam
 09:30 ds. H.E. v.d. Zwaag-Visscher
 Bevestigingsdienst

Protestantse Gemeente Wildervank
Grote Kerk Wildervank
 09:30 Dhr. G. Snip

RING OOST GRONINGEN

Gereformeerde Kerk
Nieuwe Pekela
 09:30 Dhr. J. Nicolai Nieuw-Buinen

Prot. Gem. Oost-Goningen
Stefanuskerk Finsterwolde
 09:30 ds. G.W. v.d. Werff
 viering HA
Dorpskerk Meeden
 11:00 ds. H. van Noord
 viering HA

De Ontmoeting Scheemda
 09:30 ds. G.R. Offringa
 viering HA

Prot. Gem. Oost-Goningen
Marktpleinker Winschoetn
 09:30 ds. A. Altena viering HA

Protestantse Gemeente
Oude Pekela

09:30 ds. S. v.d. Vrie
 Viering Heilig Avondmaal

Protestantse Gemeente
Stadskanaal

Poststraatkerk
 10:00 ds. J. Vaessen
 Orgel: Heerko Koops

Protestantse Gemeenten
Bellingwolde, Blijham, Vriescheloo
en Wedde

Dienst voor PG BBVW te Bellingwolde
 11:00 ds. S. de Vrie
 organist dhr. B. Brunekreeft

RING WESTERKWARTIER

Hervormde Gemeente Sebaldaburen
 09:30 Ds. J. Hoekman

Hervormde Gemeente Dorkwerd
 09:30 dhr. L.J. Blees Dorkwerd

19:00 ds. A.H. van Mourik Kamper-

veen
Hervormde gemeente
Opende-Kornhorn

Hervormde kerk, Opende
 09:30 mevr. D. Booij-Liefjting

Protestantse Gemeente
Aduard-Den Ham-Fransum

Rehobothkerk
 09:30 Mw. H.J. de Boer-Lodewijks,
 Leek

Protestantse Gemeente Boerakker
 09:30 Ds.P. van Ool Tynaarlo

Protestantse Gemeente
De Wilp-Siegerswoude

Oosterkerk
 09:30 ds. W. Baas Appelscha

Heilig Avondmaal
Protestantse Gemeente
Grijpskerk e.o.

Kerkplein
 09:30 ds. A. Landman

Protestantse Gemeente
Groetegast-Sebaldeburen

Goede Herder kerk
 09:30 Ds.mw. H.C. Mulderij

Bijbelzondag
Protestantse Gemeente Lutjegast
de Kandelaar

09:30 dhr J.J. Hoefnagel, Sneek

Protestantse Gemeente Marum e.o.
Ontmoetingskerk

09:30 Ds. Ineke v.d. Beukel Bijbelzon-
 dag, ook kinder- en tienerkerk

Protestantse Gemeente
Oldehove-Niehove
Ontmoetingskerk

09:30 ds. J. van Slooten, Zuidlaren

Protestantse Gemeente Zuidhorn
Gastkerk

09:30 ds. A. Elverdink
Protestantse Gemeente
Niekerk-Oldekerk-Faan-Enumatil
Ichthuskerk, Oldekerk
 09:30 dr. Erik Renkema
 uit Amersfoort

RING WINSUM

Gereformeerde Kerk Ten Boer
Gereformeerde Kerk Wigboldstaat

09:30 Ds, S,W, Bijl

Hervormde Gemeente Bedum
Walfriduskerk

09:30 ds. J.A. van den Berg
 Jeugdendienst

Hervormde Gemeente
Noordwolde/Zuidwolde

Kloosterkerk Ten Boer
 10:00 da. M. Baas

Hervormde Gemeente
Onderdendam

09:30 Zie Herv. gemeente Bedum
 14:30 dhr. L.J. Blees, Dorkwerd

Jeugdendienst mmv Kinderkoor
 Eigenwijs Ten Boer,
 aansluitend koffiedrinken

Protestandse Gemeente
Winsum-Halfambt

Centrumkerk
 09:30 Ds. Mattin Langenburg

Winkheem
 19:00 Mevr. Marleen Stokroos

Zangdienst
Protestantse Gemeente
Adorp-Wetsinge-Sauwerd

Wierdekerk
 09:30 ds. G. Blom Generatiedienst;
 organist G. Mollema; ouderling: B.

Hoogendoorn
Protestantse Gemeente Baflo c.a.

Laurentiuskerk
 09:30 ds. C. Minnaard

Protestantse Gemeente Bedum
Maranathakerk

11:00 Ds. B.J. Diemer
 winterloopdienst m.m.v. koor Simi

Jadech Appingedam
Protestantse Gemeente
De Verbinding Zuidwolde

De Verbinding
 09:30 ds. S. Alblas, Bedum

Protestantse Gemeente Huizinge
Johannes de Doperkerk

09:30 Ds. J. van Es

Protestantse Gemeente
Kantens-Stitswerd-Rottum

Antoniuskerk
 17:00 ds. R.P. Oosterdijk; 1e Winter-

vesper m.m.v. Vocaal Ensemble Het
 Hoogeland o.l.v. Vincent Hensen-Oos-

terdijk
Protestantse Gemeente
Leens-Mensingeweer

Andreaskerk
 09:30 mw. J. Kruize, Oudeschip

Jongerendienst
Protestantse Gemeente
Middelstum

Hoeksteenerkerk
 09:30 Ds. G.J. Weessies

Protestantse Gemeente
Roodeschool
 09:30 Da. E. Damen, Leens

Protestantse Gemeente
Uithuizermeeden

Het Anker
 09:30 Ds. O. van Dongen, Amsterdam

Protestantse Gemeente
Ulrum-Niekerk-Vierhuizen

Ontmoetingscentrum, Schapenweg 4,
Ulrum

10:00 dhr. C. Smits, Groningen
 Bijbelzondag

Protestantse Gemeente
Warffum-Brede-Usquert

De Schakel
 09:30 mevr. dr. J. Mooi, Hoogmade.

Protestantse Gemeente
Westeremden

Boazkerk
 09:30 Pastor F.M. Groenbroek

Koffie drinken
Protestantse Gemeente Zoutkamp

Nieuwe Kerk
 09:30 Ds. C. Minnaard, Garrelsweer

Wij belijden

één geloof en één Heer;

zijn geroepen

tot één hoop,

tot uw eer.

Heer, geef vrede

die ons samenbindt.

Vader, maak ons één!

In goed gezelschap zonder zorgen wandelen of fietsen
Hotel- en kampeerreizen in binnen- en buitenland
Meer dan 100 jaar ervaring
Overzichtelijke groepen, aandacht voor elkaar
Samen onderweg met voldoende individuele vrijheid

Reisleider
worden?
Meld je aan via
de website!

Ontmoet ons op de SVR beurzen of kijk op www.ncrv-reizen.nl

EEN ZACHTTE BRIES

Een bundel met bemoedigende en troostvolle gedichten en overdenkingen voor uzelf of voor uw naaste. Ter bezinning en persoonlijke geloofsopbouw. Over het vinden van steun in het geloof door Gods Nabijheid en Troost bij depressie, lijden en ziekte.

Scan voor meer informatie de QR-code of ga naar de internet-link:
www.boekenbestellen.nl/boek/een-zachte-bries

COLOFON

DE GRONINGER KERKBODE

Uitgave van de 'Stichting Groninger Kerkbode Groningen' van alle gemeenten van de Protestantse Kerk Nederland in de provincie Groningen.

Verschijsning:

De Groninger Kerkbode verschijnt tweewekelijks in de oneven weken.

Redactie:

Mevr. J.K. Bekkema-Olthof, Noordhorn (redactiesecretaris)
Dr. J.L. de Jong, Groningen
Dhr. T. Juk, Hattem
Dhr. H.G. Klugkist, Middelstum
Dhr. H. de Muinck, Stadskanaal
Dhr. E.G. Mul, MA, Roodeschool (eindredactie)
Drs. H. Pol, Zuidhorn

Adres:

redactie@groningerkerkbode.nl
Westerdijkstraat 19
9983 PR Roodeschool

Redactieadres:

Bijdragen:
redactie@groningerkerkbode.nl

Rubriek "activiteiten": berichten in- zenden 4 weken vóór de betreffende datum. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten of te weigeren. Overname van artikelen toegestaan met bronvermelding en toezending bewijsexemplaar.

Stichting Groninger Kerkbode:

ds. Joh. van den Berg, Appingedam, voorzitter
mevr. A. Jellema-Riedstra, Grootegast, secretaris
dhr. D.E. Kruijer, Zuidwolde, penningmeester
mevr. A.I. Lüürssen, Bellingwolde, algemeen adjunct
Bank: IBAN NL 73 ABNA 0872 6427 71 t.n.v. Stichting Groninger Kerkbode, .b.v. giften/ondersteuning (niet voor abonnementsgelden)

Adres secretariaat:

Hoofdstraat 128,
9861 AL, Grootegast
stichting@groningerkerkbode.nl

Druk en verspreiding:

Dekker Creatieve Media & Druk
Vragen over bezorging wo/do/vr van 10.00 tot 12.00 uur:
(058) 2330011

Advertenties en Familieberichten

Media advies - Theo Wijbenga
(06) 5142 6179
van 8:30 tot 13:00 uur
advies@theowijbenga.nl

In het kader van de privacywet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) ligt de verantwoordelijkheid voor de inhoud van gemeenteberichten met persoonsgegevens bij de betreffende gemeente, die de berichten aanlevert.

ABONNEMENTEN 2025

Jaarabonnement Euro 103,95
Halfjaarabonnement Euro 56,95
IBAN: NL04 INGB 0009 2450 18
t.n.v. groninger kerkbode

Nieuw abonnement

Kan op elk moment ingaan. Na ontvangst van de aanmelding zal deze zo spoedig mogelijk verwerkt worden en wordt het abonnement per ingang van de eerstvolgende editie aangegaan.

Opzeggingen

Opzegging van het abonnement dient schriftelijk of per e-mail te worden doorgegeven aan administratie@groningerkerkbode.nl
Opzeggingen worden verwerkt per eerstvolgend halfjaar op 1 juli of 31 december van het kalenderjaar.

Website

www.groningerkerkbode.nl

www.groningerkerkbode.nl